

شکار عومسور

خزانه تکی روی منہ

کتاب

www.igra.dhlanontada.com

منتدی اقرأ الثقافی

www.igra.dhlanontada.com

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

کتیب

خه لوه تگه ی رو حی منه

شکار عومهر

به ناوی خودا

❁ ناوی کتیب: کتیب خه ئوه تگه ی رۆحی منه

❁ بابته: گپرانه وهی ئه ده بی

❁ ناوی نووسەر: شکار عومه ر

❁ دیزاینی به رگ: هیوا تاوگۆزی

❁ بیت چنن: توانا و هه وراز

❁ مه له چن: ریکان ره حیم

❁ تۆبه تی چاپ: یه که م

❁ سالی چاپ: ۲۰۱۴

❁ نرخ: ۳۰۰۰ دینار

له بهر ئوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره ی ۱۵۸۱۱ سالی (۲۰۱۴) ی پیدراوه

هه موو مافه کانی بۆ نووسەر پارێزراوه

ناوهرۆك:

- سەرەتا
- شەهوی یەكەم: "خویندرو خویندروە"
- "نوسەر نووسین"
- شەهوی دووەم: "ئیمان و مەعریفە"
- شەهوی سێیەم: "شاعیر و شاعیر"
- كۆتایی

شەرم دەکرد ... ئاخەر شەو درەنگی کردبوو، جوان نەبوو
بەو درەنگەى شەو لە دەرگا بەدەم، بەلام دەنگێك دەیوت (لە دەرگا
بەدە و شەرمی ناوێت!) نازانم بۆ لەم دێیەدا و لە ناو ئەم چەند
مალەدا ئەم خانووە گلێنە لە هەموو خانووە گلێنەکانی تر زیاتر لە
دالی مندا جیى گرتووہ؟!

بەلام بەھەر حال ئەو شەوہ هەرچیم کرد نەمتوانى ئەو
بیشەرمییە بکەم و لە دەرگا بەدەم، تەنانەت ئەو دەنگەشى فەرمووی
(لە دەرگا بەدە و شەرمی ناوێت!) تەنھا توانى دەستم ببات بەرەو
دەرگا کە ئیدی نەیتوانى دەستم بدات بە دەرگا کەدا (لە دەرگام
نەدا) بۆیە بە ناچارى بە رینگا خۆلە باریکەکەى ناو دەشتە کەدا
پۆیشتەم تا گەیشتمە بەردەم شاخەکە دواتر کەمێک بە شاخە کەدا
سەرکەوتەم و خۆم گەیان دە ئەشکەوتەکە، واتە هەر بەو شەوہ
گەراموہ بۆ ئەو ئەشکەوتەى پیش نوێژى خەوتنان لیى
دەرچوو بووم، بەو مەبەستەى خۆم بگەینەنمە لادیکیەى نزیک
ئەشکەوتەکە. کاتیك گەیشتمە ناو ئەشکەوتەکە یەك پارچە ئارامى

و يىدەنگى و سكوتى پۇجى داڭىرى كردم، بەلام ئەم نارامىيە نەيتوانى بېيىتە دەوا بۇ نارامىيەكەى سكم، ئاخىر برسېتى تەواو پەرىشانى كردبووم، ئەو كاتەيش لە ئەشكەوت دەرچووبووم بەرەو لادىكە زياتر بە مەبەستى دەستخستنى بېرىك خۇراك پۇيشتبووم، بەلام ئەو پۇيشتن و گەرانەو و دەستنەكەوتنى خۇراكە بە تەواوى برسى كردم و نارامى لەبەر بېرىم، بەلام ھەرچۆرىك بىت بە چاوداخستنى بى خەوتن پۇژم كردهو.

بە دەرکەوتنى تېشىكى خۇر پۇژ بوويەو و منىش خۇم گەياندە ئەو شوانەى بۇ لەو ھەراندنى ئازەلەكانى خۇى گەياندبوويە ئەو نزيكانە، بەويستى خودا شوانەكە لە پۇژانى پېشوو بېرىك زياتر خۇراكى پېبوو، بى ئەو ھى راستىيەكەى پېبلىم كە من كىم، بۇ كاتى نانخواردن و كەمىك دواى خواردنەكەش بوومە ھاوپى و دۇستى، بەلام ئەو دەمەى نيازىم بوو شوانە دلپاك و بى خەوشەكە جىبھىلم، شوانەكە وتى:

من شتىك دەزانم.

منىش وتم: ئەو شتە چىيە؟

وتى: ئەو شتەى من دەيزانىم، تۇش دەيزانىت!

منىش لەگەل بەزىكردنەو ھى برۇكانم وتم:

ئەو شتە چىيە تۇ دەيزانىت و پېشتوايە منىش دەيزانىم؟

وتى: پېموانىيە تۇش دەيزانىت، بەلكو دلنيام دەيزانىت.

منىش لە لايەكەو ھى سەرقالى ئەو بوو دەبىت ئەو شتە چى

شكار عومەر

بیت؟ له لایه کی دیکه شهوه به خوّم دوت باشه که ی ئەم قسانه
قسه ی شوانیکه!

دواتر زۆر به بی ئارامی پیموت:

ئەو شته ی تۆ دهیزانیت و له وهش دلنیایت که من دهیزانم
چییه؟

شوانه که وتی: به مهرجیک بیت ده لیم.

وتم: چ مهرجیک؟

وتی: بهو مهرجه ی ((له گه لمدا راستگو بیت)).

وتم: هر چه نده باجی راستگویم چند جاریک داوه، به لام له گه ل
تۆش راستگو ده بم.

وتی: ده ی که وایه زۆر باشه، منیش ئەو شته ت پیده لیم.

وتم: ده ی بیلی، کورپه خو من دلّم شه قی برد.

شوانه که ده می کرده وه قسه بکات، له و کاته دا سه گه که وه پری
"وهو وه و وه" هر بویه شوانه که زۆر به په له هه ستایه وه سه ری،
که میک له سه گه که و ئازده له کان خو ی نزیك کرده وه و نه ختیك
چاوی به و ناوه دا گپرا، به لام که دلنیا بوو شتیکی ئەوتۆ نییه
هاته وه بو لای من و لام دانیشته وه و وتی:

خو بیرت ماوه برپارتدا راستگو بیت؟

وتم: به لی بیرمه.

وتی: کاکه گیان ئەو شته ی من دهیزانم و تۆش دهیزانیت،
ئەوه یه تۆ حالی راستی خو ت به من نهوت.

منیش سهرم داخست و بهدم هه ناسه دانه وه ئاهیکى سوکم هه لکیشا.

شوانه که وتی: وایه یان نا؟

منیش له دلّی خوڤدا وتم (چیش له و باجهی ئه مجارهش به هوئی راستگۆ بوونمه وه دهیده م) بویه سهرم هه لپری و وتم: وایه زۆر راسته.

شوانه که وتی: به راستی ئافهرین که به لینه کهت نه شکاند و راستگۆ بوویت، ئیتر باقی مه سه له که په یوه ندی به مهرج و شتی واوه نییه، به لکو خوڤ نازادی له وهی راستی حالی خوڤ ده گپریته وه بۆم یان نا.

منیش به ته وای تووشی سه رسوپمان بووم، به شیکى سه رسوپمانه که م هی ئه وه بوو که به خوڤم دهوت ئه گهر بییتوو ئه م شوانه له راستی حالی من ئاگادار بییت، ده بییت چی پوو بدات؟! به لام به شه که ی تری له وه وه بوو که به خوڤم دهوت (ئه ری شوانیک چۆن ئه م شتانه ده زانییت؟! چۆن ده توانییت وه ها ناخی مروقیک بخوینیته وه؟! چۆن وه ها هونه ریک ده زانییت که بۆ وتنی شتیک مهرجی هه یه؟! ئه مانه م زۆر لا سه یر بوو، به لام دواچار بپارمدا لیی بپرسم (تۆ چۆن ئه م شتانه ده زانییت) بویه راسته وخۆ بپاره که م جیبه جیکرد و لیم پرسى:

کاکى شوان تۆ چۆن ئه وهت زانى که من راستی حالی خوڤم بۆ

باس نه کردوویت؟

وتی: من له مندالیدا نزیکهی دوو سالّ شوانیم کردوو، بهلام له دواى ئەو دوو ساله ئیدی براکەم هاتە جیی من و بوو بە شوانی حەیانەکانی ناو ئاواى.

منیش وتم: دەى ئەمە کەى دەبیته وهلام بۆ پرسیارهکەى من؟
وتی: خو من نەموتووو ئەمە وهلامى پرسیارهکەى تۆیه، ئەوه تۆى ئەوهندەت پەلەیه ئەم قسانەى من ناو دەنییت وهلام.
وتم: دەى باشە ئیدی هەول دەدەم پەلە نەکەم.

وتی: زۆر باشە، ئەوهم بۆ باس کردیت براکەم شوانی ئەم حەیانانەیه، بهلام لهبەرئەوهى ئەمڕۆ کارىکى بۆ پیشهات له برى خۆى منى پراسپارد حەیانەکان بێنمە ئەم دۆل و کيوه، بۆیه نانەکەشم ئەوهندە زۆر بوو بەشى هەردووکمانى کرد (چونکە ماوهیهکى زۆره به شوانى نەهاتوو مەتە ئەم دۆل و کيوه تابزانم چەندىک نان و خوراک بەشى پوژىکى شوانىک دەکات).

منیش وتم: ئەى تۆچ کارەیت؟

وتی: پریار بوو پەلەنەکەیت.

بزهیهکى شەرمناەم کردوو هیچم نەوت یان راستتر بلیم هیچم بۆ نەوترا، بهلام بۆ جارىکى تر وهپىنى سەگەکە هەردووکمانى پاجلهکاند بۆیه شوانەکە بەپەلە هەستایهوه و چوو بۆ لای سەگەکە و ئازەلهکان کە زیاتر له ئیتمە دوور کەوتبوونەوه، بۆیه لەم کاتەدا کە بۆ خوّم بە تەنیا مامهوه جارىکى تر ئەوه هاتەوه بە خەيالدا ئەگەر ئەم شوانە بە حالى راستەقینهى من

بزانیت چی پرووده دات؟ حالی خوئی بو باس بکه م یا خود نا؟ ئیدی چه ندین پرسپاری له م جوړه له خه یالندا هاتوچویان ده کرد، به ته واری ئه م خه یالانه بوویونه واقعی من، به لئی "ئه و خه یالانه ی دروستبوونیان له دست تودا نییه ئیدی مانه وت له شوینی خوت له دستی تود درده کهن".

له م خه یالاندا بووم شوانه که له تهنیشتمه وه وه ستابوو دهیوت: چیه ده لئی ناگات لیره نییه؟

منیش په شوکام و سهرم بهرز کرده وه، جا که شوانه که به و په شوکاو به منی بینی وتی: ده ته ویت شتیک بلئیت؟

منیش نه مده زانی چی بلئیم، بویه شوانه که وتی: ئه گهر ده ته ویت شتیک بلئیت من گویت بو ده گرم، ئیدی ئه م جوړه هاندان و قسه کردنه ی ئه و منی هینا به گوو وتم:

راستی به که ی من له دوینی پیش نیوه پروه به نییه تی بیر کردنه وه هاتوومه ته ئه م شاخه و شهوی پابردووش له و ئه شکه وته مامه وه.

شوانه که وتی: بیر کردنه وه له چی؟

وتم: بو خویشم نازانم بیر کردنه وه له چی.

وتی: ئه وه که ی قسه به "خویشت نازانیت بیر له چی ده که یته وه".

وتم: ده زانم که بیر له چند شتیک ده که مه وه، به لام نازانم ئه و شتانه چین؟ نازانم ئه و شتانه ناویان چیه؟ تهنانه ت هندی کجار به

خۆم دەلیم نەك من، كەسى تریش ناوی ئەو شتانه نازانیت.
شوانەكە وتی: راستە كە من بیریارمدا گویت بۆ بگرم، بەلام
باوەر بکە زۆر چاك لەم قسانەى تۆ حالى نابم.

منیش وتم: دەى زۆر باشە تۆ خەرىكى كاری خۆتبه منیش
دەچم خەرىكى ئەو كارە دەبم كە بۆى ھاتوومەتە ئەم شوینە، بەلام
با ئەوت پى بلیم من دوینی كاتیک ھاتم بۆ ئەم شوینە بەو نییەتە
ھاتم تا ئیوارە لیڤە بم و دواتر بگەرپمەوہ بۆیە خواردنیكى ئەوتۆم
لەگەل خۆم نەھیناوە و بیرکردنەوہش پریگەى پى ئەدام بگەرپمەوہ،
ئەگەر بکریت ئەو برە خواردنەى بۆ خۆت ھیناوە بەشى منیشى
لى بەدەیت.

شوانەكە زۆر بە بى منەتى و خوشحالییەوہ زۆریەى نانەكەى دا
بە من و تەنھا كەمىكى بۆ خۆى ھیشتەوہ كە چەند پاروویەك
دەبوو لەگەلئیشیدا چەند دانەيەك تەماتەى دایە دەستم.

ئیدی بە خوداحافیزیکردن لە یەكدى جیابووینەوہ و من
بەرەو ئەشكەوتەكە ئەویش بەرەو كارەكەى خۆى بەرپكەوتین، من
بە ماندوویى و شەكەتى خۆم گەیانده ئەشكەوتەكە، بەلام
چاوەكانم بە تەواوى ویل و عەودال و تامەزى نوقاندن بوون،
خەو تەواو زۆرى بۆ ھینابووم بۆیە بە خۆم وت با پراكشیم و
سەرخەویك بشكینم، بەلام كامە سەرخەوشكاندن، كاتیک چاوەكانم
كردەوہ دەبینم وا نزیكى ئیوارەىە بۆیە خۆم گەیانده كانیاوەكە
دەستنوێزیکم ھەلگرت و نوێزى نیوہرۆم بە قەزا و عەسرىشم بە

حازری کرد، دواتر گه پرامه وه بو ئه شکه وته که، دواى نویژی ئیوارهش نیوهی نانه کهم به ته ماته وه خوارد، دواتریش نویژی خه وتنانم ئه نجامدا و ئیدی به جوریک له نا ئارامیدا دانیشتم ئه م نا ئارامیه زیاتر بو پهرش و بلاوى بیرکردنه وه کانم ده گه پرایه وه، کاتیك دهستم ده کرد به بیرکردنه وه له شتیك ته نها چهند خوله کیکی کهم ده متوانی بیر له و شته بکه مه وه ورده ورده له بیرکردنه وه له و شته لامده دا و شتیکی تر بیرى منى به خو یه وه سه رقال ده کرد، دهستم کرد به بیرکردنه وه له ژیان و کارى مرو فقه کان، له نا کاو سام و هه یبه تی گه وره یی شه و وه ستاندمى و به بیرکردنه وه له خو ی "شه و" سه رقالی کردم، به لام ه یچ بیرکردنه وه یه ک ئه وه نده ی بیرکردنه وه له شه و زوری نه خایاند، بیرکردنه وه له شه و چهند په یامیکیان ده دا به گو یى مندا و ده یوت پو ژ به نا وى پو و نا کییه وه په رده ی به سه ر دروستکرا وه کاندا دا وه، هه رچه نده گه وره ترین شانازی بو پو ژ پو و نا کیه که یه تی، به لام دیسانه وه ناتوانین له پو ژدا مه خلوقه کان وه ک خو یان ببینین، گه رچی شه و پو و نا کی نییه تا شانازی پیوه بکات، به لام نو وریکی هه یه ه یچ په رده و حیجابیک ناتوانیت ببیته به ربه ست له نیوان چاره کانی تو و خالقد، ههستم ده کرد شه و له لاپه ره ی کتیبی نو و سه ره پو و نا کییه کان ده چیت تا نه یخو یینیه وه نازانیت چیه، هه ندیکجار ئه و لاپه رانه ده یشیا نخو یینیه وه دیسان نازانیت چین و باس له چی ده کن، تا پو ژیک به هو کاریک بو ت ده رده که ویت ئه و

شتانه‌ی ئەو نووسیونی تا (ئەزموون)ی نەکه‌یت نازانیت چییە.
 شەو لە باوەشی دایکم دەچوو، ئاخر هەر وەختیک چوو بێتە
 باوەشی دایکمەوە منداڵ بوومەتەو و هەموو هەستەکانی
 گەورەبوونم باریانکردوو و تەواو ساوا بوومەتەو تەنانەت
 زۆر جار منداڵبوونەو هەم ئەوەندە گەورە بوو بە دایکم و توو
 چیرۆکیکم بۆ بگێڕەو، جا شەویش بە تەواوی ئاوەهایە تا کو
 بچیتە باوەشی بچووک دەبیتەو ئەوەندە بچووک دەبیتەو
 پیتخۆشە چیرۆکی نزا بخوینیتەو، تەنها شتیک ئەوەندە
 چوونەباوەشی شەو سامی هەبیت چوونەباوەشی مزگەوتی ناو
 لادییەکه، میحرابی مزگەوتەکانی لادی ئەوەندە سامی هەیه مەگەر
 ئیمان غیرەتی ئەوەت بداتئ بچیتە ناویەو. شەو بۆ مروۆ وەکو ئاو
 وایە بۆ درەخت، بێرکردنەو هەم لە شەو بە منی دەوت ئەگەر
 دەتەوێت فرسەتیکی گەورە وەکو شەو ببیتە میوانت بڕۆ ببه‌ره
 میوانی سبەی شەو، ئیدی بەمجۆرە سەرقال بووم بە بێرکردنەو
 تا کو ئەوەی لەناکاو شەنبایەک رایچڵەکاندم و لە بێرکردنەو
 دایبیریم تا درەنگانیک زۆری بێرکردنەو سەری قال کردم تا ئەوەی
 بە تەواوی ماندوو بووم و وەستام، بە خۆم وت کە بەیانی چی
 بکەم؟

وتم: هەر دەبیت بگەریمەو ماله‌و چونکە بەو نیازە هاتم
 بەیانی تا ئیوارە لەم ئەشکەوتە بمینمەو، بەلام وا دوو شەو لێرە
 ماومەتەو. زۆر باشە بەیانی هەلدەستم ئەگەر تەماتە و نانەکه

کەلکیان مابوو دەیخۆم و دەگەریمەووە بۆ مالهووە.

ئیدی پراکشام تا خەوم لیکەوت، بەلام دیسانەووە بیرکردنەووە
سەریان قال کردم تا ئەوێ خۆشم نازانم کەئێ خەوم لیکەوتیبوو.

کاکێ برا... کاکێ برا... چاوم کردەووە دەبینم وا کورپکی
گەنج دەستم لیدەدات و دەلیت کاکێ برا، زیاتر چاوم هەلەینا
بینیم وا پۆژ بووئەتەووە و خۆر بە تەواوی هەلەتوووە، و تەم فەرموو
براگیان چیت دەویست؟

وتی: وەلا کاکەم شەو درەنگ هات بۆ مالمەن منی خەبەر
کردەووە و پێی و تەم (بەیانێ کەمیک زووتر حەیانەکان دەرکە و
بیانە بۆ شاخەکە هەر کە گەیشتیته ئەویش بە خیرایی خۆت
بگەینەرە ئەشکەوتەکە، ئەگەر کورپکی لیبوو پێی بلی بیت بۆ
ئاوایی و لە ئاوایی بلی من بۆ لای کاک دانا هاتووم.

منشی و تەم: کاک دانا کییە؟

ئەویش وتی: کاک دانا کاکەمە.

هەرچەندە ئەم کورپە بە قسەکردنی و هەلسوکەوتیدا دیار بوو
کە تەواو نییە، بەلام لیبی تیدەگەشتم.

منیش و تەم: براگیان من کاکەئێ تۆ نانا سم.

لەم کاتەدا دەنگی وەرپینی سەگیک هات، کە لام کردەووە بە لای
دەنگەکەدا بینیم سەگەکەئێ دوینیئێ ئیتر لە مەسەلەکە تیگەیشتم.

کورپەکەش وتی: چۆن کاکەم نانا سەیت؟ دوینیئێ ئەو
حەیانەکانی هینابوو بۆ ئیرە.

ئىتر منىش به ره چاوكردنى حال و وه زعى ئەو كورە وتم: زۆر باشه تۆ برۆ خەرىكى كارى خۆتبه تۆزىكى تر منىش دەچم بۆ ئاوايى بۆ لای كاكە دانات، كاكەى شوان چەند هەنگاويك له من دوور كەوتەوه، بەلام من بانگم كردهوه و پييم وت: كاكە دانات هيچى ترى نەوت؟

ئەويش وتى: بەرەوه لا وتى بييت بۆ ئاوايى بلى بۆ لای كاك دانا هاتووم.

منىش پييكەنينيك گرتى و دانىشتمەوه، بەلام كامە دانىشتن، دانىشتن بۆ كردنى چەندەها پرسىيار له خۆم "باشه دەبيت چ ئيشيكي به من هەبيت؟! ئەگەر ئەو ئيشى به من هەيه بۆ نەهاتووە بۆ لام؟ بۆچى بچم؟ ئەگەر بچم چى روو دەدات؟! " چەندىن پرسىيار و دلەراوكيى لەم جۆرە، بەلام دواجار بريارمدا بچم بۆ ئاوايى، كە هەستامەوه نان و تەماتەكە كەوتە بەرچاوم، بەلام وازم ليهينا و نەمخوارد، بەرەو كانىيەكە بەرپيكة وتم لەوى ئاويكم كرد بە دەموچاومدا و دەستىكى تەرم هينا بە جل و بەرگەكانمدا و بەرەو ئاوايىكە رويشتم، بەلام تا ئاوايى چەندىن پرسىيار و گومان دەهاتن بە ميشكمدا.

كاتيك گەيشتمە ئاوايى له دوورەوه دوو ئافرەتم بينى وتم زۆر باشه لييان نزيك دەبمەوه و پرسىيارى مالى كاك دانايان ليدهكەم، بەلام تا زياتر لييان نزيك دەبوومەوه شەرمم زياتر دەبوو بويه به هوى شەرمەوه بيئەوهى پرسىياريان ليپكەم من بەلای

ئهواندا به ره و سه ره وه ئه وانیش به لای مندا به ره و خواره وه تیپه پرین، چند ههنگاوئیکی تر پویشتم خوم بینیه وه له بهردهم ئه و خانووه گلینه ی که دوو شه و پیشتر کاتیگ هاتمه ناو ئاواپیه که له هه موو خانووه کانی تر زیاتر له دلمدا جیی گرتبوو ئیستاش هه مان هه ست و که یف و خووشی و عه شقم به رامبه ر ئه م خانووه هه یه، به لام ئیستا نه ک دهنگیگ، به لکو هه موو وجودم هاوار ده کات پرؤ پیشه وه و بده له ده رگای ئه م ماله، زور به غیره ته وه و به بی شه رمکردن "جا نازانم ئه م بی شه رمی و غیره ته له نه زانییه وه بوو یان نه ده بی عی شقی من بوو بو ئه م خانووه" چوومه پیشه وه و له ده رگام دا، دوا ی دوو جار له ده رگادان ئافره تیگ هات ده رگاکه ی کرده وه و تی: فه رموو کاکه گیان!

منیش وتم: زه حمه ت نه بی ت مالی کاک دانا له کو ییه؟

ئافره ته که ش و تی: کاکه گیان که میگ چاوه ری بکه... چند ههنگاوئیگ پوشته وه به ره و ناو ماله که و یه ک دوو جار بانگی کرد ماموستا... ماموستا... له وه لامی ئه م بانگ کردنه ی ئافره ته که، دهنگی پیاویکی ش که له ناو ژووره کانی خانووه که دا بوو زور به لاوازی هاته گوئی من (ئاخر ده رگای هه وشه و ژووری خانووه کان له لادی زور له یه که وه دوورن که ئه مه وایکردوه هه وشه کانیان گه وره بی ت) ده یوت به لی گیانه که م چیت ده ویت؟ ئافره ته که ش هه ر به ده م پویشتنه وه به ره و لای پیاوه که ده یوت ماموستا هه سته وه ره، ئیدی ئافره ته که و پیاوه که به یه ک گه یشتن.

پیاوه که وتی: ها ئافرهت چیه؟

ئافرهته کهش به دهنگیکی زۆر نزمه وه وتی: ئەو کوپه هاتووه.

پیاوه کهش زۆر به خیرایی و کهمیك دهنگ بهرزکردنه وه وتی:

کامه، ئەوهی کاک دانا وتی؟

ئافرهته کهش وتی: بهلی... بهلی... کوپری ئەشکه وته که.

منیش که له بهردهرگای چهوشه که وهستا بووم و گویم له م

قسانه بوو زۆر به لامه وه سهیر بوو، به لام فریانه که وتم بیر له هیچ

بکه مه وه پیاوه که (ئاهوهی که ئافرهته که پیی دهوت مامۆستا) به

خیرایی خووی گه یانده لای دهرگای چهوشه وه به منی وت: فهرموو

فهرموو کاکه گیان.

منیش وتم: سوپاس مامۆستا گیان، وه لا من هاتووم بو لای

کاک دانا و مالیشیان نازانم، به ئەرک نه بیته ماله که یان کامه یه؟

مامۆستاش وتی: جاری فهرموو وهرنه ژووره وه دوايش مالی

کاک دانات پی نیشان ده دم.

ئیدی هر چونیك بیته بهو خولکه پر له ئەده بهی مامۆستا

چوومه ژووره وه له گه ل مامۆستا به دم ئەحوال پر یسینه وه

گه یشتینه هه یوانه که و له سه ر داوای مامۆستا هر له وی

دانیشتین، دواي که میك دانیشتن مامۆستا وتی: دهنگوباسی

ئەشکه وت؟ ئەمشه وه له وی بوویت؟ چونت گوزهراند؟

منیش ده م کرده وه قسه بکه م، ئافرهته که، که وادیار بوو

خیزانی مامۆستا بوو، سینیه که و دوو په رداخ ئاوی به دهسته وه

بوو هاته لامان و وتی: فہرموو ئاو بخونہوہ.

من پەرداخیک ئاوم ھەلگرت و خواردمەوہ مامۆستاش
 پەرداخەکە ی دیکە، دوا ی خواردنەوہ ی ئاوہکە و تەم: دەستخۆش بە
 راستی تینووم بوو، بەلام تەواو ھی تر نەھینیت تینووتیم شکا و
 ناتوانم ئاوی تر بخۆمەوہ ئیدی ئەوہ بوو خیزانی مامۆستا جیی
 ھیشتین.

پرووم کردە مامۆستا و تەم:

تۆ چۆن ئەمە دەزانیت کە من لە ئەشکەوت بووم؟

مامۆستا وتی:

جا ئەوہ چییە! تەنانەت ئەوہش دەزانم لە دوینیوہ ئەوہ ی
 خواردووتە (نان و تەماتەو ئاوی کانی نزیك ئەشکەوتەکە) بووہ.

منیش و تەم:

وہلا راست دەکەیت، بەلام ئەوہت نەوت کە چەند دانەھیک لە
 تووہ پەشەکە ی نزیك کانییەکەشم خوارد، بەس توخودا مامۆستا
 کی ئەمانە ی پی و تیت؟

مامۆستاش بوئەوہ ی زیاتر قسەم لەگەڵ بکات وتی:

جاری واز لەوہ بینە، کاکە گیان تۆ ناوت چییە؟

منیش و تەم:

شەھرامی خزمەتکارت.

مامۆستاش وتی:

استغفرالله... بە راستی ناوہکەت زۆر خۆشە کاکە شەھرام.

منیش و تم:

سوپاس مامؤستا گیان، به لام چؤنت زانی من له ئەشکەوتەکه
بووم؟

وتی:

شەھرام گیان شەوی رابردوو کاتیک بۆ نوێژی خەوتنان چوومه
مزگەوت پاش تەواو بوونی نوێژ و چۆلبوونی مزگەوت کاک دانا
هاتە لامەوه و مەرحەبایی یەکمان کردو وتی مامؤستا گیان چەند
شەویکە نیازمە بێمە لاتان بۆ مالهوه و سەردانتان بکەم، به لام
لەسەر ویستی خودا ئەمشەو بۆم گونجاوه، بۆیە دیم بۆ مالتان
لەوی شتیکی تایبەت و گرنگیشت بۆ باس دەکەم.

منیش پیم وت:

له خزمەتتدام بەخیری پیت سەرچاومان خوشحالمان دەکەیت.
ئەوه بوو هەردوو کمان (من و کاک دانا) له مزگەوتەوه بەرەو مال
بەریکەوتین که ئەمە مزگەوتەکەیه له تەنیشتمان، گەیشتینه مالهوه
دوای کۆمەلیک قسە و باس و هەواڵپرسین و چا خواردن ئەوه بوو
کاک دانا وتی:

مامؤستا گیان ئەمڕۆ من له جیاتی حەمە ی برام حەیوانەکانم
برد بۆ ئەو دۆل و کیوه، به لام لەوی کوریک هاتە لام وا دەر دەکەوت
زۆری برسی بیت بۆیە بۆ ناخواردن هاو پیم بوو، دوای ئەوه ی
کۆمەلیک قسە و باسمان پیکەوه کرد ئەو کورە ئەوه ی وت که بۆ
(بیرکردنەوه هاتوو ته ئەم شاخ و ئەشکەوتە) که لیم پرسى بۆ

بیرکردنەوہ لە چی؟ لە وەلامدا کۆمەلیک قسەى کرد، بەلام من زۆر بە باشى لەو قسانەى حالى نەبووم، بۆیە ئیدی دواى ئەو قسانە بریک نان و تەماتەى لە من وەرگرت و بینیم گەرایەوہ بۆ ئەشکەوتەکە.

منیش وتم:

ئى كاك دانا چى تر؟

كاك دانا وتى:

مامۇستا گيان تەواو ھەر ئەوئەندە.

وتم:

خۆزگە لەگەل خۆت بتهینایە بۆ ئاواىى تا بە باشى لە مەسەلەكە حالى بووینایە.

كاك دانا وتى:

مامۇستا گيان لە راستیدا من شتیكى وام بە بیردا نەھات، بەلام ئەگەر دەلییت با ئیستا كە پۆشتمەوہ بە ھەمە شوانى برام دەلیم بەیانى كە ھەيوانەکانى برد بۆ لەوئەراندىن سەرىك بەدات لە ئەشکەوتەكە ئەگەر ئەو كۆرەى لى مابوو بینیریت بۆ ئاواىى، پیت چۆنە؟

منیش وتم:

كاك دانا ئەگەر بتوانى ئەو ئەرکە بکیشیت خیرت دەگاتى.

ئیدی شەو كە كاك دانا پۆشت و جییهیشتین من و خیزانم بە یەكترمان دەوت خودا بکات ئەو كۆرە لە ئەشکەوتەكە مابیتەوہ و

دواتر به دیداری شاد بین، ئەوەتا خۆی گەورە دلی من و
خیزانەکەمی نەشکاند و بە دیداری شەھرام گیانی شاد کردین.

منیش وتم:

مامۆستا گیان کەواتە ئەو کاکەییەکی که دوینی فریام کەوت و
نان و تەماتەکەمی پێدام ناوی کاک دانایە وە ئەویش تۆی لە حالی
من ناگادار کردوو؟

مامۆستاش وتی:

بەلی شەھرام گیان.

منیش وتم:

یەعنی ئەگەر مالی کاک داناشم بدۆزیایەتەو، بۆ ئەو بوو
بمەینیت بۆ لای تۆ؟

مامۆستاش وتی:

بەلی کاکە شەھرام.

منیش وتم:

دەی باشە مامۆستا گیان ئیستە بی ئەوێکی کاک داناش
ببینمەو، خۆم هاتمە بەردەمت، بۆچی ویستت من ببینیت؟

مامۆستا وتی:

شەھرام گیان، ئەوێکی که بۆچی من ویستوومە تۆ ببینم،
وەلامەکەمی وا سادەو ئاسان نییە، ئەسلەن لەوانەییە زمان نەتوانیت
وەلامی ئەم پرسیارە بداتەو، بەلکو پێویستی بەوێیە بە
تێپەرپوونی کات ئەم یەکتەر بینینە ئەزموون بکریت تا ئەو

وهلامه مان دهست بکهوئیت که بوچی من و تو یه ک ببینن، "بهلی،
 تاکو ئیستاش زوربهی قوتابیهکان ئهوه نازانن که بوچی دهبیت
 زوو زوو ماموستاکهیان ببینن، بهلام به تیپهپینی کات ئهوه
 ئهزموون دهکن که ئهه یهکتر بینینه چی بهوان دهبهخشیت" بویه
 ههناسهکهه شههرام گیان توش جاری واز له وهلامی ئهه پرسیاره
 بیئه و وهلامی ئهه پرسیارانه بدهروهه که ئیسته من لیت دهکهه.

منیش وتم:

فهرموو ماموستا گیان.

ماموستا پرسى:

خوشت ئهوه دهزانیت که کاک دانا به منی وتووو تو بو
 بیرکردنهوه هاتوویت بو ئهه ئهشکهوته، بهلام ئهه شته چیه وای
 له تویهکی گهنج و لاو کردووو تا ئهه وهنده به تامه زروویهه وه بیرى لی
 بکهیتهوه؟ تهناهت تامه زروویهه کههت تا ئهه رادهیهی ههلیگرتوویت
 و هیئاوتی بو ئهه ئهشکهوته.

منیش وتم:

ماموستا گیان تو مهلی ئهه شته، بهلکو بلی ئهه شتانه چین
 وایان لیت کردووو بیران لی بکهیتهوه.

ماموستا وتی:

دهی باشه شههرام گیان ئهه شتانه چین؟

منیش وتم:

ماموستا گیان من به بدهوهامی بیرم نه کردوووه تهوه، بهلام چهند

شتيک هەن ھەر وەختيک دەکەونە بەرچاوەکانی بێرکردنەوہم ئیدی ناتوانم ھەر وە بە سادەیی چاویان ئی دابخەم و بە سەریاندا تێپەرم؛ بەلکو بۆ ماوەیەکی زۆر بە خۆیانەوہ گیرم دەدەن و لەگەڵ خۆیاندا دەمبەن و بە تەواوی لە ژیان دامدەبەرن، جا وەک و تەم ئەو شتانەش زۆر ھەر بۆنموونە: "ھەژاری، دین، حەقیقەت، ئیمان، جارجارەش خوا" بەلام شتيک کە خۆشم بەلامەوہ سەیرە ئەوہیە ھەندیکجار بێر لە عیشق دەکەمەوہ کە بەحساب عیشق بابەتییکی پۆچی و قەلبییە، بۆیە بەخۆم دەلیم بەخودا پێدەچیت دل و پۆحیش بێر بکەنەوہ!

مامۆستا وتی:

کاکە شەھرام بێر لە شتی زۆر گەورە و جی بایەخ دەکەیتەوہ.

منیش و تەم:

مامۆستا یەکجار بەو شیوہیەش نییە، ھەندیکجار بێر لەو مندالە دەکەمەوہ کە تەنھا لەبەرئەوہی پارە ی نەداوہ لە کەپینی تۆپەکەدا مندالانی گەرەک نایەلن یاری بکات لە کاتیکدا ئەم مندالە بۆ نەبوونی پارە ھیچ خەتایەکی نییە، بەلکو باوکی مردووہ و کەس نییە پۆژانە پارە ی بداتی، یان بێر لەو کچە جوانە بچکۆلە یە دەکەمەوہ کە ئەو پۆژە لە دوکانەکە ی ناوبازار بە گریانەوہ بەرۆکی دایکی گرتبوو دەیوت ھەردەبییت ئەو بازنانەم بۆ بکەیت، بەلام دایکیشی زمانی لال بووبوو نەیدەزانی چۆن ئەو مندالە تیبگە یەنیت کە پۆلەگیان (تۆ قۆلت نییە و بازنیش بۆ ئەوہیە

بکريته قول) بهلى ماموستا جاروبار بير له م شتانهش دهکه مهوه.

ماموستا وتى:

ئەى باشه شه هرام گيان ئيسته تو سهرقالي چيت؟ دهخوينيت

يان خويندنت ته واو کردوه؟

منيش وتم:

ماموستا گيان من سالى پار خويندنت ته واو کرد، له ئيستا شدا

نور پوژ دهچم بو کريکاري، بهيناوبه ينيش بو ماوهى دوو سى

پوژيک ناچم بو کريکاريه که و، خهريکى خويندنه وهى کتیب ده بم

ئەگەر مه يليشم ئى بيت سهرداني خزميک ده که م.

ماموستا وتى:

هەر ئەو شه وهى که کاک دانا وتى "ئەمرو کورپک هاتبوييه

ئەشکه وته که بو بير کردنه وه" يه کسه ر ئەو گومانە م بو دروست بوو

که دهخوينيته وه.

منيش وتم:

ئەوه راسته من دهخوينمه وه، به لام ته نها چەند دانە يه ک کتیب

ههيه، چونکه به هه مووى نزيکهى دوو سال و نيو بو سى سال

ده بيت که کتیب دهخوينمه وه، به لام له و سى ساله شدا دوو جار که

نزيکهى دوو مانگى دهخايه ند وازم له کتیب خويندنه وه ش

دهيئا، چونکه به خوم دوت "ئەوا گريم ئەم کتیبانهى که هه مه

خويندمه وه و ته نانه ت له وه ش زياتر، به لکو گريم ان چەنده ها

کتیبى تريشم خوينده وه، جارى وا هه بوو ئەوه نده دوور ده پو شتم

به خۆم دەوت: باشه ئەگەر پۆژیک بیټ لەسەر بەرگی چەندەها کتیب نووسرابیټ ((نووسەر: شەھرام ...)) واتە ئەگەر پۆژیک بیټ خەلک ئەو کتیبانە بخویننەووە که من نووسیومن، باشه چی پوودەدات؟" بەلێ مامۆستاگیان دووجار ئەم پرسیارانە لە خویندەنەووە و کتیب دووریان دەخستەووە.

مامۆستا ویستی دەم بکاتەووە و قسە بکات لەو کاتەدا دادە بەرێزەکه بە سینییەکهووە هات که چەندین قاش کالەک و دوو چەتالی لەسەر بوو، وتی: فەرموو بەدەم قسەکردنەووە لەم کالەکه خۆشەش بخۆن، من و مامۆستا دەستخۆشیمان ئی کردو ئەویش جییهیشتین، ئیتر ئەووە بوو مامۆستا دەستی کردەووە بە قسەکردن، وتی:

شەھرام گیان نیستە نیازی چیت هەیه؟ هیچ بریاریکت دەربارەى داھاتووت نەداوہ؟
منیش وتم:

مامۆستا گیان ئەووەندەى که خۆم بیرم بیټ زۆر که یفم نەھاتووە بە بیرکردنەووە لە داھاتوو ھەروەھا بریاردان دەربارەى داھاتوو، وە نیستاش شتیکی وام نییە دەربارەى داھاتوو که جینگەى باسکردن بیټ.

مامۆستا وتی:

شەھرام گیان تۆ لە شار دانانیشیت؟

منیش وتم:

بەرەوہ لآ مامۆستا گیان .

مامۆستا وتی :

ئەم چەند پۆژەیی داھاتوو کۆتا پۆژەکانی منە لەم دێیەدا بۆیە ئەگەر خودا ویستی لەسەر بیټ بە ھۆی ئەوھێ لە چەند پۆژی داھاتوودا دەوامی قووتابخانە تەواو دەبیټ لەگەڵ خیزانم بە یەكجاری دەگەرپیننەوہ بۆ شار و ئیدی ھەر لەوئ دەمینینەوہ، چونکە وا پریارە سالی داھاتوو وەزارەتی پەرورەدە بمگوازیتەوہ بۆ ناوشار، وا بۆ دە سالە لەم دێیە مامۆستام ھەرچەندە دوای چوار سال ئەگەر خۆم بمویستایە دەیانگواستمەوہ بۆ ناوشار، بەلام خۆم پیم باش بوو کە ئەم دە سالە لیڤە بمینمەوہ .

جا بۆیە کە بە یەكجاری گەرامەوہ بۆ ناوشار پیم خۆشە پەییوہندیمان بەیەكەوہ ھەبیټ .

منیش زۆر بە خۆشحالییەوہ وتم :

جا لەوہ باشتر .

مامۆستا وتی :

دەیی كەوايە شەھرام گیان گوئی بگرە با پیت بلیم لە ناوشار مالی ئیمە لە کویدایە، لە ناوبازار مزگەوتی (.....) دەزانیت؟
منیش وتم :

بەئێ دەیزانم مامۆستا .

مامۆستا وتی :

لە دووکانی گولەبەرۆژە فرۆشەكەیی تەنیشت مزگەوتەكە پیرسە

كامه يه خانووه كه ي (مرورى خان) يه كسه ر نيشانت ده دا .

ئيدى من ته ماشايه كى كاتر ميره كه ي ديواره كه م كرد و وتم:
زور باشه ماموستا گيان من زور خوشحال بووم به ناسينى
به پريزان، وا كات درهنگى كردوووه نيوه پويه بويه ئيزنى من بده
با بپوم .

ماموستا وتى :

شه هرام گيان به دهنگى نزم ئەم قسانه بكه با باخان گوئى لى
نه بيت .

منيش به دهم خهنده وه وتم:

ماموستا گيان جارى بو خوت بلئ خواحافيزت بيت داده
باخانيش رازى ده كه م .

ماموستا وتى :

كوپى باش ئەوه دوو دهقه ي ماوه بو بانگى نيوه پو ده چينه
مزگه وت نويژه كه مان ده كه ين و دواتر ده گه پرينه وه خودا چى
دابوو ده يخوين ئيدى ئەو وهخته بو خوت سهر پشك به ده پويت
يان لاما ن ده مينيته وه .

پاشان ماموستا وتى :

تو ئەو مزگه وته خوشه ي ئيمه شت نه ديوه، ئيدى هه رچونيك
بوو رازى كردم و گويمان له بانگى نيوه پو بوو به دهنگى زور
خوش بويه به ره و مزگه وت له مال چووينه دهره وه، به لام له كاتى
چوونه دهره وه مان ماموستا به دهنگى نه ختيك به رز وتى باخان

گیان ئەوہ کاکہ شہرامم رازیکردووہ بو نیوہرۆ لامان بمینیتتہوہ،
 لەو کاتەدا بانگ بیژەکە لەو شوینەدا بوو کە دەیوت (اشهد ان لا اله
 الا الله) وتم:

مامۆستا کافریش گوئی لەم دەنگە بیئت شایەتومان دینیت.

مامۆستا وتی:

ئەوہ مامۆستایەکی ھاوڕێمە لیڤە لەگەڵ من دەوام دەکات، بەلام
 لە سەرەتا کە هات بو ئەم دێیە نوێژیشتی نەدەکرد.

ئیدی کە مامۆستا ئەمە ی وت ئەوەندە ی تر بانگەکەم لا
 شیرینتر بوو، گەیشتینە مزگەوت، بەلام چ مزگەوتیک (شوینی
 دەستنویژە لگرتنەکە ی حەوزیک بوو لە ژێر دار توویە کدا لە ناو
 حەوزە کە شدا چەند دانە یە ک ماسی تیدا بوو، بە راستی
 مزگەوتیکی دلگیر بوو، پیشتەر وامدەزانی هیچ جیگە یە ک وە ک
 ئەشکەوتە کە ئارام نییە، بەلام ئەو مزگەوتە پڕ بوو لە بیدەنگی،
 مندالیکی یانزە بو دوانزە سالان هات بەرەو لای حەوزە کە بو
 دەستنویژە لگرتن، وتی:

باشی مامۆستا؟

مامۆستاش وەلامی دایەوہ:

سوپاس ئارام گیان ئە ی تو چۆنیت، بو ئینتیحانی بەیانی
 سەعیت کردووہ؟

مندالە کەش وتی: بەلی.

ئیدی دوا ی هە لگرتنی دەستنویژ چووینە ژوورەوہ و پاش

شکار عومەر

سهلام کردن ویستم دوو رکات نویژی سوننهت بکه، بهلام فریا نهکه وتم یه کسه بانگیبیره دهنگ خوشهکه دهستی کرد به قامهت و ماموستای هاو پیرشم چوه پیشهوهو نویژی دابهست، دواى تهواو بوونمان له نویژو خویندنی چند زیکریک مزگهوتتهکه ورده ورده چوّل بوو تهنها من و ماموستاوانگ بیژهکهو کاک دانا نهوهی که پوژی پیشووتر به شوانی هاتبوو بو لای نهشکهوتتهکه مابووینهوه، ههروهها دوو حاجی بهتتهمنیش مابوونهوه ماموستا له میحرابی مزگهوتتهکه ههستایهوهو منیش ههستام چووم بهروه لای دواتر بانگیبیرهکه هات بهروه لامان و وتی ماموستا نهکرهه سهلاموعهلهیک ئیدی لهو کاتهدا زانیم که ماموستا ناوی نهکرهه دواتر کوپه بانگیبیرهکه دهستی هیئا بهروه دهستی من و ماموستا نهکرهه منیش بهیهکتری ناساندين، بویه من خوّم پی نهگیرا ههه لهویا به بانگیبیرهکهه وت:

به راستی دهنگت تهواو سهرسامی کردم.

نهویش وتی:

سوپاس بو خوا، که نهو دهنگه ی پی بهخشیوم.

پاشان ماموستا نهکرهه دهستیکی بو کاک دانا راکیشاو وتی:

شههرام گیان خو نهوه دهناسیت؟

منیش وتم:

بهلی ماموستا گیان نهوه کاک دانای نازیزه، شتیکی بو

نهکردووم که نهیناسمهوه، دوینی لهو برسیتییهدا فریام کهوت.

پاشان كاك داناش هاته لامان و مهرحه بايه كى گهرمى كردين و
وتى:

مامؤستا ئەكرهم خۆم حازر كردبوو پيٽ بليٽ بمبووره
كوپه كەى لای ئەشكەوتەكە تا ئیستاش نەهاتوو. بە دەم قسە كردن
و ليك جيا بوونه و هه ريه كه و به ره و مالى خوى پوشتەوه، من و
مامؤستا ئەكرهميش هاتينه وه بۆ ماله وه، خيزانى مامؤستاش
به خيهرهاتنيكى زۆر گهرمى ليكردينه وه و وتى:
فهرموونه ئەم ژووره نان حازره.

چووينه ژووره كه بينيم سفره راخراوه و له بهشى سه ره وهى
ژووره كەش كتيبخانه يه كى گهره ي پر له كتيب بوونى هه بوو،
ههروه ها له ولاى سفره كەش كتيبيكى فارسى كه له بيرم نه ماوه چ
كتيبيك بوو له گه ل كتيبيكى تر كه ليى نووسرا بوو "ديوانى
مهوله وى" وه دهفته ريك و يهك دوو پينووسيش دانرابوو.

به فهرموو كردنى مامؤستا ئەكرهم و خيزانى دهستمان كرد به
نانخواردن، چيشتەكه برنج و شله ي ته ماته بوو، له كاتى
نانخواردنه كه داو به دەم پاروو گرتنه وه وتم:

مامؤستا ئەم خانووه گلينه ي ئيوه بۆ من زۆر ئارامى به خشه،
كاتيك خۆم له ناويدا ده بينمه وه ئەوه نده شادم خهريكه توشى
غرور ده يم و خۆم لى ده گوڤيٽ.

مامؤستا ئەكرهميش پاش چهند چركه يه ك وتى:
شه هرام گيان تۆ ئەوه ده زانيت كه ته نانه ت خواى گه و ره ش

مالی گلینی پی خوشه؟

منیش زور به تامه زرویی پروونکردنه وهی ئەو قسه یه وه، وتم:

ماموستا ئەکره م ئەمه یه عنی چی؟

ماموستاش وتی:

مه گەر خوای گه وره زانا نییه؟ به دئنیاییه وه با، دهی که واته
خوای گه وره زانایه به و شتانهی پروویان داره و پروو دهن، هر
بویه خوای گه وره ئەوه شی زانیوه که پوژیک دیت دلی ئیمه ده کاته
مالی خوئی، جا ئەوه ندهش مالی گلینی پی خوشه بویه دلی
ئیمه ی له گل دروست کردوه.

ئیدی منیش زور به سه رسامی و شادییه وه سه رم له قاند و وتم:

"به راستی جوانه".

نانخواردن ته واو بوو، هه لبه ته نانخواردنی من ته واو بوو چونکه
من هه میشه که م ده خووم و خیراشم، بویه به جامه فافونه که ی سه ر
سفره که که میک ئاوم خوارده وه و وتم:

خودا نه یپریت و دهسته کانی توش خوش بیئت داده باخان به

راستی خواردنیکی به له زهت بوو.

داده باخان وتی:

کاک شه هرام خو ئەوه ندهت نه خوارده وه تا بزانیته به له زهت بوو

یان نا.

منیش وتم:

دهسته کانت خوش بیئت هر ئەوه ندهم بو خورا، قابیله شه رم

بکەم.

مامۇستا ئەكرەمىش بەدەم نانخواردنەوہ وتى:
باخان گيان وازى لى بىنە خوى زەرەر دەكات، خو ئىمە تا
ئىوارە نانى تر ناخوین.

منیش وتم:

جا با نەبخون، من كەمىكى تر دەگەریمەوہ بو شار.
ئىدى ئەوہ بوو ھەستامە سەر پى و پۇشتمە بەشى سەرەوہى
ژورەكە بو سەيركردنى كىبەكانى ناو كىبەخانەكە، زۆربەى
كىبەكان ئەدەبى و دىنى بوون بىرىكى كەمىش كىبى فكرى و
فەلسەفى تىدا بوو ھەرۋەھا دوو خانەى كىبەخانەكە پىر بوو لە
كىبى فارسى، ھەرۋەھا لە بەشى خوارەوہىش كۆمەلىك شىرتى
كاسىت و سىدى لە تەنىشت تەسجىلىكى بچكۆلەوہ دانرابوون كە
ئەم شىرتانە كەمىك سەرنجيان راکىشام بۆيە لام كردهوہ و وتم:

مامۇستا پرسىارىك بکەم؟

مامۇستا وتى:

فەرموو شەھرام گيان.

منیش وتم:

ئەم كاسىت و سىدىيانە چىن؟

مامۇستا وتى:

ئەوانە قسەو بابەت و كۆرۈ وتارەكانى چەند پىاويكى بە تواناو

پۇشنىبىرن.

شکار عومەر

ئیدی من زور دريژەم نەدایەو و تەم:

عەفوو مامۆستا گيان نانەكەت بخۆ.

مامۆستاش وتی:

خودا نەيپریت منیش تەواو بووم.

ئیدی مامۆستاش هەستایەو و وتی:

باخان گيان ياخودا ئەو دەستانەت خوۆش بیّت و خودا بو منت

بهيئيّت، دواتر لەگەڵ دادە باخان كەوتنە كوۆردنەوہی سفرەكەو

لابردنی، دواي ئەوہی بە تەواوی سفرەكەيان كوۆردەوہ، من و تەم:

مامۆستا گيان ئەوہ نانەكەي نيوەپرۆم لا خواردن جا ئیستا

ئيزنم بدە با پرۆم.

مامۆستا وتی:

هەرچەندە زور حەز دەكەم لامان بمينيتهوہ و نەپرۆيت، بەلام

پيش نويز بەليني ئەوہم پيداييت كە دواي نانخواردن نازادي لە

برياردانی مانەوہ يان پوشتن، بەلام شەھرام گيان با چا جازر بيّت

چايەكيش بخووە جا پرۆ.

منیش و تەم:

بەخودا مامۆستا من زور چا خوۆر نيم، بيخۆم و نەيخۆم كيّشەم

نييە، تا درەنگتر نەبووہ با ئیستە پرۆم چاكرە.

ئیدی چووین بەرەو حەوشەكەو مامۆستا هاواری كرد باخان

گيان شەھرام جيّمان دەهيئيّت، دادە باخانيش هات وتی:

ئەوہ بو كوي كاك شەھرام؟

منىش وتم:

دەبىت بگە پىمە وە.

ئىتر دادە باخانىش زۆر داۋاي كىردو پىي خوش بوو لايان
بمىنمە وە، بەلام ھەرچۇن بىت پازىم كىردن و خوداھافىزىم لىكردن
و كۇتا قىسەي مامۇستا ئەكرەمىش ئەو بوو كە وتى:
"ھەناسەكەم ئاگات لە خۇت بىت".

كە تا ئىستە ھىچ كەسىك لە خوداھافىزىدا ۋاي پىي نەوتبوم،
ئىدى لە دىكە دەرچووم و بەرەو شەقامە سەرەككە بەپىكە وتم كە
نەزىكەي پانزە خولەكك لە دىكەو دەور بوو، ئەو بوو بەدەم
بىر كىردنە وەو پىگاكەم دەپرى بەرەو شەقامە سەرەككە
"بىر كىردنە وە لە خۇم لە ئەشكەوتەكە لە برسئىتتەكەم لە كاك دانا
لە كانىيەكە لە شوانە قىسەخۇشەكە لە ھەمووئىشى زىاتر لە
مامۇستا ئەكرەم و قىسە شىرىن و پەفتارە نەرم و نىان و
لەسەرخۇكانى" بەدەم ئەم بىر كىردنە وە نەزىكەي دە خولەكك
پىگام پىي لە پىكا لە داۋە دەنگى سەيارەيەك ھاتە گويم، ئاورم
دايەوە بىنىم پوۋەو من دىت، كە گەيشتە لام وەستا، تەنھا
شۇفپىرەكەي تىدا بوو، پىاۋىكى بەتەمەن دىار بوو، وتى:

چۇنى كاك شەھرام؟

منىش بە ترس و سەرسامىيەوە وتم: سوپاس مامە گيان.

وتى: وەرە سەر كەو.

تم: بۇ كوى دەچىت؟

وتى: تۇ بۇ شار ناچىت؟

وتى: با بۇ شار دەچم.

وتى: دەى كەواتە وەرە سەر كەوہ.

منىش ھەرچۇنىك بىت بە ترسەوہ سەر كەوتىم، سەيارە كەشى

تويىتايەكى دەبل بوو، كە سەر كەوتىم بەرلەوہى قسە بكەم، ئەو وتى:

بە خىرىيىت كاكە شەھرام.

منىش وتى:

ياخودا خوت بە خىرىيىت مامە گيان سوپاست دەكەم.

وتى:

تۇ من ناناسىت بە لام من تۇ دەناسم.

وتى:

نەوہ لا من تۇ ناناسم، بە لام تۇ چۇن من دەناسىت؟

وتى:

ھەرگىز منت لە شوينىك نەبىنيوہ؟

منىش وتى:

با كەمىك بىر بكەمەوہ.

وتى:

بىرى ئى مەكەوہ با بە بىر كەرنەوہ ماندوت نەكەم و خۇم پىت بلىم

من چۇن تۇ دەناسم.

وتى:

من خەلكى ئەم دىيەم كە ئىستا تۇى ئى بوويت جا كارىكى

شارم بۆ دروست بووه، وهکو هه‌میشه به‌رله‌وه‌ی بکه‌ومه ری به‌ره‌و
شار چووم بۆ لای مامۆستا نه‌کره‌م.

وتم:

مامۆستا گیان من ده‌چم تا شار و له‌وانه‌یه بگه‌ریمه‌وه هه‌یچت
پێویست نییه بۆت بێنم؟

ئه‌ویش وتی:

نا هه‌یچ پێویستییه‌کم نییه جگه له سه‌لامه‌تیت، به‌لام که‌میك
پێش ئێستا براده‌ریکم لاما‌ن بوو گه‌رايه‌وه بۆ شار بۆیه زۆرت
مه‌نون ده‌بم ئه‌گه‌ر بینیت هه‌لیگه‌ره و بیگه‌یه‌نه شار.

منیش وتم:

به‌سه‌رچاو مامۆستا گیان، به‌لام ئه‌و براده‌ره‌ت ناوی چیه‌ه؟

مامۆستاش وتی:

ناوی شه‌ه‌رامه.

ئیدی که شۆفیره‌که ئه‌م قسانه‌ی کرد به ته‌واوی ئارامی و
سوکنایم بۆ گه‌رايه‌وه‌و له ترس و دل‌ه‌راوکی مالئاوایم کرد.

به‌ده‌م رۆشتنه‌وه‌و پوه‌و شار که نزیکه‌ی یه‌ک کاتژمێر له
گونده‌که دوور بوو، مامه‌ی شۆفیر زیاتر قسه‌ی ده‌کرد و منیش
به‌لێم بۆ ده‌کرد جاروباریش قسه‌کانی بریتی بوون له پرسیارکردن
بۆیه منیش له بری به‌لێ کردن ده‌بوايه وه‌لامی پرسیاره‌کانی
به‌ده‌مه‌وه، بۆنمونه دوا‌ی که‌میك له‌و قسانه‌ی له سه‌ره‌تاوه کردی
پرسیاری ئه‌وه‌ی کرد:

كاكه شههرام تۆ و مامۇستا ئەكرەمى ئازيز چى يەكترن؟
پرسياره كه بۆ من زۆر له ناكاو بوو چونكه نەمدەزانى ئەو
بەسەرھاتەى بۆ باس بكەم كەتيايدا من و مامۇستا ئەكرەم
يەكترمان ناسى ياخود بە جۆرىكى ديكە وەلامى بدەمەو، بەلام
هەر جۆرىك بىت له وەلامدا وتم:

له گەل مامۇستا ئەكرەم برادەرىن.

مامەى شۆفیر وتى: كاكە شههرام مامۇستا هاوتەمەنى تۆ نىيە،

منیش وتم:

به هۆى شتىكه وه يەكترمان ناسى.

ئەویش وتى:

دەى دياره مەر به هۆى كتيب خویندنه وه و ئەو جۆره شتانه وه

بووه.

منیش وتم:

تەقريبەن شتىكى له و جۆره، بەلام چۆن بوو تۆ يەكەم شت

كتيب هات بە خەيال تدا؟

ئەویش بە بزەيه كى زۆر جوانه وه وتى:

جا كاكە شههرام مامۇستا ئەكرەم جگە له كتيب و موحىببەت

شتىكى ديكەى هەيه تا بيكاتە هۆكارى دروستكردى دۇستايەتى

و برادەرايه تى له گەل ئەم و ئەودا!

مامەى شۆفیر زانى من بە ديقەتە وه گويم بۆ پراگرتووہ بۆيه

بەردەوامى دا بە قسەكانى و وتى:

ئەم مامۇستا ئەكرەمەى برادەرت وەكو فریادېرەسىك و ابوو بۇ ئەم گوندەى ئیّمە، چونكە وا نزیكەى نۇ بۇ دە سال دەبیّت ئەم مامۇستایە پرووی لە گوندەكەى ئیّمە کردوو، لەو مارەیه دا هەموو خەلكى ناو گوند حەساونەتەو بە جۇریكى وا ئیسراحتیان کردوو، ئەو بۇ چەند سالیك دەبیّت تەنانەت مندالەکانیشمان پیكەو شەپیان نەبوو.

تەنانەت ئەو مندالانەى وا فیّرکردوو ئازارى ئاژەلەکانیش نەدەن، لەم چەند پوژەى پیئشودا بوو كە من داریكم بە دەستەو بوو دەمکیشا بە حیوانەکاندا، كورەكەشم كە تەمەنى سیانزە سال دەبیّت پیمی وت "باوہ چۆن دلّت دى لەو حیوانانە دەدەدیت؟! " كاكە شەھرام باوہر بکە كە كورەكەم ئەو قسەیهى كرد لە تەریقىدا هیچم بۇ نەوترا.

كە مامەى شوڤیّر بەم جۆرە دەربارەى مامۇستا ئەكرەم قسەى دەكرد ئەوئەندەى تر مامۇستام لا شیرینتر و خوشەویستتر بوو، كەمیكى تر دەربارەى چاكى و گەورەى مامۇستا ئەكرەم قسەى كردو دواتر وتى:

ئەى كاكە شەھرام تۇ بۇ وا بیّدەنگى و قسەیه كمان بۇ ناكەیت؟
منیش لەو كاتەدا قسەیهكى باوكمم بیركەوتەو كە زۇرجار دەیوت "مرؤة كاتیك دەگات بە كەسیكى لە خۇى بە تەمەنتر وا باشتەرە گوئی بۇ بگریّت" بۆیه یەكسەر وتم :

مامە گیان من لەگەل پیاوہ بە تەمەنەکاندا زۇرتتر گوئ دەگرم

وہک لەوہی قسەیان لەگەڵدا بکەم، مامەى شۆفیر دەستی برد بۆ تەجیلی سەیارەکەو دەستی نا بە دوگمە یە کداو تەجیلەکەى مەلکرد، پاش کەمیک مۆسیقا حەسەن زىرەک بە دەنگە خوڤشەکەى دەیوت "هۆ کاکى جووتیار براکەم جوتت شەن گول بى، تۆوہکەت پازیانە ئەى وەى خەرمانت گول بى، هۆ کاکى پىبوار....." کە گۆرانىیەکەى تەواو کرد مامەى شۆفیر وتى:

دەک سەد پەرحمەت لەو گۆرەت.

ئىدى بە دەم برىنى پىگە و گوڤگرتن لە چەند گۆرانىیەک خۆمان لە سەیتەرە (بازگە)کەى نزىک شار بىننىیەو، دواتر گەشتىنە شار و لە شوڤنىک کە بۆ من گونجاو بوو و تەم بە شۆفیرەکە مامە گىان لە پىشەوہ من دا بەزىنە، بە لām مامەى شۆفیر وتى:

جا بۆ خەجالەتى لای مامۆستا ئەکرە ممان ناکەیت، کاکە شەھرام گىان میوانى مامۆستا ئەکرەم میوانى ئىمەیه، دەتەبەمەوہ بەردەرگای مالمەوہ.

ئەم مامەى شۆفیرە زۆر ئىنکارى ئەوہى لەگەڵ دەکردم کە بمباتەوہ بەردەرگا، منىش ھەر دەموت پىووست بەوہ ناکات.

ئىدى مامەى شۆفیر قسە یەکی کرد، بەو قسە یەى زۆر زۆر ھەستم بە تەرىقى و خەجالەتى دەکرد، قسە کەش ئەوہ بوو وتى:

شەھرام گىان چىیە، لەوانە یە حەز نەکەیت من شارەزای مالتان بىم، یان دەترسىت بىم بۆ مالتان و بمىنمەوہ، بە لām ھەرچونىک

بیټ پازیمکرد که له شوینهی خوټ ویستم دامبه زینیت.
دایبه زاندم و خودا حافیزیمان له یه کدی کرد.

منیش به ره و ماله وه دهستمکرد به برینی ریگه که نه و
ریگه یه ی من گرتم تا ماله وه بیست و پینچ خوله کیکی دهخایاند،
به لام مروټ کاتیک به ناوشاردا ریټ دهکات نه وه بیزاری دهکات که
کات زور به زووی تیده په ریټ!

له ریگادا تا ماله وه به هوئی بینینی چند شتیکه وه چند
وینه یه کی دیکم دهینایه وه پیش چاوانی خوټ، یه کی که
له وشتانه ی بینیم نه و مزگه و ته بوو که دهکته و ته نزیکی چند
دوکانیکه وه به خوټم وت کاتیک به چاوه کانم سهیری نه م مزگه و ته
دهکم نه وه ده بینم نه م مزگه و ته ی ناوشار چند نه وه ونده ی
مزگه و ته که ی ناودی گوره تره، به لام کاتیک سهیری دلی خوټ
دهکم نه وه ده بینم که مزگه و ته که ی ناودی چندین نه وه ونده ی نه م
مزگه و ته ی ناوشار له دلی مندا جیی گرتوه "ته نانه ت ماله کانی
خوداش جیاوازن".

پاش که میکی تر له پوشتن دهنگی زهنگی نه و قوتا بخانه یه ی
به لایدا تیپه پریم وه دهنگی هوپینی نه و سه یاره یه ی به لامدا
تیپه پری و دهنگی نه و غاز فروشه ی به شیشیک دهیدا به بتلی
غازه کاندا و به دهنگی خویشی هاواری دهکرد غاز... غاز... هه موو
نه م دهنگانه دههاتنه گویم ئیدی به هوئی بیستنی نه و دهنگانه و
بینینی هه ندیک له خاوه نی دهنگه کان به خوټم دهوت "عه سرانی

شکار عومەر

شار وەكو پوژى حەشر وایە مروۆ ناتوانیّت تیایدا ئارام بیّت بە
پینچەوانەى عەسرانى لادى و كانییهكەى بەردەم ئەشكەوتەكە،
مروۆ ناتوانیّت لەسەر كانییهكەى بەردەم ئەشكەوتەكە دابنیشیّت و
بیر نەكاتهو، یاخود دیمەنى ئەو حاجیەى لەچكیكى سپى
پینچاندبوو بە سەریهوه و دواى عەسر خۆى گەیاندبوویە سەر
كانییهكە "كە من تا ئیستاش نازانم ئەم پیاوہ پیرە چۆن
توانیبووى خۆى بگەیهنیّتە سەر ئەو كانییه!" دەنكەكانى
تەسبیحەكەى دەجولاندو زىكرى ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ دەخویند كە
پیدەچوو ماناكەشى نەزانیّت.

گەیشتمە مألەوہ و دایكم بەخیرها تنەوہى لیكردم، وتى:
شەھرامەكەى دایە ئەمجارە لە جارەكانى تر زیاترت پینچوو،
ئىستەش زۆر ماندوو دیاریت؟
وتم: دایە شتىكى وا نییە ئەوہ ماندووبوونى ئەم دوو شەوہیە
كە لە ئەشكەوتەكە بووم.

ئیدی دواى ئەوہى لەگەڵ دایكم كەمىك پینكەوہ دانیشتىن من
بە نیازى ئیسراحەتكردن ڤاكشام، بەلام هەستم بە گەرما دەكرد
بوێهەستام پانكەكەم داگیرساند و لەسەر ژمارە يەك دامنا پاشان
ڤاكشامەوہ و نزیکەى كاتژمیرىك نووستم دواتر هەستام و نوێژى
عەسرم كرد.

تا ئیوارە خۆم سەرقال كرد بە يەك دوو شتەوہ كە ئەوانیش

یه کیکیان کتیبیک بوو باسی "قهزاو قهدهر" ی دهکرد، شته که ی دیکهش نه وه بوو له پاش. نه و کتیبه هاتمه نه و ژورده ی ته له فیزیونه که ی لیبوو خوّم سه رقالّ کرد به ته ماشا کردنی ته له فزیونه وه، له ناکاو دهنگی زهنگه که هات، ویستم بچم ده رگای چه وشه بکه مه وه له دوره وه بینیم باوکم هاته نه مدیو ده رگای چه وشه وه "ئاخر باوکم هه روا عاده تی کردبوو هه میشه بهر له هاتنه چه وشه زهنگی لیده دا".

ئیدی منیش هه ستام و زۆر به ناسایی به ره و پرووی باوکم پوشتم و به خیر هاتنه وهم لیکرد، نه ویش وتی شه هرام گیان خوّت به خیری بیته وه دواتر هاتینه ژورده وه و که میک هه والی یه کترمان پرسی، باوکم وتی:

شه هرام گیان نه مجاره یان زیاتر مایته وه، دهنگو باسی نه وه دهشت و ده ره؟

منیش وتم:

باوه گیان وه که هه میشه نه وی زۆر خو شه، نه ی تو له گه ل ئیش و کار و دوکانه که حالت چونه؟

باوکم وتی:

وه لا خوّم زۆر باشم، دوکانیش هه ره که جاران هه خراپ نییه. منیش هه ستام په رداخیک ئاو بینم بو باوکم، که هاتمه وه باوکم

وتی: شه هرام نه ری دایکت کوا؟

وتم: له سه ربانه.

وتی: ئەوی دایکت پێی نەوتیت کە دوینێی وەستا عەلی هات بۆ
مألەوہ؟

وتم: نا دایکم پێی نەوتم، بەلام باوہ وەستا عەلی بۆچی هاتبوو؟
باوکم وتی:

کوڕم هاتبوو هەوایی تووی دەپرسی، دەیوت ئەوہ شەھرام لە
کوێیہ؟ بۆچی وا بە جارێ خۆی ئی ون کردین و دیار نەما؟
ئیدی منیش پێم وت:

وەستا عەلی گیان شەھرام چووہتە سەفەر بۆ لای ئەو خزم و
کەسانە.

وەستا عەلیش وتی:

دەوی باشە ئەگەر گەراپەوہ با بیئت بۆ لام.

دوای ئیوارە سەردانیکی وەستا عەلیم کردو کەمیک لای
دانیشتم، ئەویش وتی: حەمە شەھرام تۆ بەیانی مەیە بۆ ئیش،
چونکە بە کریکاری ترم وتووہ.

منیش زۆرم پێی خۆش بوو کە وتی بەیانی مەیە بۆ ئیش.

دواتر لای وەستا عەلی هەستام و گەڕامەوہ بۆ مألەوہ، ئەو
شەوہ ھەر بیرم لە مامۆستا ئەکرەم دەکردەوہ، چەند جاریکی تر بۆ
ھەمان مەبەست چوو بووم بۆ ئەشکەوت، کە دەگەڕامەوہ بۆ ماوہی
یەک دوو پوژ ھەر بیرم لە ئارامی و لەزەتی ناو ئەشکەوت
دەکردەوہ، بەلام ئەمجارەیان جیاواز بوو، بیرکردنەوہ لە مامۆستا
ئەکرەم و قسە شیرین و سەرنجە پر لە موحیبەتەکانی بەجاریک

ئەشكەوتى لەبیر بردمەو، كتیبيك بە دەستەو بوو ھەرچیم دەکرد نەمدەتوانى بە شایەنى خۆى بیخوینمەو، چەند دیرپك دەخویندەو ەو راستەوخۆ یەكك لە پروداوەكانى ئەو دوو پۆژەى پیشوو سەرنجى منى بەرەو لای خۆى رادەكیشا، ئیدی ھەر لەم حالەدا بووم، پاش كەمك لە شوینی دانیشتنەكەى خۆم سوپامەو ە و سەریك ھەلپرى بە مەبەستى تەماشاكردنى كاتژمیرەكە، بەلام بینیم كاتژمیر دەونیو، بۆیە بەسەرسوپمانیکەو بە خۆم وت باشە كات بۆ ناروات، نەمتوانى باوەر بە كاتژمیرەكەى ئەو ژورە بەكەم بۆیە ھەستام چووم پەرداخك ئاوم خواردەو ەو تەماشای كاتژمیری ژورەكەى ئەودیوم كرد بینیم وا دە خولەكى ماو ە بۆ كاتژمیر دوانزەى شەو بۆیە چووم دەستنوژیك ھەلگرت و نوژی خەوتنان و سى ركاتى ترم كردو نووستم.

ئیدی ماو ەى یانزە پۆژم بەرپكرد كە شەش پۆژیان چووم بۆ كریكارى و پۆژكیش بە ھۆى كاریكەو ە تا نزیكى ئیوارە لەگەل ھاوپرپیهكەم بووم چوار پۆژەكەى تریش بە خویندەو ەى كتیبيكەو ە خەريك بووم، ئەو كتیبه لە مالى دایە گەرەم ھینابووم ھى خالم بوو، كتیبهكە زۆر كۆن بوو ئەو ەندە كۆن بوو بەرگى پیشەو ەى پیو ە نەماوو ە چەند لاپەرەیهكیشى ئەگەر بە وریایى مامەلەت لەگەل نەكردایە ئەوا لە كەلك دەكەوت، ئەو كتیبه پۆمانیک بوو بە ناوینشانى "ئەو ەرگیپرەى خۆى ئى بوو بە نووسەر" نووسەرى ئەم پۆمانە زۆر بە ئاشكرا باس لە ەرگیپرک دەكات كە خەريكی

دزىكردنه ههتا له يهكك له لاپه په كانى پۆمانه كه دا ده لئيت "ته نها شتيك مايهى دلخوشيمان بوو ئه وه بوو به خو مان دهوت ئه و شتهى نووسين و دنياى كتيب له كايه كانى ديكهى وه كو سياسه ت و بازرگانى و راگه ياندين جيا ده كاته وه ئه وه يه له نووسيندا دزى بوونى نيينه، به لام نه مردين و ئه وه شمان بينى "ته نانه ت نووسه رى ئه م پۆمانه ده لئيت چهن د جار ك و يستم پۆمانه كه م ناو بنيم "نووسه ره دزه كه" به لام ئه خلاقى نووسينم پيگه ي ئه وه ي پي نه دام.

ياخود له لاپه په يه كى تر دا ده لئيت "ئه گه ر بپيار بي ت به مه بو تريت نووسه ر ئه وا به قه د ژماره ي وه رگي پره كان نووسه رمان هه يه " هه روه ها چهن د دي پي ك دواى ئه مه ده لئيت "ئه گه ر ئه م نووسه ره ساخته يه وه رگي پرى كتيبى پيرو ز بوايه ئه وا خو ي لى ده بوو به خودا!" به هه ر حال ئه م پۆمانه پى بوو له رسته ي راسته قينه و خو ش و اتا، به لام كو تا دي پرى پۆمانه كه زور سه رنج را كيش بوو كه نووسه ر نووسيبوو ي "ئه و كاته ي دوو زمان ده زانيت هيج شتيك ئاساتر له بوون به نووسه ر نيينه هه لبه ت نووسه ري ك به وينه ي ئه و وه رگي پره ي خو ي لئيبوو به نووسه ر".

نزىكه ي دوو كاتر مي رى ما بوو بو بانگى عه سر من له مال ده رچووم و به سوارى پاس خو م گه يانده بازار، ئيدى تا كاتى مه و عيده كه مان به ناو بازار دا سوپامه وه كه زياتر به مه به ستى گه ران به كتيب خانه كاندا ده گه رام، هه روه ها دوو كتيب يشم كرى.

بۆ نویژی عهسر لهو مزگهوتهی که مامۆستا ناونیشانهکهی
 پیدام ناماده بووم، به خۆم وت له دواى نویژهکه دهچم بۆ لای
 کابرای گوله به پۆژه فرۆش و پرسىاری مالى مامۆستای لى دهکه م،
 به لām که نویژ ته واو بوو ورده ورده نویژخوینه کان مزگهوته که یان
 جیده هیشت ئیدی له نزیك پایه که وه مامۆستا ئه کره م بینى
 هه لده ستایه وه بۆیه منیش هه ستامه وه، مامۆستا ئه کره م به ره و لای
 من و منیش به ره و لای ئه و ده پۆیشتم له و جییه ی به یه ک گه یشتین
 مه رحه باى یه کترمان کرد و ئه ملاو ئه ولای یه کترمان ماچ کرد، له
 پاش ئه حواله پرسىنى خۆم مامۆستا ئه کره م هه والى دایک و باوکم و
 خوشک و براکانمى پرسى .

منیش وتم: هه موومان باشین ئه ی داده باخان چۆنه؟
 وتى: سوپاس بۆ خودا ئه ویش باشه .

ئیدی چووینه دهره وه ی مزگهوته که وه به ره و مال مامۆستا
 ئه کره م پۆشتین که سى چوار خوله کیك مالیان له مزگهوته که وه
 دوور بوو که گه یشتینه به رده م دهرگایه کی یه ک تاکی بچکولانه
 مامۆستا ئه کره م وتى فهرموو شه هرام گیان برۆ ژووره وه، وتم
 به خودا نابیت مامۆستا گیان ده بیت تو پینش بکه ویت، چووینه
 ژووره وه و دانیشتین مامۆستا ئه کره م هه ستا چوو دوو په رداخ
 ناوی هینا و دانیشت، وتى شه هرام گیان باخانیش زۆرى پینخۆش
 بوو تو دیت، به لām که میك بهر له نیوه رۆ چوو بۆ نه خویشخانه
 چونکه خوشکیکی له نه خویشخانه یه و که میك ناساغه .

مامؤستا زانی ئو عه لاگه ی که به ده ستمه وهیه کتیبی تیایه،
بویه پرسى: شه هرام گیان ئه مانه کتیبی چین؟

منیش له عه لاگه که ده رمکردن، وتم: مامؤستا گیان ئه دوو
کتیبه بهرله وهی بيم بو مزگه وته که کریم، مامؤستاش گرتی به
ده ستمه وه و که میك سهیری کرد، به لام له و کتیبه یاندا که بهرگیکی
رهشی هه بوو که وته سه ر لاپه رهیه ک، مامؤستا وتی:
شه هرام گیان ئه م به شه یان بابه تی کاک (.....) ه.

وتم: کاک (.....) کییه؟

وتی: کاک (.....) نایناسیت؟

وتم: نه وه لا ناویم نه بیستوو.

مامؤستاش وتی: خو ئه وه ت بیر ماوه که له لادیکه هاتیه مال
خومان له ژووری کتیبخانه که پرسیارى نه وه ت لیکردم که وت
"مامؤستا ئه م کاسیتانه چین؟".

وتم: به لئى له بیرمه.

وتی: ده ی چه ند دانه یه که له و کاسیتانه وتار و بابه تی ئه م
پیاوه ن.

منیش وتم: ئاده ی مامؤستا گیان با سه یریکی ئه و لاپه رهیه
بکه م.

وتی: ئیسته ده تده می شه هرام گیان، که میکی تر سه یری کرد و
دای به ده ست منه وه و کتیبه که ی تری هه لگرت.

ئیدی منیش که میك له لاپه ره ی ژماره (... ی کتیبه بهرگ

ره شه که وردبوومه وه که له سه ره وه به گه وره یی نووسرابوو
 "ماناکانى ئیمان" له ژیر نه ویشدا به بچوکت له وه ی سه ره وه
 ناو نیشانیکی دیکه نووسرابوو، له ژیر نه ویشدا لای چه په وه ناوی
 نووسه ری بابه ته که نووسرابوو.

ماموستا نه کرم وتی: من نه نامیلکه یه م به فارسی
 خویندوو ته وه نووسه ره که زور جوان بابه ته که ی نووسیوه، ئیدی
 نامیلکه که ی دانایه وه، که منیش کتیبه بهرگ ره شه که م دانایه وه
 جاریکی تر هه لیگرته وه وتی:

شه هرام گیان نه گه ره له نووسینه کانی ناو نه م کتیبه تی بگه ییت
 بو ت دهرده که ویت چه نده کتیبیکی چاکه.

ئیت منیش له بابه تی نه دوو کتیبه لامدا و وتم: باشه
 ماموستا نه م خانوو ه تان چون ده سته که وتوو؟
 وتی: نه مه خانووی خو مانه.

وتم: کپیتان؟

وتی: نا نه مانکریوه من هه ره لی ره له دایکبووم و لی ره شه گه وره
 بووم، نه م خانوو تا پاریش دایکم و خوشکیکی تیا بوو، به لام
 پار دوا ی نه وه ی که خوشکه که م شووی کرد به کوریکى خزمان و
 بردیان بو سوید، ئیت پاش ماوه یه ک دایکم وه فاتى کرد، منیش وا
 نه مسال هاتمه وه ناوی.

منیش وتم: ماموستا هه ره چه نده لادیت جیهیشت، به لام نه م
 گه ره که شتان له گه ره کی شار ناچیت، زور خوشه مروژ که دیته ناو

ئەم كۆلۈنە تەسكە گلىنانەوہ حەز ناكات لىي بچىتە دەرەوہ.
مامۇستا وتى: راست دەكەيت شەھرام گيان، تەواو بەو شىوہ يە
كە تۆ دەيلىيت.

دواتر مامۇستا وتى: كتيب و شتەكانم لەم ژورە داناوہ، بەلام
بە نارىكى، ئەگەر تۆ پيىت خوۋشە بۇچى كەميك ريكيان نەخەين؟
وتم: بەسەرچا و مامۇستا گيان.

هەستايىن چووين بەرەو ژورەكە، دەرگاي ژورەكەي كردهوہ
و بينيم چەندىن كۆمەلە كتيب لە تەنيشت يەكەوہ هەلچنرابوون،
بەلام كتيبەكان زۆر زۆر بوون، ژورەكە تەنھا ئەو كتيبانەو
كتيبخانەيەكى تيدا بوو كە هەمان ئەو كتيبخانەيە بوو لە لادىكە لە
مال مامۇستا ئەكرەم بوو، كە چووينە ژورەوہ بۇ من جەويكى زۆر
خۆش بوو، تاقىك لە ناو ديوارەكەدا هەبوو لە ناويدا زۆر بە
خەتىكى خۆش و بە جوانى نووسرابوو ﴿اللَّهُ﴾ هەروہا لە
سوچىكى ژورەكەش هەر بە گەچ رەفەيەك دروستكرابوو چرايەكى
زۆر جوانى لەسەر بوو بە ديوارى لاي چەپى ژورەكەشەوہ سى
ويئەي گەرە كە تا بەتەواوى نەچومە نزيك ويئەكان نەمزاني
بەدەست كيشراون، وە لە ژيەرەوہي ويئەكاندا ئەم سى ناوہ
نووسرابوو، لاي راستەوہ "مەحوى، نوورسى، مەولەوى" لە
تەنيشتى دووان لە ويئەكان چەند ديپرە شيعريك نووسرابوو لە ژيەر
ويئەكەي ديكەشدا وتەيەك نووسرابوو، نووسينەكەي تەنيشت

وینه که ی مه حوی ئەم شیعره بوو:

به نوشی جانی و مرده گرم بیانه ی زه هری ههر نیشی
 به دهردی دل بچم گهر بی له جهوری تو دلیم بییشی
 به ووم زانی له باغا چقلی گول هه لچه قیه داوینی
 که لی ره دل له سینه مدا برینی نه شته هری دیشی
 شوکر یار نی زنی دام ههم گریه کهم ههم قور به سردا کهم
 به جارئ شاهی من به حر و به ری به خشی به دهر ویشی
 له من مهیدانی عیشته کلکه ریوی ریشی تو زاهید
 چ بی قه دری؟ ده بی گهر شیر ی بی تی کلکی راکیشی
 وتم: روخسه ت ده جانا، دا به قوربانی له بت کهم جان
 وتی: به حر یکی شه هد نه لبت ده نیشی بییه وه میشی
 خودا گرتوو دلیم چوتن به گز شوو شه ری عیشقا
 به نه صصی نایه نه فلاک و زه من ئەم باره ناکیشی
 سه نه د بی مورو خه ت ده عوی مه حه ببه ت کردنه "مه حوی"
 ته عه ششوق بی دلکی داغدارو سینه یی ریشی

نووسینی ته نیشته وینه که ی نوورسیش ئەم چهند دیره بوو:
 "ئه گهر نووری ئیمان له مرو قدا جیگیر ببیت، ئەوا ئەو نووره
 سه رجهم نه خش و نیگاره پر له داناییه کانی خواوه ند له مرو قدا
 دهرده خات و دهیشیا نخاته به ردهستی خه لکی تاکو بیان خویننه وه،

ئیتەر مرۆقی ئیماندار بیریان لی دهکاته وهو، دهیانخوینیته وه، له
خویدا به تهواوی ههستیان پیدهکات و، کهسانی تریش دهخاته
خویندنه وهیان، واته وهک ئه وه وایه بلییت:

من سنهت و به دیهینراوی پهروهردگاری مهزئم، پروانن چۆن
چاکه و میهره بانئ ئه وم تیدا دهرده که ویت."

ئه و دوو دیره شیعرهش له ژیر وینه که ی مهوله ویدا نووسرابوو
بریتی بوو له:

ئاخ په ی خه لوه تی بدیام وه بی خه م

سیوای تو دیدهم، کهس نه دیام وه چه م

دل په ی دیده نت کام خه لوه ت سازو

توی دیده یچم بی مه رد م نمازو

وتم: مامۆستا ئه مه ی نوورسی له شیعر ناچیت.

وتی: شه هرام گیان ئه وه ی نوورسی بۆیه له شیعر ناچیت

چونکه نوورسی شاعیر نه بووه.

دوای که میکی تر مامۆستا وتی: شه هرام گیان تو پیت باشه

چۆن ئه م کتیبانه ریگ بخه ین.

وتم: مامۆستا گیان ئه وه خوت باشت ده زانیت.

وتی: زور باشه با بچم چه کوشیک و چه ند بزماریک بینم بو

ئه وه ی کتیبخانه که ی پی توندوتول بکه مه وه.

تا مامۆستا هاته وه چه ند کتیبیکم هه لگرت ته ماشام ده کرد و

دامده نایه وه، به لام زوزوو پیم خوش بوو سهیریکی تاقه که بکه م چونکه زورم لا جوان بوو.

ئیدی ماموستا هاته وه و پیکه وه چند بزماریکمان دا له کتیبخانه که و دواتر له سهر ویستی ماموستا نه کره م هردوو کمان پیکه وه کتیبخانه که مان هه لگرت و بردمان نووساندمان به دیواری به شی سهره وه ی ژورره که، پاشان ماموستا چوو په پویه کی هیئا و که میک خانه کانی ناو کتیبخانه که ی پاک کرده وه، منیش وتم:

ماموستا باوه پ ناکه م نه م کتیبانه له ناو نه و کتیبخانه دا جینگه یان بیته وه.

وتی: به لئی شه هرام گیان راست ده که یت، بریارمداوه کتیبخانه یه کی تریش دروست بکه م.

له م قسانه دا بووین ته قه ی ده رگا هات، ماموستا پوشته حه وشه که و ههر له دووره وه وتی فهرموو، مندالیک ده رگا که ی کرده وه و وتی "ئیره مائی کاک هیوایه؟" ماموستاش وتی "عاقل گیان نه و ماله ی ته نیشتمانه وه یه، به دهستی ناماژهی بو لای راست ده کرد".

ئیدی ماموستا هاته ژورره وه وتی: شه هرام گیان وهره با که میک دانیشین و نه ختیکی مزره سیو بخوین، ماموستا چوو له قاپیکدا هه ندیک مزره سیوی هیئا له گه ل ژیرپیا له یه که خوی ی تیا بوو، به ده م سیو خواردنه وه ماموستا وتی:

شه هرام گیان گه ردنم نازادکه نه م عه سره له کاتم گرتیت.

منیش وتم: مامۇستا گيان من چيم کردووه.

پاش ئەوہى لە سىوخواردن تەواو بووين، وتم:

مامۇستا گيان تا کات لەوہ درەنگترى نەکردووه، با من برۆم.

مامۇستا وتى: چۆنت پى باشە ئاوا بکە، من زۆر موشتاق و

تامەزرۆى بينينى تۆ بووم، بەلام شەھرام گيان ئەگەر کتیبى

دیکەت دانەناوہ بۆ خویندەنەوہ ئەوا دەست بکە بە خویندەنەوہى

ئەم دوو کتیبەى کە کړيوته.

ئیدی دەستم برد بە تەوقەکردن خوداحافىزى لە مامۇستا بکەم،

بەلام مامۇستا وتى:

شەھرام گيان پراوہستە دیارییەکم بۆ داناويت با بچم بۆت بینم

مامۇستا پۆشتە ژوورەوہو گەپرایەوہ زەرفىكى بە دەستەوہ بوو،

زەرفەکە بریتى بوو لە کاغەزىكى پەنگ زەرد بە تىپ کەپس

کراوو، هیچیشى ئى نەنووسرابوو.

دایە دەستم وتى فەرموو شەھرام گيان.

منیش وتم: زۆر مەمنون مامۇستا گيان هەولەدەم شایەنى

دیارییەکەت بم.

پاشان خوداحافىزىم لە مامۇستا کرد، بەلام بەدەم

خوداحافىزىیەوہ تا بەردەمى دەرگای حەوشەکە واتە تا ناو

گەرەکە تەسکەکەى خویمان لەگەلم هات و لە پاش خوداحافىزى

کۆتا قسەى ئەوہ بوو کە وتى "هەناسەکەم ئاگات لە خۆت بىت."

پاش ئەوہى کەمىک پۆشتەم و لە گەرەکەکەى مالى مامۇستا

ئه کره دوورکه وتمه وه، ویستم راوهستم زهرفی دیارییه که بکه مه وه ته ماشای بکه م، به لام وامنه کرد و به خووم وت شه هرام له ماله وه به ئیسراحت ته ماشای دیارییه که ی ماموستا بکه هرچه نده دهستم دها له دیارییه که گومانم ته نها بو نه وه ده چوو نه وه ی له ناو ئه م زهرفه زه رده دایه جگه له نامیلکه یه که هیچی تر نییه، ئیتر هر جوړیک بیټ تا ماله وه دهستم نه برد بو دیارییه که، به لام له ناو پاسه که دا جاریکی تر کتیبه بهرگ ره شه که م دهره ئینا و نه ختیک سه یرم کرده وه هرچه نده ده مه وئیواره بوو ناو پاسه که ش که میک تاریک بوو.

گه یستمه ماله وه نوژی ئیواره م کرد و نانم خوارد پاشان نزیکه ی سئ چاره ک له گه ل دایک و باوکم دانیشتم به دیار ته له فزیونه وه، دواتر من هه ستام چوومه نه و ژووره ی که دایکم پیی دهوت "ژووره که ی شه هرامه که م" له وئ یه کسه ر به تامه زرویییه وه دهستم برد زهرفی دیارییه که م کرده وه بینیم نامیلکه یه که له ناو زهرفه که دایه، نامیلکه که زور تازه نه بوو هه روه ها بریتی بوو له باسکردنی کومه له به سه رها ئیکی راسته قینه که دوا ی نه وه ی چند که سینک له ریگه ی راست لایاندا بوو خودای گه وره به شیوه ی جیا جیا هه ریه که یانی ناگادار کرد بوو یه وه و جاریکی دی گه رابوونه وه بو سه ر ریگه ی دینداری و خواپه رستی، له به شی سه ره وه ی لاپه ره ی یه که م له سوچی لای چه پ دیار بوو پیشتر شتی ئی نووسرا بوو، چونکه به جافیکی رهنگی رهش خهت هیئرابوو

بەسەر نووسراوە کە داو لە تەنیشتییه وە نووسرابوو "پیشکەشە بە شەھرام گیان" منیش خۆم لە تەنیشتییه وە نووسیم لە لایەن "مامۆستا ئەکرەمەو" ھەر ئەوشەو بە دووجار وەستانی چەند خولەکی لە خویندەنەو، ھەموو نامیلکە کەم تەواوکرد، بە بیرمدا نەدەھات تا ئەو کاتە نووسینی ئاوا کاریگەرەم خویندبێتەو، لە کاتی خویندەنەوێ ئەم نامیلکە یەدا ھێژیک جیا لە نووسەر شتەکانی بۆ پرۆن دەکردمەو، بەلام پرۆن کردنەو ھەیکە کە ئەگەر بشمویستایە خۆم لە گیلی بەدەم ھەر تێدەگەیشتم.

دوای چەند پرۆژیک بە ویستی خودا لەگەڵ مامۆستا ئەکرەم لە شوینیک یە کترمان بینی، مامۆستا پێی و تەم شەھرام گیان سبەینێ عەسرە کە ی مەجالت ھەبە پرۆین ئەو کتیبخانە یە بینینەو لای ئەو وەستایە؟

ئیدی منیش بپارمدا کە سبەینێ نەچمەو بۆ ئیش، بۆیە و تەم بە ئێ مامۆستا گیان مەجالم دەبیت.

مامۆستا وتی: زۆر باشە شەھرام گیان، سبەینێ بۆ نوێژی عەسر لە ھەمان مەزگەوتە کە ی ئەوجار ئامادە بە دواتر لەوێو دەپرۆین.

سبەینێ دوای تەواو بوونی نوێژی عەسر مامۆستام بینی لە مەزگەوتە کە، بەلام بەتەنھا خۆی نەبوو، بەلکو کورپکی تریشی لەگەڵدا بوو، بە پوختساریدا ھاوتەمەنی مەن بوو، ھەستانەو ھەم مامۆستا بە دەست ئیشارە تیککی بۆ کردم کە دەیوت "وەرە بۆ

دەر وه " منیش پاش که میکی تر ههستام و چووم به ره و
 بهر دهرگای مزگهوت، به لام ماموستا نه کره م له و ناوه دیار نه بوو،
 ته نهئا نه و کورپ له ویدا وهستا بوو که له ناو مزگهوته که له گه ل
 ماموستا نه کره م بوو، بویه منیش ههنگاو یکم هه لگرت و ویستم
 بگه پیمه وه به ره و ناو مزگهوته که و له ویوه بچم بزانه ماموستا
 نه کره م لای دهرگاکه ی تری مزگهوته که چاوه پیم ناکات " نه و
 مزگهوته دوو دهرگای هه بوو " به لام له گه ل ئاوردانه وه م به ره و ناو
 مزگهوت نه و کورپ هاوته مه نه ی خو م به دهنگیکی زور له سه ر خو
 وتی: کاک شه هرام.

منیش به ره و پرووی نه و وه رچه رخامه وه و وتم: به لئ برا که م.
 ئیدی دهستی هی ناو ته و قه و مه رحه بایی یه کترمان کرد، یه کسه ر
 خویشی به من ناساندو وتی: من حامیدم هاوری و خزمی
 ماموستا نه کره م، و بزانه توش به دوا ی ماموستا نه کره م دا
 ده گه پیمیت؟

منیش وتم: زور خوشحالم کاک حامید گیان، به لئ قه رارمان
 و ابو له گه ل ماموستا نه کره م له م مزگهوته یه کتر ببینین.
 کاک حامید وتی: راست ده که ییت، ماموستا نه کره م له ماله وه
 پاره ی حه قدهستی وه ستای دروستکری کتیبخانه که ی بیرچوو بوو
 پوشتووو بیهینیت، ئیسته ده گه پیمته وه.

وتم: زور باشه، خیری پیوه بییت.
 به شیوه یه ک وه ستا بووین کاک حامید پرووی له و ریگه یه بوو

که مامؤستا ئەکرەمی لیوێ دەگەرایەو، منیش لەبەرئەوێ پروم له کاک حامید بیئت، پشتم لهو پرینگەیهی مامؤستا ئەکرەم بوو، بۆیه کاک حامید وتی:

ئەو مامؤستا ئەکرەمیش گەرایەو، که وای وت منیش ناوێرم دایەوێ بینیم وا مامؤستا ئەکرەم بەرەولای ئیمە دیت.

که گەیشته لامان دەستی هیئا لهگەلمان تەوقە بکات یەکسەر کاک حامید وتی "کاک شەهرام... مامؤستا ئەکرەم" وەك ئەوێ من و مامؤستا یەکه مەجارمان بیئت یەکتەر بینین و کاک حامیدیش بەیەکتەمان بناسینیت.

مامؤستا ئەکرەم دەستی منی گرتبوو، بەلام پێش ئەوێ مەرەحەبای یەکتەر بکهین پروویکرده کاک حامیدو وتی:

ئەو غەزالی ئەمیشت ناسی، ئیتر پروویکردهو من و مەرەحەبای یەکتەمان کرد، بەلام وەکو هەمیشە زمانی مەرەحەبایی کردنی مامؤستا ئەکرەم ئەوێ شیری و پەرچێژ بوو بەردەوام حەزم له مەرەحەبایی کردنی دەکرد.

ئیدی بەرپیکەوتین بەرەو دووکانی ئەو وەستایەکی کتیبخانەکی بۆ مامؤستا ئەکرەم دروست کردبوو، منیش پرسیم له مامؤستا ئەکرەم:

مامؤستا گیان کاک حامید چی ئیوێه؟

مامؤستاش وتی:

شەهرام گیان باخانی خیزانم باشتەین ئافرەتە، بەلام یەك شتی

باش نییہ ئه ویش ئه ویه که غه زالی برای ئه وه.

یه کسه ر کاک حامید وتی:

کاک شه هرام باوهر بکه هه موو ئه و باشیه ی داده باخان که
مامؤستا باسیکرد بو ئه وه ده گه ریته وه که خوشکی منه.

منیش وتم:

کاک حامید بوچی مامؤستا ئه کرهم به تو ده لیت غه زالی؟

مامؤستا ئه کرهم وتی:

شه هرام گیان با من جوابت بده مه وه.

یه کسه ر کاک حامید وتی:

نا نا مامؤستا گیان تو جوابی مه دهره وه، چونکه ده زانم وه کو
هه موو ئه وانیت ر کاک شه هرامیش به هه له تی ده گه یه نیت.

مامؤستا ئه کرهم وتی:

ده ی باشه کاک ی غه زالی خو ت وه لامی بده ره وه.

کاک حامیدیش وتی:

کاک شه هرام مامؤستا ئه کرهم به من ده لیت غه زالی چونکه
پیویایه غه زالی هاوشیوه ی من بووه، چون من تا ئیستا چه ندین
ریگه م تاقیکردووه ته وه غه زالییش وه کو منی کردووه.

مامؤستا ئه کره میش به دم پیکه نینیکی خوشه وه وتی:

راست ده کات شه هرام گیان، غه زالییه راسته قینه که چه ندین
ریگه ی چاک ی تاقیکردووه ته وه، به لام ئه م کاک حامیده ی ئیمه ش
چه ندین ریگه ی... ده ی با واز له و مه سه له یه بینین.

ئیتەر لہم قسانہوہ بۆم دەرکەوت مامۆستا ئەکرەم و کاک حامید
نیوانیان زۆر خوشە و زۆریش یەکتریان خوشدەویت.

بەدەم قسەکردنەوہ گەیشتینە دووکانەکە و کتیبخانەکەمان
بارکرد، لەو کاتەدا کە پارەکەمان دایە دەست وەستاکی ژماردی و
وتی "ئەو چەند دینارەش خاتری ھەرسیکتان مادام ئەھلی کتیب
و خویندەنەوہن".

کاک حامید پویکردە مامۆستا و وتی:

ئەھا مامۆستا گیان ئەوہش خێرو بەرەکەتی غەزالی.

لەم کاتەدا وەستاکە بە جۆریکی لیھات، نەمدەزانی ئایا غەمبارە
یان خوشحال، وتی:

لەبەرئەوہی ئەم کاکە یە ناوی غەزالی ھینا ئەوہش چەند
دیناریک بۆ خاتری ئیمامی غەزالی، ھەرچەندە مامۆستا ئەکرەم زۆر
ئینکاری کرد لەگەڵ وەستاکە، بەلام وەستاکە وتی مامۆستا گیان
باوەر بکە لەبەر تۆ نییە لەبەر خاتری غەزالی ئەم چەند دینارەتان
بۆ دەگیرمەوہ.

ئیتەر مامۆستا ئەکرەم زۆر بە شیرینی وتی:

وەستا گیان من زۆر زۆر مەمنونی بەپێژتم، لای خودا داوا
دەکەم خێر بێتە سەر پێت.

خودا حافیزیمان لە وەستا کرد و بەرەو مال لەگەڵ گەنجە
عەرەبانچیدا بەرپیکەوتین، مامۆستا ئەکرەم وتی کوپەکان ئەو پیاوہ
زۆر پیاویکی ئازیزو لە دلا شیرین بوو، ھەول دەدەم بە پێی مەجال
لە داھاتوودا سەردانی بکەم.

کاک حامید وتی:

ماموستا چهند خوش دهبوو نهگهر هه موو پیشه وهره کان
 فهیله سوفه کانیان بناسیایه، نه وهتا ئەم وهستایه فهیله سوفیکی
 گهورهی وهك غه زالی دهناسیت چهنده مامه لهی خوشه و قسهی
 له بهرد لانه.

ماموستا نه کره میش پویکرده کاک حامیدو وتی:

غه زالی گیان من وا له م پیاوه تیگه یشتم که به دیوه پوچی که ی
 غه زالی زیاتر کاریگهر بووه تا دیوه عه قلیه که ی، واته ئەم وهستا
 نازیزه غه زالی وهکو عارفیک دهناسیت نهك وهکو فهیله سوفیک.

جا له کاتی کردنی ئەم قسانه دا من لای راست و کاک حامید
 لای چهپ دهستان گرتبوو به کتیبخانه که وه و ماموستا
 نه کره میش یارمه تی کوپه گهنجه عهره بانچییه که ی ده داو له گه لی
 پالی دهنه.

گه یشتی نه ماله وهو کتیبخانه که مان داگرت و بردمانه ژووری
 کتیبه کان، ماموستا نه کره م وتی:

جاری ههر به مجوره وازی لی بینن با که میك ئاو بخوینه وه و
 ئیسراحه تیك بکهین دوایی دینه وه چاکی ده کهین، ئیدی چووینه
 چه وشه که کورسی دانرابوو ههر له وی دانیشترین و داده باخان به
 سینیییه که وه که سی پهرداخ ئاوی له سه ربوو هات بو لامان و بو
 جاری دووم وتی یاخودا به خیریینه وه، سینیییه که ی هیئا به ره و
 لای من وتی: فهرموو کاک شه هرام، منیش دهستم برد بو
 پهرداخیکیان، به لام داده باخان وتی: عه فو کاک شه هرام ئاوی ناو

ئەو پەرداخەیان ھی مامۆستا ئەکرەمە چونکە ئەو ھەزى لە ئاوى سارد نىیە ئیتر منیش دەستم برد و پەرداخىكى دیکەم ھەنگرت.
دواتر کە سینییەکەى برد بەرەولای کاک حامید، کاک حامید وتى:

داده وەستاکە لەبەر خاترى غەزالی برات بېرک پارەى گەراندەوہ بۆ مامۆستا ئەکرەم، ئیتر من و مامۆستا ئەکرەم بزە گرتینی، دواى ئەوہى ئاوەکەمان خوارد کەمیک دانیشتین، ئەمجارەیان داده باخان سى پەرداخ شەربەتى میوژى بۆ ھیفانین، ئیمە خەریكى خواردنەوہى شەربەتەکە بووین، داده باخان چۆریە ژورەوہ و گەرایەوہ وتى مامۆستا وادیارە وەستاکە زۆر شارەزا بووہ وا ئەوہندە بە جوانى کتیبخانەکەى دروستکردوہ، مامۆستا ئەکرەم وتى:

باخان گیان باوەر بکە تانیستا وەستای وام نەدیوہ، زۆر پیاویکی بە ئەدەب و موحتەرم بوو، پیاوی خەجالەت دەکرد، دوعاى بۆ بکە تووشى خیر بییت.

منیش بە جوړیک لە مامۆستا ئەکرەم پرسى:

مامۆستا ئەرى ئەو غەزالیە چ کەسایەتییەکە وا کاتیک کاک حامید لای وەستاکە ناوى برد یەکسەر وەستاکە بەو جوړەى ئى ھات "کە ھەم غەمبار بوو ھەم دلشاد بوو؟!"

یەکسەر کاک حامید دەستى کرد بە قسەکردن، وتى:

بە راست کاک شەھرام ئەو فەیلەسوفە گەورەى (ئەو ھامیدى غەزالی) ناناسیت؟

منیش وتم:

کاک حامید بیرم دی جاریکیان کتیبیکم خویندهوه که باسی
هاورپی دهکرد، بهلام له بهرگهکهی نووسرابوو له نووسینی
ئیمامی غهزالی، جا ئیتر نازانم ئیمامی غهزالی هر ئه وه فیهلهسوفیه
که تو دهیلئیت؟

بهلام کاک حامید بیدهنگ بوو، بیدهنگ بوونهکشی به و واتایه
بوو که من قسه ناکم، فرموو ماموستا نهکرهه گیان تو قسه بکه.

ماموستا نهکرهه منیش زور به نارامیهه وتی:

ئهه فیهلهسوفیه کاک حامید باسی دهکات هه مان ئه وه ئیمامی
غهزالیهیه که تو کتیبهکهیت خویندووتهوه، بهلام ئهه پیاوه
بهپریزه له نهزموونی ژیا نی خویدا به چهن دین پریگادا پویشتوووه و
نهزموونی کردوووه، فلهسهفهیه نهزموون کردوووه، تهسهوف و
عیرفان و نه وه پریگایانهشی نهزموون کردوووه، جا نهوانهیه به دیوه
عهقلی و فلهسهفهیهکهی غهزالی کاریگرن کاتیک باس له غهزالی
دهکهن به فیهلهسوفیکی گهورهی ناو دهبن بوئمونه هر ئهه کاک
غهزالیهیه له تهنیشت من و تو دا دانیشتوووه، نهوانهیشی به دیوه
پوچی و مهعنهوی و ئیمانیهکهی ئهه پیاوه کاریگهر بوون به
"عارفیکی گهوره" ناوی دهبن، دواتر ماموستا نهکرهه وتی جا
نازانم شههرام گیان تو تا چهند له مهسهلهیه (عیرفان و عارف)
ناگاداریت.

منیش وتم: ماموستا لهوانهیه درو نهییت نهگهر بلیم به بی
مههست شتیکی کم له دوو وشهیه (عیرفان و عارف) خهبرم

هه‌یه.

مامۆستا ئەکرەم وتی: دە‌ی جارێ با له‌وه گه‌رێن ئە‌گه‌ر خودا
ده‌رفه‌ت به‌دات له‌ کاتیکی گونجاودا باس له‌و شتانه‌ ده‌که‌ین.

مامۆستا ئەکرەم هه‌ستایه‌وه و وتی:

کۆپه‌کان هه‌ستن با بچین خه‌ریکی چاک کردن و دانانی
کتیبه‌خانه‌که‌ بین، بۆیه هه‌ستاین و چوینه ژووره‌وه و له‌و شوینه‌ی
مامۆستا ئەکرەم پێی باش بوو کتیبه‌خانه‌که‌مان داناو جی‌گه‌یرمان
کرد.

ئیدی دواتر من و کاک حامید پێکه‌وه مالی مامۆستا
ئه‌کره‌مان جیه‌شتوو تا ئه‌و جیه‌ی رینگامان یه‌ک بوو پێکه‌وه
بووین، له‌ ئە‌نجامی چه‌ند خوله‌کیک قسه‌کردن کاک حامید ئە‌وه‌ی
پێ و تم که خه‌ریکی خویندنه‌و له‌ قۆناغی سییه‌می زانکۆیه له
به‌شی کوردی، دواتر یه‌کترمان جیه‌شت، به‌لام من ته‌نها به
جه‌سته له "وه‌ستاکه و مامۆستا ئەکرەم و کاک حامید و قسه
خۆشه‌کانی و خانووه‌که و کۆلانه‌ دلفرینه‌که‌ی مال مامۆستا" جیا
بوو بوومه‌وه ئە‌گه‌رنا تا له‌ مه‌وقیفه‌که‌ی لای مال خۆمان که له
پاسه‌که‌دا دابه‌زیم هه‌موو ئە‌و شتانه‌ خه‌یالی منیان پرکردبوو،
ئە‌وه‌نده خه‌یالم به‌ توندی به‌سترابوو به‌و شتانه‌وه ناگام له
رینگه‌وبان و ناو پاس نه‌ماوو هه‌ر بۆیه مه‌وقیفه‌که‌ی نزیک مال
خۆمانم تیپه‌راندبوو له‌ نا‌کاو به‌هۆی پێویستییه‌وه رۆشنکه‌ره‌وه‌ی
(گلوپی) ناو پاسه‌که هه‌لبوو یو منیش راجله‌کیم که ته‌ماشام کرد
بینیم پاسه‌که له‌و مه‌وقیفه‌ تیپه‌ریوه که ده‌بوو من لێی دابه‌زم بۆیه

به په له و تم "زه حمهت نه بیټ له پیشه وه دابه زین ههیه" ئیدی دابه زیم و به پیاده به ره و مال گه رامه وه له و پرگه یه دا ده مویست نه وه به بیرى خوّم بیتمه وه که چوّن له کاک حامید جیا بوومه وه؟! له کوپوه خوّم گه یانده گه راجی پاسه کان؟! ئایا کرئی پاسم داوه یان نا؟! به ئی ده مویست به بیرى خوّمی بیتمه وه چوّن گه یشتوومه ته لای مال، به لّام ته نها ئه وه م بیر هاته وه که له کاک حامید جیا بوومه وه!

ئو کاته ی من گه یشتمه ماله وه باوکم و دایکم نانیا ن خواردبوو، به لّام سفره که هیشتا هه لنه گه رابوو، دایکیشم دهیزانی ئو شته ی که لییناوه من نایخوّم بویه که میک خورما و پوئی به جیا بو من دروست کردبوو، به راستی به هوئی ئه وه ی ده میک بوو نه مخواردبوو زور به تامه زرویییه وه خواردم و ته واوم کرد.

هر له و شه وه وه به پیی مه جال و توانا "بویه ده لیم به پیی مه جال و توانا، چونکه هر پوژیک بچوومایه بو کریکاری شه وه که ی زور به که می توانای خویندنه وه م ده بوو" ده ستمکرد به خویندنه وه ی کتیبه به رگ ره شه که، ئو کتیبه بو من زور شتی نه بیستراو و ئالوز و جی گومانى تیدا بوو، له کاتی خویندنه وه یدا جار جار ده موت "باشه ماموستا ئه کره م بو ده یوت ئه مه کتیبیکى باشه؟! " هرچه نده کتیبه که بو من بیزارکه ر و قورس بوو، به لّام له بهر قسه که ی ماموستا ئه کره م نه مده توانی به کتیبیکى خراپ و بی نرخ سه یری بکه م، ده ستم له خویندنه وه ی هه لگرت، به لّام به خوّم وت "هه ول" ده دم له داها توودا بیخوینمه وه".

شہ وی یہ کہ م

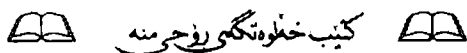
"خوینہر و خویندنهوہ"

"نووسہر و نووسین"

پۆژى ھەينى بوو، لەبەرئەوھى بېريار بوو مامۇستا بۆ شەوھەكەى
تەنيا خۆى لە مال بىت، بۆيە مەوعیدمان دانابوو لەگەل مامۇستا،
ئەگەر کارىكى گرنگم بۆ پېيش نەيەت ئەوا من بچم بۆ مال مامۇستا
و شەو لای ئەو یم.

پېيش ئیوارە خوشکىکم ھات بۆ مالمان، ئەم خوشکەم
مىردەكەى دکتۆر بوو ئەو شەوانەى مىردەكەى لە نەخوشخانە
خەفەر دەبوو ئەم دەھات بۆ مال ئیمە لەگەل مندالەکانیدا كە دوو
كوپ و كچىكى ھەبوو، بەلام بە ھۆى ئەوھى لەگەل ئەم خوشکەم
زوزوو يەكترمان دەبينى بۆيە ئاسايى بوو ئەگەر شەو بپروشتمايە
بۆ مال مامۇستا ئەكرەم.

دواى نانخواردنى ئیوارە و نزيك بانگى خەوتنان بەرپىكەوتم
بۆ مالى مامۇستا ئەكرەم، بەلام كە گەيشمە بەردەرگا كەيان چەند
جاريك لە دەرگامدا كەس نەھات دەرگا بکاتەو، بۆيە بە ناچارى
كەمىك لە بەردەرگا كە چاوەرپیم كرد بەو ئومیدەى مامۇستا

دەرکه ویت. ئیتر ئەوەبوو مامۆستا لە سووچی کۆلانه کە ی
خۆیانەو بەرەو مال خۆیان هات کە گەیشته لای من مەرحەبایی و
هەوال پرسینی یەکتەمان کردو، مامۆستا وتی:

خۆشحال بووم ئیشیکی گرنگت بۆ پیش نەهات و هاتیت بۆ
لای من.

منیش وتم: مامۆستا گیان راستیە کە ی خوشکیکم هات بۆ
مالمان و ئەمشەویش لەوێ دەمینیتەو، بەلام ئاساییە من ئەمشەو
لە مال نەبم.

مامۆستا وتی: ئەگەر مندالی نەبیت قەیناکا، بەلام ئەگەر
مندالی هەبیت دەبوو لایان بمایتایەتەو.

وتم: دوو کورۆ کچیکی بچکۆلە ی هەیه.

مامۆستا وتی: دە ی بەهەرحال، بەلام شەهرام گیان خۆزگە لایان
بمایتایەتەو.

چووینە ژوورەو، من دانیشتم و مامۆستا چوو بۆ
ژوورە کە ی ئەولا، کە ئەوەندە ی بزەنم مەتبەخە کە یان بوو، گەرایەو
سینییه کە چەقۆیه ک و کالەکیک و بریک نانی لەسەر بوو هیئای
دایناو گەرایەو بۆ مەتبەخە کە سوراحییه ک ئاو و دوو پەرداخ
هیئا، وتی:

فەرموو شەهرام گیان با پیکەو بێخۆین.

منیش دەستم برد بۆ سوراحییه کە و پەرداخیکم لە ئاو پێکرد و
فەرموو لە مامۆستا کرد، وتی: نۆشی گیانت بێت تینوم نییه،

ئاۋەكەم خواردەوہ.

مامۇستا كآلەكەكەى پاك دەكردو قاشى دەكرد لەوكاتەدا وتم
چىيە مامۇستا دەلىى برسیت بووہتەوہ يان ئىۋارە كەمت
خواردوہ؟

مامۇستا وتى: شەھرام گيان من زۇرچار كە بۇ نوپۇزى ئىۋارە
دەچم بۇ مزگەوت ناگەرېمەوہ تا دواى نوپۇزى خەوتنان ھەر بۇيە
نانخواردنى ئىۋارەم دەكەوېتە ئەم وەختانە، ئەم ئىۋارەيەش لە
مزگەوت مامەوہ و نەگەرمامەوہ تا دواى نوپۇزى خەوتنان.

ئىدى مامۇستا بە تەواوى كآلەكەكەى پاك كردو قاشيشى كرد
پاشان زياتر سىنييەكەشى لە من نزىكتر كردهوہ و وتى: دەى
ئىستا فەرموو كاكە شەھرام، منيش دوو قاشم خوارد و وتم: خودا
نەپرېت مامۇستا گيان من ھەر ئەوہندەم بۇ دەخورېت.

مامۇستا وتى: شەھرام گيان باوەر ناكەم تا ئىستا دركەت بەوہ
نەكردبېت كە لە مالى ئىمەدا پىويست ناكات شەرم بەكەيت.

منيش وتم: دلنيابە مامۇستا گيان ھەر ئەوہندەم بۇ دەخورېت و
مەسەلەكە شەرم نىيە.

مامۇستا وتى: زۇر باشە، مادام مەسەلەكە شەرم نىيە، شەھرام
گيان برۇ لەوديو "مەتبەخەكە" چايەك لىبنى.
وتم: بەسەرچاۋ مامۇستا گيان.

ھەستام چوومە مەتبەخەكە، بەلام ئەو مەتبەخەى من چوومە
ناوى ھەر بەناو مەتبەخ بوو ئەگەرنا نە كەوانتەرىكى ساغى تىابوو

نه تەباخەکە بەو جوۆرە بوو قاپ و قاچاخەکەش شتیکی وا نەبوو، بە خۆم وت پێدەچیت تا ئیستا کەلوپەل و ناومالەکیان لە لادیکە نەهینابیتەوه، دواتر بە پرسیارکردن لە مامۆستا "چا" کەم دۆزییەوه، پاشان وتم لە کوئی ئاو بکەمە ناو قۆریەکە؟

مامۆستا وتی: شەھرام گیان دەبیت لە تەنکییەکان ئەوهی لای راستی نزیك دەرگای حەوشە ئاوی تیبکەیت.

منیش چوومە لای تەنکییەکەو لەوئێ ئاوم کردە قۆریەکە، کە گەرمامەوه مامۆستا وتی شەھرام گیان با چای کەم بیت، ئیدی قۆریەکەم خستە سەر چاوی لای چەپی تەباخە سێ چاوهکەو چووم لای مامۆستا دانیشتم، لەو کاتەدا مامۆستا لە خواردنی کالەکەکە تەواو بوو بۆیە هەستا ئەو چەند قاشە کالەکەهی مابووێوه بردیەوه بۆ مەتەبەخەکەو توێکل و ناوکەکەشی برد خستییه ناو تەنەکەکەهی نزیك دەرگای حەوشە، کاتیك لای دەرگای حەوشەکە بەرەو ژوورەوه دەگەراییەوه وتی شەھرام گیان وەرە حەوشەکە بۆ دانیشتن خۆشترە ئیدی منیش هاتمە حەوشەکەو لەسەر کورسییەك دانیشتم، بەلام مامۆستا بە بێدەنگی بۆ ماوهی چەند خولەکیك بە ناو حەوشەکەدا پیاسەهی کرد دواتر هات لای من دانیشتم، منیش پرسیم: مامۆستا کاک حامید دیار نییە دەلیی پیت نەوتوو؟

مامۆستا وتی: بۆچی نا، پیموت، بەلام غەزالی هەموو کات سەرقالە ئەگەرنا کاتیك پیموت، وتی باوەر بکە مامۆستا زۆرم حەز

دەکرد بئیم بۆ لاتان و بیری کاک شەھرامیش دەکەم، بەلام بېریارە
برادەریکم بئیت بۆ لام بۆیە من ناتوانم بئیم بۆ لاتان، بەلام پریز و
سلاوم بگەینە بە کاک شەھرام.

پاش کەمیک پیکەوہ دانیشتن مامۆستا وتی:

شەھرام گیان و ابزانم بۆنی چاییە کە دیت، منیش بەپەلە
چووم بەرەو مەتبەخە کە بینیم وا لە لولە ی قۆریە کەوہ چاییە کە
قولپە ی دیت ئەوہ ندە کولآوہ، تەباخە کەم کوزاندەوہ و لەسەر
سینییە کە پئویستیە کانی چا خواردنەوہ کەم بردە حەوشە و لەگەڵ
مامۆستا بە دەم قسە کردنەوہ چامان تیکرد و خواردمانەوہ، لەم
کاتەدا بە مامۆستام وت ئەرئ مامۆستا کەمیک بەر لە ئیستا کە
چوومە ناو مەتبەخە کە بە جوړیک مەتبەخە کە تانم کەوتە بەرچاو
وای لیکردم بە خۆم بئیم لەوانە یە مامۆستا و خیزانی ھەموو
کەلوپە لەکانیان لە لادی کە نەھینابیتەوہ؟

مامۆستا وتی:

شەھرام گیان ئەوہ ی تۆ لیژە دەیبینیت ھەمان ئەو شتانەن لە
لادیش ھەمانبوون، ھیچمان لە لادی جینەھیشتووہو ھەموو
شتەکانمان ھیناوەتەوہ. بۆچی ئەم قسە یەت کرد، مەگەر مال و
حالمان کەموکۆپی ھە یە؟

وتم:

نەوہ لا مامۆستا گیان بە قەناعەتی من ھیچ کەموکۆپیەکی نییە
بگرە لەوانە یە زیادیشی ھەبیت، بەلام ھەرچی دەکەم ناتوانم لەوہ

تىبىگەم كە چۆن دادە باخانى خىزانىت بەم مال و حالەوۈە رازىيە
لەگەلتدا بىژى؟!

+ ئەى شەھرام گيان با من لە تۆ پرسىيارىك بگەم.
_ فەرموو مامۇستا.

+ بۆچى تۆ قەناعەتت وايە ئەم مائە لىيشى زيادە، بەلام بۆ
ئافرەتىكى وەكو خىزانم پىت كەمەو لات سەيرە چۆن بەم حالەوۈە
ئارامى گرتوۈە؟

_ ئاخىر مامۇستا گيان سىروشتى ئافرەت بەو جۆرەيە كە ئەوۈى
لايان گىنگەو جىيى بايەخە بىرىتقە لە ناومال و سەرۈەت و سامان و
ئەو جۆرە شتانە.

+ كاكە شەھرام لەوانەيە قسەكەت راستىيەكى رىژەيى تىدا بىت
واتە بەشىكى كەم لە قسەكەت راستە، بەلام ناتوانىن ئەم قسەيە بە
راستىيەكى رەھا بزانىن، ئەم قسەيەيى تۆ بۆچوونى ئەو جۆرە
كەسانەيە "ھەرچەندە ئەو جۆرە مۇقائە شايەنى ئەوۈيان نىيە
پىيان بوتىت كەس" بۆيە وا جۈانتىرە بلىم بۆچوونى ئەو جۆرە
مۇقائەيە كە تەنھا لەگەل دىۈە مادىيەكەى ئافرەت مامەلە دەكەن
ئىدى بى ئەوۈى ھىچ حىسابىك بۆ خەيال و پۇخى ئافرەت بگەن
تەنانەت ھەندىكجار ئەم جۆرە مۇقائە ئەوۈندە سنورشىكىنى
دەكەن پىيان وايە پۇخ و خەيال دوو شتن لە پىكھاتە و بوونى
ئافرەتدا وجۇدىان نىيە، بەلام ئەوۈە ئازەلەكانن بەو جۆرە تەماشاي
بەرامبەرەكانيان دەكەن ھەرچەندە ھەموو ئازەلەكانىش بەم

شیۆهیه نین، بۆنمونه ئەگەر بە جوانی لە بالندهیهکی وهکو کوکوختی ورد ببینهوه دهبینین بهم جوړه مادیه له گهڵ کوکوختیهکی دیکه مامه له ناکات، بۆیه بهو بۆچوونهی پیی وایه ئافرهت مهخلوقیکه خالییه له خهیاڵ و پوچ له بۆچوونی مروقیکی خالی له خهیاڵ و پوچ زیاتر شتیکی دیکه نییه.

لهم وهخته دا تهقهی دهرگای ههوشه کهی مال ماموستا هات، ماموستاش ههستا چوو دهرگا کهی کردهوه، بهلام کهسیک بوو به ههله دابووی له دهرگای مالی ماموستا، بۆ مالیکی دیکه دهگهرا.

دواتر ماموستا گهرايه وه و دانیشته، وتی:

شه هرام گیان بمبوره بهو جوړه قسه م کرد، بهلام بهخودا زور نهو قسانه م لا ناخوشه که تهپر و وشک پیکه وه دهسووتینیت، ناخر نهمرۆ قسهی بهشیک له پیاوهکان بووه بهوهی که ئافرهت به سهراچاوهی ویرانی و کاولکاریهکان له قهلهم دهدهن، بهلام توخودا تو پیم بلێ کامه جهنگی گهورهی کاولکاری و ویرانکاری ئافرهت ههلیگیرساند؟ مهگهر سیاسییه درۆزنهکانی دنیا پیاو نین؟ دهی جهنگهکانیش هههه وهو سیاسییه درۆزنانه بهرپایان کرد، ئەگەر دوعاو نزای دایکه دل پاکهکانی دنیا نهبوايه جهنگهکان ههه بهردهوام دهبوون، دهی مهگهر دایک ژن نییه؟ بهلام ههموو ئەم قسانه و چهندین قسهی تریش ئەگهر بکرین ناتوانن ببنه سهلمینهری نهو قسهیه که بوتریت "ئافرهتهکان بی خهوشترین مهخلوقی خودان" چونکه نهوه قسهیهکی راست نییه، نهک ههه بۆ

ئافرهت به لکو به نیسهبت رهگهزی من و تویشهوه هر قسهیهکی ناراسته، چونکه هم ئافرهت و هم پیاویش مادام مروفن ناکریت بی خهوش و بی ههله بن، به ههرحال شههرام گیان با لهوه زیاتر بهم باسهوه سهرقال نهین نهگهر پیویست بوو له کاتی گونجاوتردا زیاتر قسهی لهسه دهکهن.

پاش کهمیکی دیکه له دانیشتن ماموستا پرسى:

تو باسی جالی خوتم بو بکه شههرام گیان، لهگهله خویندنهوه و کتیبهکان په یوه ندیت چونه؟ چی ده خوینیتهوه؟

— راستیه کهی ماموستا هه رچهنده شهوانه لهگهله وشه و پرستهی ناو کتیبهکان ده بینه هاو دهه وه هه ندی جاریش ده بینه دوژمنی یهک، به لام به هوئی ماندوو بوونی پوژه وه له ناو ئیش و کریکاریدا شهوان تهنا نریکهی کاتر میریک توانای هه لدانه وهی لاپه ره ی کتیبهکانم هیه جگه لهو شهوانه ی که پوژه کهی ناچم بو ئیش، لهو شهوانه دا زور زیاتر له کاتر میریک له ری چاوه کانه وه گوئی بو نووسه رهکان ده گرم، نه م چند شه وهی پیشویش به خویندنه وهی نهو کتیبه وه خه ریک بووم که نه و جاره به ده ستمه وه بوو تو وتت نه مه کتیبیکی زور باشه.

+ نه ی کتیبیکی چونه، پیئت باشه؟

— هه رچهنده ته واوم نه کردووه، به لام کتیبیکی زور قورسه و بابه تهکانی زور به سهختی شتیکی که میان لی تیدهگه م، به هوئی که می توانای من و زوری توانای نووسه رهکانی ناو نه م کتیبه

شکار عومەر

ناچار بووم دہفتہ ریکی تایبہت دابنیم بوئوہوی لہ کاتی
خویندئوہویدا ہر نووسینیکی باش لیی حالی نہبووم لہ
دہفتہ رەکەدا تۆماری بکەم، دواتر لہ دہرفە تیکیدا بیہینمە خزمەتت
تا زیاتر بۆم پروون بکەیتەوہ و ئەو گرفتە ی کہ ہەمە نہیہیلت.

+ شەہرام گیان ئەو شتە لہ خەیاالی خۆت بکەرە دەرەوہ کہ
بتەویت بییت بە خوینەری کتیبەکان و لہ ہەمان کاتیشدا
مروہکی بی گرفت و بی کیشە بییت.

_ مامۆستا بۆ من زۆر جیگە ی سەرسورمانە تۆ ئەو قسە یە
دەکەیت!

+ ہەر بۆ تۆ نابیتە مایە ی سەرسورمان، بە لکو ئەگەر ئەم قسە یە
لای زۆریک لہ خوینە رەکانی دنیا بکریت ئەوا بە ہەمان شیوہ ی
تۆ تووشی سەرسورمانیان دەکات، چونکہ زۆر بە ی خوینە رەکانی
دنیا کتیب دەخویننەوہ بە نییەتی چارەسەر کردنی گرفتەکانی
پوژانەیان، بە لی زۆریک لہ خوینە رەکانی دنیا کتیب دەخویننەوہ
بە نییەتی کہ مکردنەوہ ی نازارەکانیان، زۆریک لہ خوینە رەکانی
دنیا وەکو ماددە ی بیہۆشکەر لہ کتیب دەروانن لہ کاتیکدا کتیب
ہۆش و ژیری بۆ مروۆ دەگە پینیتەوہ و خەیاال بۆ مروۆ دروست
دەکات. بۆیە راستییەک ہە یە مروۆ ناتوانیت بلیت نہخیر ئەوہ
راست نییە، ئەو راستییەش ئەوہ یە بی کیشەترین مروقی دنیا
ئەو مروقیە یە کہ ناخوینیتەوہ، ئەو مروقیە یە کہ دوورە لہ کتیبەکان،
ئەو مروقیە یە کتیبەکانی خوشناویت، ئاخەر وەھا مروقیک وردە

— كهواته دهبيٽ بهو نيبهتهى خوم بليٴم خوداحافيز، مهبهستم
 ٴهو نيبهتهيه كه دهمهويٴت خوينهر بم بوٴهوهى بيٴ گرفت و بيٴ
 كيشه بم.

+ شههرام گيان به تنها توٴ نا، بهلكو دهبيٴت زوٴرينهى
 خوينهرهكانى دونيا بهو نيبهتهى خويندنهوهيه بليٴن برؤ و جاريكى
 ديكه نهيهيتهوه، دهبيٴت خوينهرهكان ٴهو نيبهته تهلاق بدن، بهلام
 ٴهگهر چارهسهرى دهردى سهرى و كيشهكانيش بوٴ ٴهوه بيٴت كه
 مروٴ چيٴزو لهزهت له زيان ببات دهى ٴهوا ٴهو چيٴز و لهزهتهى
 گريدراره به نازارى خويندنهوه و خوينهربوونهوه هيچ لهزهتيكى
 ديكهى ناگاتى.

— مامؤستا ٴهكرهم ههرچهنده له ناكاو و بهبيٴ هيچ
 نامادهكارييهك كهوتينه ناو ٴهم باس و خواسهوه، بهلام چهند
 شتيكى زؤر ئالؤزت بوٴ پروون كردمهوه كه پيٴشتر بهمشيويه لام
 پروون نهبوو.

+ بوٴچى شههرام گيان پيٴشتر چيت لا پروون نهبوو؟

— راستييهكهسى لام پروون نهبوو بوٴچى دهخوينمهوه، ههرچهنده
 چهند جاريك ٴهم پرسيارهم له خوم كردبوو وه ههموو جارهكانيش
 بوٴ وهلامدانهوهى چهند خاليكم ريز دهكرد و قهناعتم به خوم
 دهكرد كه خويندنهوه كاريكى باشه، بهلام ههنديكجاريش ٴهو
 بيٴزارى و بيٴ تاقهتهيهى له خويندنهوهى كتيٴبهكاندا بوٴم دروست
 دهبوو بهشيكى زؤرى خهتاي من و دهسهلاتى منى تيا نهبوو،

به لکو هه مووی تاوانی نووسه ره کان و وهرگیپه ره کان بوو.

+ شه هرام گیان ئه مرق و هکو هه موو شته کانی دیکه کتیبه کانیش باش و خرابی ههیه، زورجار که کتیبیک ده خوینیته وه ئه وهنده نووسینیکی به که لکه خوینهر حهز ده کات بییت به نووسه، به پیچه وانه شه وه هه ندیک کتیب که دهی خوینیته وه نه ک هه نووسه، به لکو له خوینه ریوونی خویشته په شیمانی، من براده ریکم هه بوو بوئی گیپرامه وه که جاریکیان کتیبیکی خویند بوویه وه، به لام کتیبه که ئه وهنده شتیکی بی که لک و زیاده بوو ته واو ئه و براده ره ی بیزار کرد بوو ئه وهنده بیزار دهیوت ئه گهر دهسه لاتم هه بییت نایه لم لاپه ره کانی ئه م کتیبه ته نانهت پاقله فرۆشه کانیش به کاری بینن. جا ئه وهنده ی من تیبینیم کرد بییت کتیبه باشه کان هی ئه و نووسه رانهن که ناتواون به بی چهند پرسیاریکی گه وره بزین واته کتیبه باشه کان هی ئه و نووسه رانهن که هه میشه له خویان پرسیار ده کهن "چی بنووسم؟ چون بنووسم؟ ئه سلهن ئه وهی من ده مه ویت بینووسم ئه گهر نه بینووسم چی پوو ده دات؟" واته لای نووسه ره باشه کان ئامانج بریتی نییه له نووسین، به لکو بریتییه له وه لامدانه وهی ئه و چهند پرسیاره ی که ئه و نووسه ره دهیکات، واته وه لامدانه وهی "چی بنووسم؟ چون بنووسم؟ ... جا کاکه شه هرام ئه م جوړه بیرکردنه وهیه له نووسین بهرله وهی له کتیبه زه مینیییه کاندای بوونی هه بییت له کتیبه ئاسمانیییه کاندای بوونی هه بووه و ههیه، واته ئه گهر

لاى خودا تەنھا ئەو گەنگ و مەبەست بووايە نووسراويك و كتيبيك پەوانەى سەرزەوى بكات ئەوا لە سەردەمى پيغەمبەر موسادا قورئانى نازل دەكرده سەرزەوى و لە سەردەمى پيغەمبەر موخەمەدیشدا تەوراتى نازل دەكرد.

بۇ نووسەريك چەندە واجبە بەرلەوہى دەست بكات بە نووسين دەبيت وەلامى ئەو چەند پرسيارە بداتەوہ كە پيشتر وتمان، ئەوا بۇ خوینەرئیکيش ئەوہندە واجبە پيش خویندەنەوہ وەلامى چەند پرسياريك بداتەوہ "چى بخوینمەوہ؟ بۇچى بخوینمەوہ؟ ... " بەلام کاکە شەھرام لەوانەيە ئیستە تۆ پیرسیت "خوینەر چۆن بتوانیت وەلامى پرسيارى چى بخوینمەوہ بداتەوہ هەتاوہكو كتيبەکان نەخوینیتەوہ؟" هەلبەتە ئەمە پرسيارىكى بەجیبە. بەلام بۆئەوہى خوینەر پيش خویندەنەوہى كتيبەکان بۆى كەشف ببيت چ كتيبيك شايەنى خویندەنەوہى هەيە، چەند شتيك هەن كە لەم پروانگەيەوہ دەبنە يارمەتیدەر بۆى، يەكئىك لەو يارمەتیدەرانە ئەوہيە بە رینگەيەك لە رینگەکان ئەگەر شتيكى زۆر كەميش بيت لە ميژووى نووسەرەکان ناگادار بيت، یاخود خوینەر دەتوانیت كەلك لە يەكئىكى ديكە لە يارمەتیدەرەکان وەر بگريت كە ئەمەيان بە رادەيەكى زۆر باش يارمەتى خوینەر دەدات، ئەويش ئەوہيە خوینەر بتوانیت كەلك لە ئەزموونى ئەو خوینەرەنە وەر بگريت كە بە بەردەوامى دەخویننەوہ، واتە لەو خوینەرەنەى ديكە كەلك وەر بگريت كە لە پرووى تەمەنى خویندەنەوہ لە خوئى بە

تەمەتەرن، ئەویش بەوەی بەر لە خویندەنەوێ کتیبەکان پرسیاری چۆنیەتی ئەو کتیبانەیی لێ بکات، هەر وەها خوینەر دەتوانیەت بۆ هەلسەنگاندنی کتیبەکان بە وردی سەیری پێرستەکانیان بکات و چەند دەقیکی کورتیشیان لێ بخوینێتەو.

لەم کاتەدا بوو دەنگی ویقە ویقی ئۆتۆمبیلی فریاکەوتنی تایبەت بە نەخۆشخانە مامۆستا ئەکرەمی لە قەسەکردن وەستاند، پاش چەند چرکەیکە مامۆستا زۆر بە لەسەرخۆیی و بە ئارامی و بە موحتاجییەو چاوەکانی ڕوو بە ئاسمان هەلپەری و وتی "یا شافی" ئەو نەخۆشە هەر کەسیکە لە شیفای خۆت بیبەشی مەکە و ئیمانیکێ دامەزرای پێ عەتا بکە، منیش بە دەنگیکێ نزمەرە لەبەرخۆمەرە ئامینیکم وت.

پاش کەمێک لە بێدەنگی مامۆستا وتی شەھرام گیان دەی تۆ شتیەک بلی، لەو کاتەوێ دانیشتووین ئەوەندە بە شەوق و تامەزرۆیی و بە خۆشییەو دیقەت لە ڕوخسارم دەدەیت و گویت بۆ قەسەکانم ڕاگرتوو بەردەوام هانم دەدەیت قەسە بکەم.

— مامۆستا گیان من شتیەک نییە بۆ وتن تەنھا ئەوەندە نەبیەت کە تکتات لێدەکەم بەردەوامی بدە بەو قسانەیی کە دەنگی ویقەیی ئۆتۆمبیلەکەیی نەخۆشخانە پێی بپیت، ئەوەی ئەمشەو لەم چەند خولەکەدا تۆ دەربارەیی نووسەرەکان بە منت وت خودی نووسەرەکان ماوەیکەیی زۆرە نەیاننوانیوە بە منی بلین، ئەوەی لە زمانی تۆو دەربارەیی کتیبەکان گەیشت بە گوێکانی من تا ئیستا

لەناو کتیبەکاندا چاوی من پێیان ئاشنا نەبوو، ئەو واجبەى که
وتت دەبیئت له خوینەرەکاندا هەبیئت منى خوینەر تا ئەمشەو
حسابى سوننەتیشم بۆ نەکردبوو، بۆیە تکا دەکەم له قسەکانت
بەردەوامبە.

+ جارئ شەھرام گیان با بچم سوراحییەك ئاو بیئم.

مامۆستا گەرایەو و سوراحییەك ئاو و نەختیك تری پەشەى
هینا، دواى خواردنى تریكە و خواردنەوہى دوو پەرداخ له ئاوکە
له لایەن هەردوو کمانەو، مامۆستا وتی:

بەدەستەینانى سەرکەوتن له پڕۆسەى خویندەنەوہا بە تەنھا
کارى خوینەر نییە، خوینەر بۆئەوہى بە پەیزەى خویندەنەوہا
سەربکەویت بۆ سەر سەربانى سەربەرزى و سەرکەوتن، دەبیئت
بزانیت قاچەکانى دەخاتە کوپى پلەکانى پەیزەکە، بەلام خو دەبیئت
پلەکانى ئەم پەیزەیهش مەحکەم بن، واتە دەبیئت نووسەرەکان
هەمیشە له کاتى نووسیندا ئەو له یاد نەکەن که نووسین پریتیە
له دەستگرتنى خوینەر بۆ پەزینەوہ له چالە پڕ له گومانەکانى
فیکر بۆ سەر بەرزاییە یەقینییەکانى رۆح و جوانى.

شەھرام گیان تۆ تکای ئەوەت له من کرد که له قسەکانم
بەردەوام بم، منیش له خودا داوا دەکەم یارمەتیدەرت بیئت وە له
خویشت داوا دەکەم تیبکۆشیت و هەولبەدەیت.

— هەولئى من و یارمەتى خودا بۆچ شتیك مامۆستا گیان؟

+ بۆئەوہى نەکەویتە ناو ئەو تاقمە خوینەر و رەخنەگرانەى که

له هموو سەردەمىڭدا سەرھەلدەدەن، ئەمپروش گروپىڭ لە خوینەر
 سەرىھەلدەو لە پىش نووسەرھەلدەو كىتەبەكان تەواو دەكەن!
 جارى وا ھەيە كىتەبىڭى چەند بەرگى لە سەرھەتاو بەرگى يەكەمى
 بلاو دەبىتەو ئىدى ئەم جۆرە خوینەرەنە كە تەنەت بەرگى
 يەكەمەكەش بە جوانى ناخوینەرەو، بەلام ھەر بەم خوینەرەو
 ساوايەو ھەما ئەم كىتەبە و بەرگەكانى دىكەشى كە ھىشتا
 نووسەر تەواوى نەكردوون دەدەنە بەر رەخنە و قسەى نابەجى كە
 ھىندەى زىانى سەركرەو و سىياسىيە درۆزنەكان بۆ كۆمەنگە زىان
 بە دونىاي كىتەب و پەيوەندى نىوان نووسەر و خوینەر
 دەگەيەنەت.

خوینەرەو دەقەكان ياخود خوینەرەو كىتەبەكان مافى
 ھەر كەسەيەكە، بەلام لىكەدانەو تەفسىر كەردن و پىياھەلدان و
 رەخنەگرتن لە ھەر دەقىڭ بە تەنە مافى خوینەرى ئەو دەقە يان
 ئەو كىتەبەيە، بۆيە ئەو خوینەرەى پىشووخت بەبى خوینەرەو و
 بە راي نامادەكرەو ھەولى كوشتنى دەقىڭ دەدات ئەوا بەھۆى
 مەرگى خۆيەو فرىاي ئەو ناكەوئەت ئەو مەرگەى كە ئەم بۆ ئەو
 دەقە بېرىدەو بىنەت، واتە بەر لە كوشتنى دەق خۆى
 كوشتوو، چونكە چەندىن كىتەب ياخود چەندىن دەق ھەن
 جارىڭى دىكە زىندوويى و ژيان بۆ فىكر دەگەرىنەرەو، فىكر لە
 مەرگ رزگار دەكەن، بۆيە دەبىت ئەم جۆرە خوینەرەنە لە خەوى
 ئايدۆلۇژيا بەخەبەر بىنەرەو چونكە خەوى ئايدۆلۇژيا لە مەرگى

"فیکرو خەيال"ی خەوتووہ کہ زیاتر شتیکی دیکہ نییہ. بەئی گشت دەقیك لەوہ گەورەترە بە بی خویندەنەوہ بتوانیت بریاری لەسەر بەدەیت.

— مامۆستا ئەگەر پزیشکیك چارەسەریکی درێژخایەن بۆ نەخۆشیك دابنیت ئەوا بۆئەوہی لیھاتووپی و توانای ئەو پزیشكە بۆ نەخۆشەكە دەربكەویت دەبیت نەخۆشەكە بە جوانی و بە وریاییەوہ تا كۆتایی ئەو دەوا و دەرمانە بەكار بەینیت.

+ ئەم نمونەییە تۆ ئەو پۆشاکەییە کہ رێك بە قیاسی قەدوبالای قسەکانی مندا دووراوہ. شەھرام گیان بیرم دیت بە مندالی کەم ئیوارە ھەبووہ باوکم لێی نەدابم، باوکم بەیانیان دەچوو بۆ ئیش و ئیواران دەگەراییەوہ، منیش وەکو ھەر مندالیکی دیکە لە گەرەك یاریم دەکرد و ھەندیكجار شەرم بە ھەندیك لە مندالەکان دەفروشت و زۆرجاریش مندالەکان شەریان لەگەڵ من دەکرد و باشیشیان لێدەدام، بەلام چ من ھۆکاری دروستکردنی شەپ بوومایە چ مندالەکانی دی ئەوا ئیواران بەدەستی باوکم دەبوايە لێدانم بخواردایە، جا ئەم لێدانەیی ئیواران لەبەر چی بوو؟ لەبەرئەوہ بوو کہ دایکم دەیوت ئەمڕۆ ئەکرەم شەپری کردووہ، یان جگە لە دایکم پیاویکی ھاوسیمان ھەبوو زۆر ئیوارە لە سوچی کۆلانەكە چاوەرپی دەکرد تا باوکم لە ئیش بگەریتەوہ و لەبری بەخیرھاتنەوہی پێی بلیت ئەمڕۆ ئەکرەم لە سامانی کورمی داوہ، بەلام ھەم ھەندیك لەو شەپرانەیی کہ دایکم دەیوت وە ھەموو ئەو

شەپانەى كە باوكى سامان دەيوت "ئەمىرۆ ئەكرەم لە سامانى داوہ" ھىچ خەتايەكى منى تيا نەبوو، بەلام چارم نەبوو ھەر دەبوو بەدەستى باوكم ليدانم بخواردايە چونكە باوكم بە تەنھا گوئى بۆ دايكم و بۆ باوكى سامان دەگرت ھىچ گوئىگرتنيكى بۆ من نەبوو. بەلام تووشى سەرسوپمانىكى زۆر بووم ئەو ئىوارەيەى كە باوكم لە ئيش گەپرايەوہ بە توندى دەرگاي ھەوشەكەى داخست و لەبەرخۆيەوہ دەيوت "ئەرى نەپرايەوہ، عەيب ناكەيت پياو، ئەوانە مندائىن و شەر دەكەن... لەم جۆرە قسانە" دايكم لەو كاتەدا وەكو ھەموو پۆژەكانى ديكە بەپىرى باوكمەوہ دەچوو بۆ بەخىرھاتنەوہى، پاش بەخىرھاتنەوہى وتى ئەوہ چيە باوكى ئەكرەم چى پوویداوہ؟

باوكيشم وتى: جا بۆ لەم كاتەى ئىوارەدا غەيرى باوكى سامان ھىچ پووداويكى تر ھەيە، دووبارە وەكو ھەموو پۆژەكانى تر لە بەردەم پاست بوويەوہ و دەليت ئەمىرۆ ئەكرەم لە سامانى داوہ. ئيتر ئەوہ بوو باوكم بانگى منى كرد منيش وەكو ھەموو پۆژانى پيشوو بە ترسەوہ چومە بەردەم باوكم، بەلام ئەو دەستەى ئىوارانى پابردوو بە نىيەتى ليدانى زللە دەيھينا بۆ پوخسارم و زللەى ليدەدام ئەم ئىوارەيە بەو جۆرە نەبوو، بەلكو لەبرى يەك دەست بۆ زللە ھەردوو دەستى بە نەرم و نيانى و پىرپىر لە موحىببەتەوہ ھينا بە سەر و پوخسارمداو خۆى نەوى كردهوہ و ماچىكى كردم، پاشان وتى پۆلەگيان بۆچى تۆ ھەموو پۆژ كارىكى

وا دەکەیت کە باوکی سامان بێتە سەر پێم و بەو جوۆرە بێتاقەتم
بکات؟

منیش بە دلێکی ترساوی ئامادەبوو بۆ گریان و تەم باوکە بەو
خودا گەورەییە ئەو شەپانەیی لەگەڵ سامان دەیکەم هیچی خەتای
منی تیا نییە، بەلام تۆ تەنھا گوئی لە باوکی سامان دەگریت و هیچ
گوئی بۆ قسەیی من ناگریت وە هەموو جارێکیش لێم دەدەیت. ئیتر
باوکم دەستیکرد بە گریان و جارێکی دیکە بە دەم خۆ نەویکردنەو
ماچیکی کردم و، وتی "ئەکرەم گیان توخودا گەردنی باوکت نازاد
بکە لە هەر لێدانیک کە بە ناحەق لێمداویت".

شەھرام گیان ئەمەیی کە گێرامەو ئەگەر بە وردی دیقەتی
بەدەیت هاوشیۆھەییەک بوونی ھەییە لە نیوان حالی باوکم و حالی
ئەو جوۆرە لە خوینەر، واتە بەشیک لە خوینەرەکان دواي قسەیی
ئەوانی دیکە دەکەون، هیچ گوئی بۆ خودی نووسەر ناگرن بە لکو بە
پشت بەستن بە قسەیی ئەوانی دیکە بەردەوام لە نووسەر دەدەن،
بەلام لێدانیکیی بە ناحەق! بۆیە دەبیت لە یەکیک لە ئیوارەکانی
تەمەنی خویندەنەو ھیاندا بە توندی دەرگای قسەیی ئەوانی دی
دابخەن و وەلامی ئەو بە خیرھاتنەو ھەییە بەدەنەو کە پۆح و ویزدانی
خویان لێیان دەکات وە دووبەدوو لەگەڵ نووسەردا دابنیشن گوئی
بۆ تەواوی قسەکانی نووسەر بگرن تا بۆیان دەرپکەوینت کە
چەندین جار بە ناحەق لە نووسەریان داو، ئیدی بارانی
چاوھەکانیان کاغەزی کتیبەکەیی نووسەر تەپ بکات و بە دەرپەرنی

په شیمانیه وه داوای گهر دن نازادی له نووسهر بکه ن.

کاکه شه هرام مه بهستی من له وهی که له خودا داوای یارمه تی بوټ و له خوټ داوای هه ولدان ده که م ئه وهیه ته نها به قسه ی ئه وانی دیکه کوټایی پی مه هینه که ده لئین "بوئی ئه م گو له خو شه یان ناخو شه، به لکو خوټ بوئی بکه".

_ مامو ستا گیان وا مه ست ده که م زور باش له قسه کانت حالی بووم، به لام زور جار خوینه ره کان ئه وه ل تا ناخیری کتیبه که ش ده خوینه وه دیسان بریاریکی عه قلا نی و دروست دهر باره ی کتیبه که نادن یان وا چاکتره بلیم ناتوانن هه لسه نگان دنیکی دروست بو ده که کانی ناو ئه و کتیبه بکه ن، که من بو خو م یه کی کم له و جو ره خوینه رانه.

+ دوو چه مک هه ن ئه گهر بی توو به دیقه ته وه وه ریان نه گرین یا خود ئه گهر نه توانین له یه کترین جیا بکه ینه وه و هه ردوو کیان تی که ل بکه ین و حسابی یه ک چه مکیان بو بکه ین ئه وا به دلنیا ییه وه تووشی ئه و گرفته ده بی نه وه که تو با ست کرد، ئه و دوو چه مکه ش بریتین له (خوینده وار) له گه ل (خوینه ر) ئه م دوو چه مکه هه ریه که یان مانای سه ربه خو ی هه یه و جیا وازه له مانای چه مکه که ی دیکه.

خوینده وار ئه وه یه ئه گهر ئه م پیتانه (ئ، ا، ز، ا، د، ی) پی که وه بلکیندرین ئه وا ده زانیټ ئه م وشه یه به (نازادی) ده خویندری ته وه، ئه مه شتیکی ئاسانه و مندالیکی پو لی یه ک یان دووی سه ره تایی

ئەم شتە دەزانىت و خويندەوارە، تەنانت هەندىكجار مندالى وا
 ھەيە ئەوئەندە تواناي بوون بە خويندەواری زۆرە بەرلەوھى بچیتە
 قووتابخانە دەتوانىت كۆمەلىك وشە و پرستە بخوينىتەو، بەلام
 ئايا بۆ ئەوھى خوينەر بيت ئەوئەندە كىفایەتە كە خويندەوار بيت،
 بىگومان نەخىر، بۆيە ھەر كاتىك تەنھا بە نەفەسى
 خويندەوارییەو بچیتە خزمەتى كتیب و نەفەس و تايبەتمەندى
 خوينەرى واز لى بىنىت ئەوا جەوھەرى پەيوەندى نيوان تۆ و دەق
 كۆتايى پى دىت.

چۆن كاری نووسەر برىتیه لە داھىنان، كاری خوينەرىش بە
 ھەمان شىوہ برىتیه لە داھىنان، بەلام داھىنانى خوينەر برىتیه لە
 كەشفکردن يان دۆزىنەوھى داھىنانەكانى نووسەر، بۆيە دەبىت
 خوينەر لە ئان و ساتى خويندەوھدا وردبوونەو و تىپرامانى
 ھەبىت چونكە داھىنانەكانى نووسەرىش بەرھەمى وردبوونەو و
 تەئەمول و تىپرامانن. كەواتە ھەموو خويندەوارەكان خوينەر نىن،
 بەلام ھەموو خوينەرەكان خويندەوارن، كتیبە مەزەنەكانىش
 پىويستيان بە خوينەرە نەك خويندەوار.

+ ئەرى شەھرام گيان تۆ ماندوو نەبوويت لە گويگرتن؟

_ مامۆستا باوەر بکە ئەمشەو خۆشترين شەوى ژيانمە، زۆر
 خۆش و بى كيشە لە قسەكانىشت حالى دەبم وە ماندووش نىم،
 بەلام ئەمجارە تكات لى ناکەم بۆ بەردەواميدان بە قسەكانت، بەلكو
 دەلىم ئەگەر توانات ھەيەو بىتاقەت نەبوويت لە قسەکردن ئەو زۆر

دۇخۇشم دەكەيت ئەگەر بەردەوام بىت.

+ خۇزگە تكات بىكردايه، چونكە ھەندىكجار دەكرىت تىكا بۇ
 كىردنى كاریك قبول ئەكرىت و رەت بىكرىتەو، بەلام من ھەرگىز
 ناتوانم كاریكى باش كە دلى كەسىك خۇش بىكات ئەنجامى نەدەم،
 بۇ مەسەلەى تاقەت و تواناش من بەم جەوہ پراھاتووم، زۆر شەو
 لەگەل غەزالى تا درەنگىك دادەنىشىن بەم شىوہىە باس و خواس
 دەكەين، بەلام شەھرام گىيان تۇ بىرۇ لە ناو سەلاجەكە ھەندىك
 خورماى تىايە بىھىنە با تۇزىك خورماش بخۇين جا دواتر دەست
 دەكەينەو بە قسەكانى خۇمان.

چووم خورماكەم ھىنا و پىكەوہ لەگەل مامۇستا لىمان خوارد
 پاشان مامۇستا بەمجۇرە دەستى كىردەوہ بە قسەكانى:

نووسەرىك چەندىن دەق دەنووسىت تا لە ئەنجامدا
 نووسراوىك ياخود كىتیبكى لى دىتە بەرھەم، ھەردانەيەك لەم
 دەقانە بە مەبەستى بەخشىنى مانايەك لەلايەن نووسەرەوہ
 دەنووسىت، بەلام دەكرىت ھەر ئەم دەقە لای خۇينەرىك مانايەكى
 جىياواز لەوہى نووسەرى ھەبىت بۇيە ئەوہ بە تەواوى راستە كە
 "تەنھا نووسەرى دەق خاوەنى دەقەكەيە، بەلام بە ئەندازەى
 ژمارەى خۇينەرەكانى ماناى ھەيە" وە دەگونجىت خۇينەر ماناى
 وا لە دەقدا كەشف بىكات كە تا ئەو ساتەش نووسەر بۇ خۇى پەى
 بەو مانايە نەبىردوہ، لىرەوہىە دەكرىت جارىكى دىكە نووسەر
 بىيتەوہ بە خۇينەرى خۇينەرەكەى خۇى، كەواتە نابىت نووسەر

بیباک بیئت بهرامبەر به خوینەررهکانی، ئەسلەن نووسەر بوونی نابیئت ئەگەر خوینەر بوونی نهبیئت وهك چۆن بوونی خوینەریش نامومکینه بهی بوونی نووسەر.

جا بۆئەوهی خوینەر جاریکی دیکه نووسەر بکاتهوه به خوینەری خۆی دەبیئت خوینەر بیئت نهك خویندەوار واته وهكو پیشتریش ئاماژەم بۆ کرد دەبیئت به هەناسە ی خوینەرییەوه بچیتە خزمەتی دەق نهك وهك خویندەواریک، پیاویکی گەر هەیه له کتیبیکیدا دهقیکی کورتی نووسیوه، دهلیت "جانان قووتابیهکان فییری تیپرامان دهکران، بهلام ئیستا قووتابیهکان فییری تەماشاکردن دهکرین" جا فەلسەفە ی بوون به فەیلەسوف و فەلسەفە ی بوون به عارف لهم قەسەیهی ئەم پیاوهدایه واته فەیلەسوفهکان و عارفهکان له ئەنجامی تیپرامانهوه دروست بوون، که زیاتر لای عارفهکان چه مکی تیپرامان به تەئەمول ناوبراوه. هەر وهها ئەم قەسەیه زۆر به کورتی و به پوختی (خوینەر) و (خویندەوار)یشی بۆ پیناسه کردوین، که ئیشی خوینەر بریتیه له تیپرامان له دەق که ئەمەیان به زمانی فەیلەسوفهکانه خۆ ئەگەر به زمانی عارفهکان بیلیین ئیشی خوینەر بریتیه له تەئەمول کردن له گەڵ دەق، بهلام خویندەوار تەماشای دەق دهکات، جا له بەرئەوهی ئیشی خویندەوار تەنها تەماشاکردنه ئەوا نهك به دوو چاو، به لکو به تەنها چاویکیش ئەنجامدهدریئت، بهلام خوینەری پیویستی به هەموو وجودی خوینەرکه هەیه هەر وهك چۆن بوون به

نووسەریش پێویستی بە ھەموو وجودی نووسەرەکە ھەیە. ئەوکاتە ی خۆینەر لە گەڵ دەقدا مامەلە دەکات دەبیت تێرمان ئەو ھۆشیاریە ی بۆ دروست بکات کە وشەکانی ناو دەق ھەرچەندە لە پرۆی شیۆو و فورمیشەو ھاوشیۆو ی ئەو وشانە بن کە پرۆژانە بە کاریان دینین ئەوا لە پرۆی ناوەرۆک و ماناوە جیاوازن، واتە کاتی کە نووسەر لە دەقی کدا وشە ی "بەرد" بە کار دینیت پێدەچیت لە پرۆی ماناوە مەبەستی ھەمان ئەو بەردە نەبیت کە پرۆژانە لە قسەکانماندا بە کاری دینین، بۆنمونە ئەگەر سەیر بکەین خودا لە قورئاندا دەفەرمویت (جَنَّاۗتُ عَدُوٍّ تَجْرِي مِّنْ تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَارُ) ئەگەر سەرنج بەدەین دەبینین لەم دەقدا وشەکانی (باخ، باخات، کوۆشک، ئاو، ...) بە کارھینراو، مەگەر ئەمانە ھەر ئەو وشانە نین کە من و تو و خەلکی پرۆژانە بە کاریان دینین، بەلێ بە دنیایییەو ھەر ھەمان ئەو وشانەن، ھەر بۆیە کە ئەم ئایەتە دەخوینینەو راستەوخۆ خەیاڵمان دەچیت بۆ ئەو شوینانە ی لەسەر زەوین و ھاوشیۆو ی وەسفی ئایەتە کەن، بۆنمونە خەیاڵمان دەچیت بۆ ئەو لادییە ی بۆ ماوہ ی چەندین سال لەو ی مامۆستایم کرد، ئاخر لەویش باخ و باخات ھەبوو، بیئا و خانوو ھەبوو، ئاوی چەمەکە بە ناو باخەکاندا دەھات و بە تەنیشت ئاویدا تێدەپەری، واتە ئەو شکلی لە لادیکە ھەبوو بە تەواوی ھاوشیۆو ی وەسفی ئایەتە کە یە، بەلام ھەر خودا خۆی دەفەرمویت (بەھەشتە کە ی من نە

وینەى هەيه له دونیادا نە بەخەيالى كەسیشدا هاتووە) واتە لەم كەتیبە ئاسمانییەدا وشەكان لەپرووی شیوہ و پوخسارەوہ هاوشیوہ و هاوپوخساری وشەكاني سەر زمانی مروؤن بەلام ناوہپۆك و واتا و جەوہەرەكەى زۆر جیاوازە، تەنانەت مانای زۆربەى وشەكاني ئەوہندە دوورە لە مانای ھەمان وشەى سەرزاری ئیمە كە ھەندیکجار ھەر بەخەيالیشماندا نایەت.

جا دەقى ناو كەتیبەكان واتە ئەو دەقانەى نووسەرەكان دەیاننووسن و دەیانلین بەشیک لەم سیفەتەیان تیدایە بە تايبەت دەقە ئەدەبیەكان، واتە ئەوكاتەى نووسەریك یان ئەدیبیك یان شاعیریك دەقیك دەنووسی تەمان ئەو وشانە بەكاردینیت كە من و تۆ پۆژانە بەكاریان دینین، بەلام ئەو لە بەكارھێنانیدا مامەلەئەكەى دیکەى لەگەڵدا دەكات، ھەر بەھۆى ئەم جیاواز مامەلەكردنەوہ نووسەر دەبیت بە داھینەر، داھینانەكەشى بریتىە لە پیدانى مانای دیکە بە وشەكان، ئەگەر بە وردى دیوانە شیعیریەكان یان پۆمانەكان بخوینیتەوہ دەبینیت ھەمان وشەكاني پۆژانەى سەرزاری خەلك دەقەكاني ناو ئەو كەتیبانەیان پیکھیناوە، بەلام ئەوہى جیاوازە ئەوہیە مانای دیکە دراوہ بە وشەكان بۆنمونە لای شاعیریكى وەكو مەحوى وشەكاني "چوونە سەردار" دەبینیت، بەلام ئەمە مەبەست لە چوونە سەردارى ناو باخەكان نییە بۆ لیکردنەوہى میوہ و ئەو جۆرە شتانە، بەلكو ئەم شاعیرە هاتووہ بە چەند وشەيەك میژووی پر لە شكۆمەندى و سەربەرزى

"مەنصورى ھەللاج" دەگىرىتتەو، شەھرام گيان ئەم مەنصورى ھەللاجە پىياويك بوو بەھۆى عاشقېوون و ھوكمى دىن فرۇشەكانەو ھە كرا بە دارا.

لاى ھەر مروقىك لەوانەيە "سپى" بىرىتى بىت لە ئەلوان لە رەنگ، بەلام لاى نووسەر سپى بىرىتى لە "رەمز" لاى نووسەر سپى رەمزە بو ئاشتى بۇيە لە زور شوئندا نووسەر و ويئەكيش ھەمان كار دەكەن، بەلام كارى ويئەكيش لەبرى ئەوہى لەگەل وشە بىت لەگەل رەنگە واتە كاتىك ويئەكيشىك رەنگەكان لە ويئەيەكدا تىكەل دەكات مەبەستى ئەوہ نىيە تەنھا رەنگەكان نىشانى تۇ بدات، بەلكو دەيەويت ئەو مانايەى بەھۆى رەنگەكانەوہ خولقاندوويەتى نىشانى بدات. كەواتە دەبيت خوئنەر بەھۆى تىرپامانەوہ فير ببىت كە چۆن لەگەل دەقەكان و وشەكانى نووسەردا مامەلە بكات چۈنكە راستە وشەكان ھەمان وشەكانى سەرزارى مروقەكانى نىو بازار و نىوگەرەكن، بەلام ئەمجارەيان لە قەلەمى نووسەر بەرپوونەتەوہ.

— ھەرچەندە تا ئىستا بەو جۆرەى كە تۇ ئەمشەو بۆت باسكردم من لەگەل كئىبەكاندا مامەلەم نەكردو، بەلام وا گومان دەبەم كۆمەلىك كئىب ھەن ئەگەر بەمجۆرەش كە تۇ باستكرد بيانخوئىنيتەوہ ھىشتا شتىكى وات لىيان چنگ ناكەويت يان دەتوانم بلىم ھەندىك كئىب ھەن شاينى ئەو جۆرە خوئىندنەوہيە نىن.

+ شەھرام گیان پېش ئیستا ئەوهم وت که کاری خوینەر بریتیه له تیرامان نەك تەماشاکردن، واتە خوینەر دەبیّت لەگەڵ دەقدا خوئی هیلاك بکات تا جارێکی تر ئەوہی نووسەر کە شفی کردووہ خوینەریش پەہی پئی بباتەوہ، خو ئەگەر خوینەر بەم شیوہیہی کرد و، بەلام دەرئەنجام ئەو دەقە ھەر شتیکی سادەو بئی بەرھەم و بئی جەوھەر بوو واتە دەقیك بوو خالی بوو لە داھینان ئەوا خوینەر مافی خوئیەتی بە خوئی بلیت لە راستیدا ئەم کتیبە شایەنی خویندەنەوہی نەبوو، دەبیّت ئیمەہی خوینەر ئەوہمان لەیاد بیّت کە گشت دەقەکان لە توانایاندا نییە تاسەر بە زیندوویی بمیننەوہ، بەلکو "دەقی وامان ھەہی ھەر لە سەرەتاوہ بە مردوویی لەدایک دەبیّت" واتە چۆن مردوویەک بە تەنھا ئیسک و پروسکیکی وشکەلەہیە و بەس، ئەمجۆرہ دەقەش بە تەنھا چەند پیتیکی مردووی وشکەلاتووی بئی پۆحە، جا مردوویەک ببیہیتە ھەموو تاقیگە و بیمارستانەکانی دنیا ناتوانیت پۆح بکەیتەوہ بەبەریدا بۆیە دەقیکیش کە بە مردوویی لەدایک دەبیّت ببیہیتە لای گشت خوینەرەکانی دنیا ناتوانن پۆح بکەنەوہ بەبەریدا تەنانەت وەھا دەقیك ئەگەری ئەوہی لیدەکریّت خوینەریش بکوژیّت.

جۆریکی دیکەہی دەقمان ھەہی بە زیندوویی دیتە سەرپەرہ و کاغەزی کتیبەکان، بەلام بەر لە مەرگی نووسەر مەرگ یەخەہی پیدەگریّت و لە ناوی دەبات، لە راستیدا وەھا دەقیك لە ساتەوہختی نووسینیدا نووسەر زۆر بیبایەخانە لە زەمان و

مەكانى پۈتۈنلەي بۇيە دەقەكەشى تووشى دەردى بى دەرمان دەپت. بەلام دەقى واشمان ھەيە مردوو زىندوو دەكاتەو، پۇچ دەكاتەو بەبەرى ئەو خوينەراندەدا كە پۇحيان ئۇغرى كردوو، تەنانەت ئەمجۇرە دەقە مەرگى نووسەرەكەشى نابىتە ھۆى مردنى، واتە نووسەر دەمرىت، بەلام دەقەكەى ھەر بە زىندووئى دەمىنىتەو، ئەگەر لە دەقەكانى دىكەدا مەرگى دەق پىش مەرگى نووسەر بكەوئىت ئەوا لەم جۇرەى دەقدا مەرگى نووسەر دەبىنن، بەلام دەقەكەى ھەر بە زىندووئى دەمىنىتەو، تەنانەت ئەوئەندە زىندوو ئەگەر جارىكى دىكە نووسەرەكەشى بىخوينەراندەو ئەوا پۇچ بەبەرى ئەوئىشدا دەكاتەو.

__ مامۇستا باسەت لە مەرگى دەق و مەرگى نووسەر كرد، ئەى مەرگى خوينەر چى؟ چ كاتىك خوينەر خوينەر بوونى خۇى لەدەست دەدات؟

مامۇستا پەرداخىك ئاوى خواردەو و تى:

ئەگەر خوينەر لە پۇسەى خويندەوئەدا تەنھا مامەلەى لەگەل كىتەبەكاندا بىت و تەواو، ئەوا مەرگى خوينەرئىش نىكە، چونكە نابىت پۇسەى خويندەوئە بە تەنھا برىتى بىت لە خويندەوئەى دىر و پستەى ناو كىتەبەكان، بەلكو خوينەر دەبىت بىتە خوينەرئى ھەموو پۇداو و دياردە و خالق و مەخلوقەكانى دەرووبەرى، وە خوينەر بە يەكجارى خوينەر بوونى خۇى لەدەست دەدات و وەفات دەكات ئەو وەختەى بە سەرلەقاندەوئە بۇ ھەموو

دەقەكانى نووسەر دەئیت "بەئى واىە!"

بۆئەوھى خويئەر بە زىندووىى بمىئىتەوہ و خويئەرىبوونى
خۆى لەدەست نەدات نابىت وشەكانى "نا، چۆن، بۆچى، ..."
لەياد بکات واتە لەو جىيەى كە پىويستە بە نووسەر بلىت "نا"
دەبىت ئەو "نا" يە بلىت ياخود ھەر دەقىكى نووسەر جىگەى
پرسىيارکردن بوو لە نووسەر ئەوا دەبىت خويئەر ئەو پرسىيارە
بکات، بەلام ھەم وتنى نەخىر وە ھەم پرسىيارکردن لە نووسەر
شويىن و کاتى خۆى ھەيە نەك ئەوھى خويئەر برىار بدات بۆ ئەوھل
تا ئاخىرى نووسەر ھەر نەخىر بکات، وەھا خويئەرىك برىتتە لە
دىكتاتور لە ژىر ناوى خويئەردا.

لەو جىيەى كە بىر و بۆچوونەكان و سەرنجەكان ناوترىن ئەوا
زەمەن و پروداوہەكان وەك خويان بەردەوام دەبن و گۆرانىيان
بەسەردا نايت، ئەوھى بەشىك لە فەيلەسوف و بىرمەندەكان بە
ئىمەيان پىشكەش كردووہ برىتى نىيە لە نووسىن، بەلكو برىتتە لە
خويئەندەوھى ئەوان بۆ ئەو شتانەى لە سەردەمى ئەواندا گۆزەراوہ،
دواتر ئەو خويئەندەوھى ئەوان بۆ ئىمە بووہتە نووسراو،
ليرەوھىە كە نەترسان لە نووسەر دەبىت خويئەر وەكو ئەركىكى
ناو پرۆسەى خويئەندەوہ سەيرى بکات چونكە ئەوكاتەى خويئەر
لە نووسەر دەترسىت ئەوہ سەرقالى ئامادەکردنى دارەمەيتى
خويئەرىبوونى خويەتى.

وہ ئەركى خويئەر برىتى نىيە لە نەخويئەندەوھى ئەو شتەى

کۆمه لگا پیی ههزم ناکریت، به لکو ده بیئت خوینەر ئه و شته ی خوئی دهیه ویت بیخوینیتته وه، چونکه کاری خوینەر بریتی نییه له رازیکردنی ئهوانی تر، به لکو خوینەر عه ودالی که شفکردنی حه قیقه ته، خوینەر دهیه ویت ئه وه که شف بکات که کۆمه لگا و ئهوانی دی نه یان توانیوه که شف بکن و په ی پئی بهرن، جا با ئه که شفکردنه ی خوینەر زویریش "جیاواز" بیئت له نه فسه و حه ز و خولیای ئهوانی دیکه، که به داخه وه شه هرام گیان ئه مپوۆ چه مکی جیاوازی به هه له پیناسه ده کریت که ده وتریت "جیاوازی بریتییه له سرینه وه ی ئهوی دی" له کاتیکدا جیاوازی به واتای "جوړیکی تر" دیت، واته هه بوونی ئه ویش و هه بوونی ئه میش نه ک سرینه وه ی ئه وه یان و قبولکردنی ئه مه یان، ههروه ک ماموستای ره حمه تی ئه وه ی وینه کهیم له ژووری کتیبخانه که دا هه لواسیوه مه به ستم ماموستا "نوورسی" یه که ده لیت "به ته نها ئه وه ی لای من بریتی نییه له هه موو حه قیقه ت، به لکو ئه مه ی منیش به شیکه یاخود جوړیکه له حه قیقه ت".

ههروه ها پرۆسه ی مه رگی خوینەر له ویشه وه ده ست پیده کات که خوینەر دهیه ویت یه ک به یه کی ده قه کانی نووسه ر بکات به که وان و له پئی ئه م که وانه وه تیره کانی خوئی بگریته نووسه ر، خوینەر سه رقالی خو کوشتنه ئه وه وخته ی به بی هیچ بنه مایه ک وه به شیوازیکی نالوژیکیانه به هه موو دیپریکی نووسه ر ده لیت نه خیر، پیشتر ئه وه م وت که خوینەر نابیت ره خنه له یاد بکات وه

هه‌ندی‌کجار په‌خنه نه‌ک وه‌کو یه‌کیک له مافه‌کانی خوینەر ده‌بیټ ته‌ماشا بگریټ، به‌لکو په‌خنه گه‌وره‌ترین نه‌رکی خوینه‌ره، به‌لام په‌خنه نه‌گه‌ر بو هه‌ندیک له خوینه‌ره‌کان گه‌وره‌ترین نه‌رکیش بیټ نه‌وا به‌شیکی دیکه له خوینەر هه‌یه ته‌نانه‌ت مافی په‌خنه‌گرتنیشی نییه، خوینه‌ریک که په‌خنه‌گر نییه نه‌وا مافی هه‌یه چه‌ند په‌ره‌یه‌کی کتیبیک بخوینیته‌وه و ئیدی واز له‌و کتیبه به‌ینیت، به‌لام خوینه‌ریکی په‌خنه‌گر وه‌ها مافیکی نییه چونکه نه‌گه‌ر به‌ر له ته‌واوکردنی کتیبه‌که ده‌ست له خویندنه‌وه‌ی هه‌لبگریټ نه‌وا ده‌بیټ ده‌ست له‌وه‌ش هه‌لبگریټ که په‌خنه له ده‌قه‌کانی ناو نه‌وا کتیبه بگریټ چونکه نه‌وا مافی نه‌ماوه.

شه‌هرام گیان هه‌رچه‌نده چه‌ند جاریک چه‌مکی په‌خنه‌گرتن و خوینه‌ری په‌خنه‌گرم ده‌ربری، به‌لام له راستیدا من بو خوُم له پرۆسه‌ی خویندنه‌وه‌دا له‌بری په‌خنه‌گرتن له ده‌ق کاریکی دیکه ده‌که‌م نه‌ویش پرسیارکردنه له ده‌ق، من نه‌وه به‌باشتر ده‌زانم که خوینه‌ر نه‌وا وه‌خته‌ی له‌گه‌ل ده‌قه فره په‌هه‌نده‌کانی نووسه‌ردا رووبه‌پوو ده‌بیټه‌وه ببیټه خوینه‌ریکی پرسیارکه‌ر نه‌ک په‌خنه‌گر، چونکه پرسیار هه‌میشه روُحی وه‌لام ده‌خولقینیت، به‌لام په‌خنه له سروش‌تیدا مه‌رگی رو‌نکردنه‌وه‌ی هه‌لگرتوه.

__ مامۆستا من زورجار که به‌ خویندنه‌وه‌ی کتیبیکه‌وه خه‌ریکم، به‌بی ویستی خوُم نه‌پرومه نه‌وا شاره‌ی نووسه‌ری ئی ده‌ژی پاش چه‌ند چاره‌که سه‌عاتیک ده‌گه‌مه گه‌ره‌که‌ه‌یان دواتر له گه‌نجیک

دەپرسەم ئەویش مانی نووسەرەکم پێ نیشان دەدات ئیدی دەپۆم بەبێ لە دەرگادان خۆم دەکم بە ژووری کتیبخانەکە ی نووسەردا و لەسەر کورسییەک بەرامبەر بە نووسەر دادەنیشم... پاشان چەندین کاری دیکە، بەلام کاتیک لەم خەیاڵاتە دیمە دەرەوه و تەماشای خۆم دەکم دەبینم لە شوینەکە ی خۆم دانیشتووم و کتیبەکە ی نووسەرم بە دەستەوهیە، زۆر جار دەربارە ی ئەم پەيوەندییە خەیاڵی و ناواقیعیە ی نیوان من و نووسەر "خوینەر و نووسەر" پرسیار لە خۆم دەکم، بەلام ئەم پرسیارەش وەکو بەشیکی دیکە لە پرسیارەکان لە ناو ئەرشیفی زەینمدا بەبێ وەلامی دەمینیتەوه.

+ کاکە شەھرام ھەرچەندە ئەم قسانەت خالی نەبوون لە خەیاڵی ئەدەبیانە و شاعیرانە، بەلام بەشی کۆتایی قسەکانت بە جۆریک پرسیار کردن بوو لە پەيوەندی نیوان "خوینەر و نووسەر".

ئەوێ دەبیتە ھۆکاری یەکەمی پەيوەندی نیوان خوینەر و نووسەر بریتییە لە دەقەکە ی نووسەر و ڕاقە ی خوینەر واتە ناگریت پەيوەندییە ک لە نیوان خوینەر و نووسەردا دروست ببیت ئەگەر دەقیک و خوینەریکی ڕاقەکار بوونی نەبیت، بۆیە ھەندیکجار دەبیت موفەسیرەکان دەرکەین و نەیه‌ئین دەستت وەربدەنە پەيوەندی نیوان من و نووسەر "خوینەر و نووسەر" نابیت لەبری من موفەسیریکی بیت ڕاقە و تەفسیری دەق بکات، تەنانەت ھەندیک لە دەقە دینیییەکانیش، خۆ ئەگەر بە بوونی موفەسیریش لەو

نیوهندهدا قایل بووین ئەوا نابیت بهوه قایل بین که ئەو لیکدانهوهی ئەو بو دەقیك دهیکات بریتی بیت له مانای ئەوهل و ئاخیری ئەو دهقه، خوینەر نابیت تهنها به خویندنهوه واز له دهق بینیت چونکه خویندنهوه تهنها بو ئەوهیه برانیت نووسەر چی دهلیت، ئیدی دواى ئەوهی زانی نووسەر چی دهلیت دهبیت راقهیشی بکات، واته بو ئەوهی پهیوهندییهک له نیوان نووسەر و خوینهردا بوونی هه‌بیت نابیت به ته‌نها نووسەر قسه بکات، ئەگەر دهق بریتی بیت له کردنی "سه‌لام" یک له لایهن نووسه‌ره‌وه بو خوینەر ئەوا ده‌بیت خوینەر به هوی راقه‌کردنه‌وه وه‌لامی ئەو سه‌لامه بداته‌وه.

ئیدی که دیقه‌تی مامۆستا ئەکره‌م ده‌دا پوانینه‌که‌م پینده‌وتم "به‌سیکه شه‌هرام" له‌وه زیاتر مامۆستا ماندوو مه‌که، بویه وتم مامۆستا گیان له‌وه زیاتر ماندووت ناکه‌م، هه‌رچه‌نده قسه‌کانی ئەمشه‌وی تو بو من وه‌ک ئەو ئاوی بارانه‌ و‌ابوو که له‌ ناکاو ده‌پژیته ژیر دره‌ختیکی مردووی گه‌لا زه‌رده‌وه و بو جاریکی دیکه ژيانی به‌به‌ردا ده‌کاته‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئەو هه‌مووه باشیه‌ی له قسه‌کانی تو‌دا هه‌بوون بو من، ناتوانم خو‌م له‌و ماندوو‌بوونه‌ی داها‌توو دووره‌ پهریز بگرم که به‌هوی گوینگرتن له قسه‌کانی تو‌وه به‌روکم ده‌گریت.

+ شه‌هرام گیان قسه‌کانی من پوو‌به‌پرووی چ ماندوو‌بوونیکت ده‌کاته‌وه؟

— ماموستا ئەمشەو کە تۆ باسی چۆنیتی خویندەنەو و مامەلەکردن لەگەڵ دەق و ڕووبە ڕووبوونەو لەگەڵ نووسەر و ئەم بابەتەت بۆ دەکردم، بە خۆم وت دەبیت جاریکی دیکە سەرلەنوێ و دووبارە هەندیک لەو کتیبانە بخوینمەو کە پیشتر خویندبوومەو، بۆیە وا هەست دەکەم خویندەنەو کتیبیک بۆ جاری دوویم خوینەر ڕووبە ڕووی ماندووبوونیکی زۆر دەکاتەو.

پاش کەمیکی دیکە لە دانیشتمانی لە ناو حەوشەکەدا بە بێدەنگی و چاوه‌ل‌پرینمان بۆ ئاسمان، ماموستا لە جیبی خۆی هەستاو چوو بەرەو ژوورەو دواتر گەڕایەو دوو کتیبی بە دەستەو بوو، منیش یەكسەر وتم ماموستا چییە وایزانی بە نیازی خویندەنەو هیت؟

ماموستا وتی:

ئەم دوو کتیبە دوو دیوانە شیعری شاعیریکی فارسی، من زۆر بە ئەستەم دەتوانم لە شەودا ئارام بگرم ئەگەر شیعەر نه‌خوینمەو، راستە ئیستە شەو درەنگی کردوو و نزیکین لە نیوێ شەو، بەلام بۆ من وا پێویستە چەند شیعریک بخوینمەو، تۆیش ئەگەر ماندوویت و خەوت دێ ئەوا ژووری تەنیشت کتیبخانەکە نوین و شتی وای لێیە بڕۆ بیهینە و کویت پێ باشە لەوێ بخەو.

— نا جاری نەختیکی دیکەش دادەنیشم، بەلکو گویمان لە شیعریکی ئەو شاعیرەش بیت، دواي چەند خولەکیک کە بە بێدەنگ دانیشتبووین ماموستا وتی گوی بگرە شەھرام گیان، ئەم شاعیرە

شکارعومەر

لیرەدا چەند بە جوانی و بە موحتاجییەو دەلیت:

خودایە

نهیانی حەقیقەتی تۆ لای هیچ کەسێک ئاشکرا نییە

هیدایەتەمان بەدە

بۆ ئێمە پڕیەکی باشتەر لە هیدایەت بوونی نییە

یارەب لە پڕیگەیی راست نیشانەیهکم دەوێت

لە بادەیی ئاو و گل گیانم دەوێت

لە بەخششەکانی خۆت بەهرەمەندم بکە

بۆ سوپاس گوزارێت زوبانیکم دەوێت

خودایە

بەهەشت بە بێ دیداری تۆ بەندیخانەییە و

بەندکراو بۆ بەندیخانە بردن، کاری کەریمان نییە

ئیدی دواي ئه‌و شه‌وه نه‌خته نه‌خته به‌ وریایی و وردییه‌کی

ته‌واوه‌وه له سه‌ره‌تاوه ده‌ستم کرده‌وه به‌ خویندنه‌وه‌ی ئه‌و کتیبه‌ی

پیشتر ده‌مخوینده‌وه و ده‌فته‌ریکیشم بۆ تایبەت کردبوو "ئەو

کتیبه‌ی که مامۆستا وتی کتیبه‌ییکه‌ی باشه" ئه‌وه بوو له‌ ماوه‌ی دوو

هه‌فته‌دا به‌ وردی کتیبه‌که‌م خوینده‌وه، به‌لام له‌ کاتی

خویندنه‌وه‌یدا زوزوو پینوسه‌که‌م هه‌لده‌گرت و ده‌فته‌ره‌که‌م پێ

په‌ش ده‌کرده‌وه به‌ نووسینی سه‌رنج و ئه‌و په‌رسیارانە‌ی بۆم

دروست ده‌بوون، شه‌ویکیان ئه‌وه‌نده تیکه‌لاو بووبووم له‌گه‌ڵ

خويندنه وهى كتيببه كه دا گوناھى درؤيه كم تووشى خؤم كرد
 ئه ويش ئه و درؤيه ى كه وه ستاى ئيشه كه م ئاگادار كرده وه به يانى
 ناتوانم بيم بؤ ئيش، به لام كاتيك وه ستا پرسى بؤچى شه هرام خو
 هيچ نه بووه؟ ئه ى تو ئيواره نه توت به يانى ديم بؤ ئيش؟

له وه لامى وه ستايا وتم خه جالته خؤم وه ستا گيان سبه ينى
 ناتوانم بيم بؤ ئيش چونكه كه ميك نه خوش و ناساغم، له
 راستيشدا له گويزى ساغ ساغتر بووم، به لام ئيتر حه زى
 خويندنه وهى كتيببه كه ئه و درؤيه شى پى كردم، ئاخىر ئه گه ر
 راستييه كه يشم پى بوتايه كه له بهر كتيب خويندنه وه نايه م بؤ
 ئيش ئه وا دلنيا بووم ئيدى نه يده بىردم بؤ ئيش، به هه رحال
 هه رچؤنيك بوو به يانى نه چووم بؤ ئيش بؤيه له پاش نويزى
 به يانييه وه ده ستمكرده وه به خويندنه وهى كتيببه كه و تا نيوانى
 به يانى و نيوه رؤ به تاقه تيكي باش و زه وقىكى زؤره وه له گه لى
 خهريك بووم، به لام ته نها له گه ل كتيببه كه نا، به لكو له گه ل
 ده فته ره كه ش، يه ك دوو جار به خؤم ده وت ئه رى شه هرام كه ى تو
 جاران ئه وه نده به وردى و زه وق و شه وقه وه له گه ل كتيب خهريك
 ده بوويت!

به م جوړه تا ماوه يه كه له گه ل ئه م دوو كاره به رده وام بووم به
 پوژ كريكارى و به شه ويش خويندنه وه، ئه وه هيچ له خويندنه وهى
 ئه و كتيببه ته واو بووم، به لام چاوه ريم ده كرد ده رفه تيكم بؤ دروست
 ببيت و بچمه خزمه تى مامؤستا ئه كره م، ويستى خودا وابوو ئه و

ماوہیہ ہەر دەر فەتیک بۆ من هەل دەکەوت مامۆستا کارێکی گرنگی بۆ دروست دەبوو یاخود بە پێچەوانەوہ بۆیە نزیکەى زیاتر لە مانگیك لەگەڵ مامۆستا یەکتەرمان نەبینى، بەلام جاروبار خەبەرى یەکتەرمان دەزانى، لەم ماوہیەدا من دوو کتیبى دیکەم خویندەوہ، بەلام ئەوہى لەو کاتەدا بەلامەوہ سەیر بوو ئەوہبوو پۆژانە حەزو شەوقم بۆ خویندەنەوہى کتیب بەردەوام لە پۆحمدا بلاوہى دەکرد وە بە ئەندازەى بلاوبوونەوہى ئەم حەزو شەوقە لە پۆحمدا بیری ئیش و پارەو کرێکارى لە عەقلمدا دەسپرايەوہ تا ئەوہى پۆژیکیان بپارمدا نەچمەوہ بەلای کرێکاریدا، ئەوہبوو تا چەند پۆژیک بەبى خەمى خەریکی خویندەنەوہ بووم، بەلام لە پاشاندا وردەوردە پۆژانە دەنگە دەنگ و هاواریک لە ناخدا دروست دەبوون، ئەو دەنگ و هاوارە بەمجۆرە بوون "شەھرام تاکەى بیکارى؟ ئەگەر ئەمپۆ لەبەر خویندەنەوہ بیکارى هەلبژیریت ئەوا دەبیت سبەینى بۆ کرینى کتیبەکان کاریک بەکەیت، بیکارى نابیتە دەواى ئەم دەردە بەلکو بیکارى زیادکردنى دەردیکى دیکەى" ئیتر ئەم قەلەقى و خەمخواردنە لە بیکارى جاریکى دیکە کەش و هەواى خویندەنەوہى ئى شیاندامەوہ، لەم حالەدا بووم پۆژیک بە ریکەوت لەگەڵ غەزالى یەکتەرمان بینى دواى مەرحەبايکردن کەوتینە پرسینى هەوالى یەکتەر، منیش حالەکەى خۆم بە جوریک تیگەیاندا غەزالیش بە جوریک دلسۆزى خۆى بۆم نواند بەوہى بەلینى دا هەم نژای خیرم بۆ بکات وە هەم هەولم بۆ بدات کاریکى گونجاوم بۆ

بدۆزیتتهوه، به کردنی ئەو قسانه و ههندیك قسهی دیکه نزیکه‌ی سێ چاره‌کیك پیکه‌وه بووین و دواتر له یه‌کتري جیابووینه‌وه، پاش چهند پوژتیک مامۆستا ئەکره‌م ئاگاداری کردمه‌وه که پێویسته یه‌ک ببینین.

له‌و پوژهدا که دیاریمان کردبوو بۆ یه‌کتربینین له‌گه‌ڵ مامۆستا ئەکره‌م، من خۆم گه‌یانده‌ به‌رده‌رگای مالی مامۆستا دوا‌ی دووجار له‌ده‌رگادان داده‌ باخانی خیزانی مامۆستا ده‌رگاکی لیکرده‌وه و به‌ ئەده‌بیک‌ی ته‌واو شه‌رمه‌زارکه‌رانه‌وه به‌خیره‌هاتنی لیکردم تا گه‌یشتی‌نه ژووره‌وه، داده‌ باخان وتی فرموو کاکه شه‌هرام مامۆستا له‌م ژووره‌یه "ژووری کتیبخانه‌که" کاتیك چومه ژووره‌وه بینیم مامۆستا وا له‌ ناو جیگا که‌وتوو و زۆر بی‌هیز و لاواز و ناساغه، به‌په‌له و به‌ په‌شوکاوییه‌وه چوم به‌ره‌و لای مامۆستا و له‌ لایه‌وه دانیشتم، مه‌رحه‌بایی یه‌کمان کرد و منیش ماچیکی نیوچاوانی مامۆستام کرد، نیت‌ر هیواش هیواش که‌وتمه هه‌والپرسین و پرسیارکردن له‌وه‌ی مامۆستا خیره‌ چیت به‌سه‌ر هاتوو؟

مامۆستاش به‌ هیواشی و به‌ لاوازییه‌وه وتی:

سوپاس بۆ خودا خیره‌ ئەوه‌تا خودا ماوه‌ماوه به‌سه‌رم ده‌کاته‌وه و به‌خشنده‌یی خۆیم دووباره‌ نیشان ده‌داته‌وه و نیعمه‌تم به‌سه‌ردا ده‌بارینیت.

داده‌ باخان به‌ سوراحیه‌ک ئاو و دوو په‌رداخه‌وه هاته‌وه بۆ

لامان و جاريكى تر به خيرهاتنى منى كرده وه منيش له گهڻ
وه لامدانه وهيدا وتم داده باخان ماموستا چييه تى بو خه برتان به
من نه داوه؟

داده باخان وتى كاكه شه هرام نه وه له ماموستا خوئ پيرسه.
ماموستاش وتى:

باخان گيان له منى پرسى منيش وه لامم دايه وه، به لام دياره
شه هرام گيان به وه لامه كهى من زور باوه رى نه بوو.
ئيتر داده باخان وتى:

نه وه نزيكهى بيست روژه ماموستا بهم حاله وه له ماله وهيه و
زور بهى كاته كان به مشيوهيه له جيگادا كه وتوه، هم ناساغيه شى
نازاريكه له پشتيدا، به قسهى ماموستا خوئ چند سال جاريك
هم نازاره سهره لده دات، بو نه وه يش كه تومان له بهر چى ناگادار
نه كرده وه ته وه له بهر نه وه بو وه ميشه له كاتى نه خوشيدا ماموستا
هه وليداوه و نه يه شتووه دوست و خزم و قووتابى و نزيكه كانى
خوئ پيى بزانن و بيانخاته نار هه تيبه وه ته نانه ت جگه له
حاميدى برام مالى باوكيشم دواى چند روژيك پييانزانى نه ويش
به سهردان هاتن بو مالمان نه گه رنا نيه ده هيشت نه وانيش بزانن.

دواى نه وهى داده باخان من و ماموستاى به ته نيا جي هيشت،
ماموستا پرسى: شه هرام گيان له گهڻ دي رى ناو كتيب ه كان به كوئ
گه يشتيت؟

— به چى بگه م، ماموستا هم ما وهيه نه ونده به تامه زرويه وه

چاوم بېرىيە پىستەي ناو كىتېبەكان تا گەيشتم بەو پىستەيەي كە نووسرابوو "حەمە شەھرام واز لە كرىكارى بېنە".

+ بەلى ئەو شەوہ غەزالى لىرە بوو باسى. حالى تۆي بۆ كردم وه وتيشى "ئاي مامۇستا ئەكرەم سەرت لە شەھرامە داماوہ كەش تىكداو ئەويشت تووشى ئەم كاغەزە كرد كە پىي دەلین كىتب، چى دەبوو با شەھرامت تووشى كاغەزىك بكدايە كە پىي دەلین پارە".

_ بۆ مامۇستا مەگەر غەزالى خويشى خوينەر نىيە؟ لە ئەھلى كاغەزەكەي يەكەميان نىيە؟

+ با شەھرام گيان غەزالى نەك ھەر خوينەر ئىستە لە ھەولى نووسىنىشدايە، بەلام مەگەر ھىشتا غەزالىت نەناسىوہ ھەر جارەو بە ئاوازيك دەخوينىت، ئەو ھەر بۆ سوعبەت ئەو قسەيەي كرد ئەگەرنا غەزالى خوى زوزوو ئەم قسەيە بۆ من دەكات و دەلىت مامۇستا ئەكرەم دەزانىت "خوشحالىترىن مروۋ ئەو مروۋقەيە كە لە كىتبەكانەوہ دوورە، بەلام ئەو خوشحاليە ھەرگىز شايەنى ئەوہى نىيە خۆزگەي پىبخوازىت".

شەھرام گيان لەوانەيە ئەوہ نەزانىت كە من لەبەر ناساغيەكەم بانگم نەكردويت بۆ ئىرە، بەلكو بەمەبەستى كاريكى تر بانگم كردويت.

_ چ كاريك مامۇستا گيان؟

+ باوكى باخانى خىزانم واتە باوكى غەزالىش دووكانى

جوملە فرۆشى "بسكيت و كيك و وشكەو ... "ئەو جۆرە شتانەى
 ھەيە لە ناوبازار، بەلام لە نزيك مالى خويان "كۆلانى پشت مالى
 خويان" خانوويەكى بچووكى كردووھ بە مەخزەن، ئەم مەخزەنە
 مامە حاجىيەك كە ناوى "حاجى عەبدوللا" يە، بەلام ھەر پيى دەلین
 كاك حاجى بە شەودا وەك پاسەوانيك تيايدا دەمىنیتەو، جا
 ئیستە كاك حاجى بە باوكى غەزالی وتووھ من ناتوانم ھەموو
 شەويك لە مەخزەنەكە بمىنمەوھ چونكە جاروبار ميوانيكە ياخود
 نەخوشىيەكە يان ھەر شتيكى لەو بابەتە وا پيويست دەكات لە
 مالمەوھ بم، بۆيە ئیستە دەيەويت لەبرى كاك حاجى كەسيكى ديكە
 بۆ ماوھى دە شەو لە مانگيكداسەوانى مەخزەنەكەى بۆ بكات،
 باوكى غەزاليش مەبەستىيەتى كەسيكى باش بۆ ئەم كارە پەيدا
 بكات، منيش وتم لە ئیستادا ئەم كارە بۆ شەھرام زۆر باشە، بەلام
 ھەرچەندە من كارەكەم بەلاوھ باش و گونجاوھ دواجار بريارى
 رازىبوون ياخود رازىنەبوون بە كردنى كارەكە لای خۆتە.

— مامۇستا گيان من زۆر مەمنونى تۆو غەزاليشم بە راستى
 ھەرگىز ناتوانم پاداشتى چاكە و خەمخۆرىتان بدەمەوھ، من بۆ
 خۆم زۆر خوشحالم بە كارەكە بە تايبەت لەم زروف و قۇناغەى
 منى تيكەوتووم، بەلام ناتوانم بەبى قسەكردن لەگەل باوك و دايكم
 وەلامى كۆتاييت بدەمەوھ.

+ زۆر باشە لە زووترين كاتدا لەگەليان قسە بكە و وەلامى من
 بدەرەوھ، بەلام ئەوھش بزائە خانووى مەخزەنەكە لەناو گەرەكدايە

و له چۆله وانیدا نییه وه له چهوشه‌ی خانووه که شدا ژووریکی بچووک دروستکراوه ئه‌وه ژووری تو و کاک حاجییه، هه‌لبه‌ته ئه‌گهر رازیبوویت به ئه‌نجامدانی کاره‌که.

دوای که میکی تر دانیشتن له ته‌نیشتی مامۆستاوه مامۆستا ده‌ستیکی دریژ کرد بو لای کۆمه‌لیک کتیب که له‌ولایه‌وه دانرا بوون وتی شه‌هرام گیان ئه‌و زهرفه کاغه‌زییه که لای ئه‌و کتیبانه دانراوه بۆم بهینه، بۆم هیئا و زهرفه کاغه‌زییه‌که‌ی کرده‌وه کۆمه‌لیک کاغه‌ز له ناویدا بوو. هه‌لیژانده سهر زه‌ویه‌که، وتی شه‌هرام گیان ئه‌م کاغه‌زانه هه‌مووی ئه‌و نامانه‌ن که وه‌ختی خو‌ی مامۆستا که‌م بو‌ی ده‌ناردم منیش تا ئیستا هه‌لمگرتوون و به‌یناوبه‌ینیش ده‌یانخوینمه‌وه جا به‌رله‌وه‌ی تو بییت باخان گیان له‌ناو تاکی کتیبخانه‌که‌دا بو‌ی ده‌ره‌ینام به‌و نیازه‌ی بیانخوینمه‌وه، به‌لام ئه‌وه‌بوو تو هاتی و ته‌شریفی خیرت هیئا، ئه‌گهر پی‌تخوشه‌ پی‌که‌وه چه‌ند دانه‌یه‌کیان ده‌خوینینه‌وه.

__ مامۆستا گیان من زۆر چه‌ز ده‌که‌م به‌ تاییه‌ت کاتی‌ک نووسینی ناو ئه‌م کاغه‌زه‌ بۆرانه ده‌بینم راسته‌وخۆ چه‌ز ده‌که‌م بیخوینمه‌وه.

نامه‌ی یه‌که‌م:

"چیرۆکی‌ک هه‌یه ئه‌وه‌نده‌ی ئاوی چه‌وزی مزگه‌وته‌که‌ی ئاوی سازگاره، یه‌کیکی دیکه له‌ چیرۆکه‌کان به‌قه‌ده‌ر مندالی پره له‌ پاک‌ی و به‌رائه‌ت، چیرۆکه‌که‌ی دیکه‌ش ئه‌وه‌نده‌ی ئه‌و شاخ و

چىيانهى كه تائىستا قاچەكانى مروقى پى نەگەيشتووه
سەختە،..... بەلى چىرۆكەكان زور زورن، بە هيئندەى ژمارەى
مروقهكان چىرۆك هەيه، تەنانەت لەوہش زياتر، دەتوانم بلىم بە
هيئندەى ژمارەى مەخلوقات چىرۆك هەيه (چىرۆكى مروقه، چىرۆكى
ناژەلەكان، چىرۆكى ئاو، چىرۆكى بەرد، چىرۆكى شەيتان، چىرۆكى
باران و چىرۆكى ئاگر و) تەنانەت چىرۆكى خوداش.

هەموو چىرۆكەكان لە ناو چىرۆكەكانى مروقدا دەبينىتەوہ،
بەلى لە ناو چىرۆكى مروقدا چىرۆكى ئاگر چىرۆكى باران چىرۆكى
شەيتان، تەنانەت دەتوانىت چىرۆكى خوداش ببينىت.

تۆ چىرۆكنووس نىت تۆ خوینەرى چىرۆكەكانىت، خوینەر
نازادترىن بوونەوہرە، خوینەر ئەوہندە نازادە ئەگەر چىرۆكەكان
باسى ناو بىر و ژىر زەوى بكەن ئەوا خوینەر دەتوانىت بۆ
خویندەنەوہيان بچىتە سەر لوتكەى چىيەك، ئەگەر چىرۆكەكان
باسى خودا بكەن خوینەر ئەوہندە نازادە دەتوانىت شەيتان بىت.

هەولى نووسىنى چىرۆكى چارەنووس وەكو هەولى مروقى
ناو دۆزەخ وایە كە بۆ چوونە ناو بەهەشت دەيدات. هەولى گۆرپىنى
چىرۆكى چارەنووس وەكو هەولى دروستكردى خودایەكى دىكە
وایە. هەولى ئەوہ مەدە چىرۆكى چارەنووسى خۆت وەك چىرۆكى
چارەنووسى من بخوینىتەوہ، تەنھا لەو شوین و كاتەدا چىرۆكى
چارەنووسى من و تۆ ھاوشىوہى يەكن كە چىرۆكنووسەكە من
ياخود تۆى لەبىر چووه."

نامەى دووهم:

"لەو ساتەوہى ئاگرى عىشق بەردەبىتە رۆحى تۆ، لەو ساتەوہى ئاگرى عىشق لە دل و گيانى تۆدا ھەلدەگىرسىت ئىدى دەبىت بۆ يەك ساتيش لەو ئاگرە غافل نەبىت، دەبىت بەردەوام باوہشىنى بکەيت، ئەگەر نا ئەو ئاگرە خامۆش دەبىت.

تۆ دەزانىت تا ئاسۆيى بىر بکەيتەوہ زياتر و زياتر لە ئارامى مائناوایى دەکەيت... لە ھەموو شوينىک مروۆ نىازى بە پىرىک ھەيە چونکە بۆ ھەميشە مروۆقەکان نىازيان بە سەرھەلپىن ھەيە. مروۆ بۆئەوہى سەرھەلپىت ھىچ پىويستى بەوہ نىيە قاچى لە زەوى دابرىت، ئەسلەن مروۆقە کە بەرز بوويەوہ ئىدى دەبىت سەيرى خوارەوہ بکات تا بزانيت لەسەر چى راوہستاوہ. بەلئى ئەوہ بزانه ئەو پليکانەيەى تۆ دروستى دەکەيت بۆ ئەوہ نىيە بتگەيەنيتە سەربان! ئاخىر ئەگەر مەقسەدى تۆ تەنھا ئەوہيە کە بگەيتە سەربان ئەوا ھەر سەربانىک لە چەند لاوہ ديوارى لە ژىردايە و تۆش بە يەکىک لەو ديوارانەدا سەرکەوہرە سەربان، ئىدى پليکانە بۆچى؟! لەم مەسەلەيەدا سەربانىش شتىكى زياتر لە پليكى پليکانەکە نىيە.

لاف ليدان بە گەيشتنە سەربان شىرکە نەك عىشق.

ھەولدان بۆ گەيشتنە سەربان لە ئاسمانپەرستى بەولاوہ

شتىكى تر نىيە."

نامەى سىيەم:

"مرۆڤە مەزنەكان ئەوانە نىن ھىزيان زۆرە. ئەوانەش مەزن نىن شوينكەوتەيان زۆرە. ناتوانم باوەر بە گەورەيى زاناكان بکەم. لای من شوپشگيپرەکانيش مەزن نىن. تا ئەم ساتە نووسەريکم بە مرۆڤيکى مەزن وەسف نەکردوو. ھەر نووسەر نا، بەلکو بيريار و فەيلەسوف و فەقيھ و عارف و شاعيرەکانش ناتوانم بە مەزنيان لە قەلەم بدەم.

بيريار نىيە مرۆڤ مەزن بىت لەبەرئەوھى شتيك دەزانىت ياخود شتيك دەنووسىت يان شتيك دەلىت، ئەم شتانە زۆرجار مرۆڤ تووشى کيبر دەکەن نەك مەزنى. کيبر ئەگەرچى مانای گەورەيى ھەيە، بەلام لە گەورەيى مرۆڤ کەم دەکاتەو.

مرۆڤ بۆ ئەوھى مەزن بىت رىکخستنى پىويستە. بەلى تۆ لە ھەر جيئەك و ھەر سەردەميکدايت بۆ مەزن بوونت ئەوئەندە بەسە گوفتار و رەفتارت دوو شتى جياواز نەبن! شاعير چۆن مەزن دەبىت ئەگەر ناسک نەبىت... عارفى بى صەبر ھەرگيز بوونى نىيە... لە ھەر جيئەك دەرفەتى تىرامان نەبوو چاوەرئى مەبە بيرياريك ھەلبکەويت.

ئەسلەن گەورەيى تەعبيرە نەك حەقيقەت".

نامہی چوارہم:

"نہ کہیت ھەروا بە سادەیی دۆستایەتی دروست بکەیت، ئەگەر قەرار بێت دۆستەکان ببنە دۆستی ژیانی تۆ ئەوا دەبێت ھەلیان بژێریت نەک تەوشیان بیت، بۆ ھەلبژاردنی دۆستەکان تە مەروانە بۆ چاوی، نا ھەرگیز بۆ چاوی مەروانە. بە لکو بۆ پۆچی بپروانە. سەیری ئیمانی مەکە، سەیری پۆچی بکە. ئەو ھەمی بۆ نیوانی تۆ و ئەو پێویستە پۆحە نەک شتی دی.

کوا شەو چاوی ھەمی، کوا شەو پۆخساری ھەمی، ئادەمی ئیمانی شەوم پێ نیشان بدە. نا دەست ھەلگرەو خۆت ماندوو مەکە چونکە کاری وا ناتوانیت، شەو ئەم شتانەمی نییە. شەو تەنھا پۆچی ھەمی. بۆیە راست ناکەن کە دەلێن شەو تاریکییە، نەخێر شەو تاریکی نییە، بە لکو شەو نوورە، بە لام پۆچی دەوێت نەک چاوی، چاوی ھەرچەندیک بینا بێت ھیشتا سنوردارە، ئەگەر راست دەکەیت بپۆ بەر بە نوور بگرە! بۆیە ئەو کەسە بکەرە دۆست کە پۆچی مەزنە، ئەگەر ھیچیش نەزانیت، بۆ ژیاں ئەو ھەندە بەسە کە ئەھلی عیشق و مەعنەویەتە، ئەم ئەھلە پێویست ناکات ھیچ بزانی، باوەریان بە زانی نییە، عەمەل پۆچی داگیر کردوون.

گولێک شایەنی تۆی نییە نەکەیت بیدەیت لە یەخەت، تەنات بۆنیشی مەکە، بە لکی قبولی بکە بە دۆست ئەگەر ھیچی نەبوو تەنھا پۆح نەبیت، بۆ دۆستایەتی پۆح بەسە."

نامەى پىنجەم، كۆتا نامە كە من خویندمەوہ:

"بەرلەوہى ھەنگاۋ ھەلبىگرىت سەيرىكى پىشەوہ بگە، بىرىار نىيە پىگەكە ھەمووى تەخت بىت، خو ئەگەر چوويت و ھەر لە دوورەوہ بىنيت پىگەكە تا ئەوسەرى تەختە و بى ھەوراز و نشيوہ ئەوا زوولى لادە، ئەو جورە پىگايە ھى تو نىيە، چونكە تو ئەھلى چىژو لەرزەتى، كوا تەختايىبەكان چىژ بە مروڤ دەبەخشىن؟ ئەوہ چالەكانن پىرن لە ناوى حەيات. تامى ژيان ئەوہتا لەسەر لوتكەى شاخەكان، تەنھا ئەو تەيرانە لە ژيان بىزارن كە ناجولین (ئەو تەيرانەى لە قەفەسدان) قەفەس زىندانە.

پىرسىارى تامى ژيان لە كەس مەكە، بىرۆ بىچەژە. ژيان وىنەيەكى فۆتوگرافى نىيە بۆ ئەوہ گىرابىت سەيرى بگەيت، ژيان دەبىت وىنەى تىدا بگىرىت. لە ھەرجىيەك تىنووتىت شكا ئەوہ ژيان نىيە، ئەوہ فىلى ژيانە، لە ئەسلىدا ئەوہ ژيانە كە تىنووت دەكات، بۆيە چىژىش ھەر لە تىنووبووندايە، تەنانەت مروڤەكان لەو شوپنەى ژياندا ئومىدىان ھەيە كە تىنوون، بەلى ئومىد و ھىوا ناوى ژيانە، بۆيە ژيان لەو شوپنە تەرە كە ئومىد بوونى ھەيە، ژيانىش دەبىت تەر بىت ئەگەرنا ھىچى لى ناچۆرىت.

پراكە بە دواى ژياندا... بەلى بە دواى ژياندا پراكە، بەلام بۆ ئەوہ نا كلۆيىك بۆ سەرى خووت پەيدا بگەيت، نا ھەتا دەتوانىت بە دوايدا پراكە بەلكو كلۆوہكەت با بىبات، تا شتىك زياترت پىوہ بىت

قورستى، ئاگادار بە مروقى قورس ژيان قورس دەكات".

_ مامۇستا زۆر سوپاس بۇئەۋەى ئىزنت بە من دا ئەم نامانە بخوئىنمەۋە، وا كاتم درەنگ كردو حەزىش ناكەم بەم حالەۋە لەۋە زياتر تۇ بىتاقەت بكام بۇيە ئەگەر ئىزن بەدەيت من دەمەۋىت بپۇم.
+ شەھرام گيان بىتاقەتى چى خوشترين كاتەكانم ئەو كاتانەيە كە تۆ و غەزالى ھاۋدەمىم دەكەن، بەلام ئەگەر دەپۇيت ئەوا ھەۋلبدە زوو ۋەلامى مەسەلەى پاسەۋانئىيەكەى مەخزەنەكەم بەدەيتەۋە.

_ بەسەرچاۋ مامۇستا گيان.

ئىدىى دواى خوداچافىزى لە مامۇستا و دادە باخان لە مالىيان ھاتمە دەرەۋەۋە بەدەم پىگا پرىنەۋە لە قولايى دل و گيانمەۋە زوبانى شوكر و ھەمد و سەنام كەۋتە جولەۋ زۆر سوپاسى خودام كرد بۇ ئەۋ كارەى كە بە ويستى خودا پىريارە ببىت بە نسيبم، تەۋاۋ خوشحال بووم بەۋ كارە چونكە ھەم شوئىنەكەۋ ھەم كاتەكەيشى زۆر گونجاۋە لەگەل ھەلومەرجى گشتى من، بە تايبەت زۆر گونجاۋە بۇ خەرىكبوون بە خوئىندنەۋەۋە كە ئەمەيان ئەۋپەپرى مەبەستى من بوو.

بۇ شەۋەكەى دواى خواردىنى نانى ئىۋارە لەگەل باوكم و دايكم بابەتەكەم باسكرد، باوكم وتى كوپم كارەكە خراپ نىيە ئەگەر خۆت حەزت لىيى بىت و لەگەلى كىشەت نەبى من لارىم لىيى نىيە و بىكەيت باشە، بەلام دايكم بە تەۋاۋى رەزامەند نەبوو لەسەر كردنى ئىشەكە ئەۋيش لەبەرئەۋەى كاتى ئىشەكە شەۋان بوو ۋە منىش لەۋ مەخزەنە بە تەنھام، بەلام ھەرچۇنىك بىت لەگەل باوكم

دایکیشمان پازیکرد، بویه پۆژی دواتر وه لآمی پازیبوونم به کاره که له مامۆستا گه پاندهوه، مامۆستاش وتی شه هرام گیان سبهی نا دوو سبهی نه گهر خۆم حال م باشتر بوو نه وه پیکه وه ده چین بۆ لای باوکی غه زالی، خو نه گهر منیش نه متوانی نه وا به غه زالی ده لیم بتبا بۆ لای باوکی و نه وهی که پیویسته پیکه وه قسهی لیوه بکه ن.

سو پاس بۆ خودا پاش دوو پۆژه که حالی مامۆستا ته واو باش بو بوو بویه ده مه و ئیواره بوو له گه ل مامۆستا چووین بۆ لای باوکی غه زالی که نه و کاته نه و له دوو کان بوو، که گه یشتینه به رده م دوو کانه که مامۆستا وتی کاتیکی باش هاتین چونکه کاک حاجی پاسه وانیشی لییه، چووینه ژووره وه و له پاش سه لامکردن و مه رحه بایکردن مامۆستا من و کاک محمدی باوکی غه زالی و کاک حاجی پاسه وانی به یه کتر ناساند، کاک محمد وتی کاک شه هرام باخان و مامۆستا نه کهره م تا ئیستا یه ک دوو جار له مال ئیمه باسی تویان کردووه به پاستی قسه کانی نه وان ته واو پاست بوو کو پیکه له به رد لآن و له دلا شیرینی، ئیتر له قسه کانی باوکی داده باخانه وه بۆم ده رکه وت ته نها داده باخان نییه و میوانی مالی خو ی خه جاله ت ده کات، به لکو نه م نه خلاقه ی داده باخان له باوکییه وه بۆی ما وه ته وه، له م کاته دا مامۆستا پرسى له کاک محمد نه ی تو خودا دایکی باخان چۆنه؟ باشتر نه بوو؟ کاک محمد وتی وه لا ههروه کو خو یه تی و جار جار هه ش زیاتر لیی سه خت ده کات، به لام نه مپرو براده ریکم هاته لام و وتی باشترین پیکه چاره نه وه یه بیبه یته لای دکتۆری ده ره وه به تایبه ت بۆ ولاتی ئیران.

یہ کسہر پاسه وانہ کہہ "کاک حاجی" وتی خوی گه وره شفای
 بؤ بنیریت و په حمی پیبکات، به خودا کاک محمد گیان راسته له
 نه خوشخانه کانی ولاتانی دهره وه پزیشک و دهرمانی باشتری لییه،
 به لام هر نه و خوییه لییه که لیره ش هیه بویه من ته نها باوهرم
 به دوعا ماوه.

له گهل کردنی نه م قسه یه ی کاک حاجی ماموستا نه کره م به
 جوریک ته ماشایه کی منی کردو بزیه ک و چاوداخستنیکی کرد،
 نیتر پاش نه وه ی قسه و باسما ن کرد دهرباره ی نیشه که و
 دیاری کردنی به رواری ده ستپیکردنی من به نیشه که، من و ماموستا
 هه ستاین و نه ویمان جیهیشت تا نه و جیهی ی پریمان یه ک بوو له گهل
 ماموستا به دم برینی ریگاوه به مجوره قسه مان ده کرد:

+ شه هرام گیان نه وه ش نیشیکی خوش و باش نیتر هر بؤ
 خوت بخویندنه وه.

_ سوپاس بؤ خودا... به راست ماموستا که ی مه جالت ده بیئت
 خوم و ده فته ری پرسیاره کانم بین بولات و گوئی له وه لامه کانت
 بگرین؟

+ مه به ستت نه و ده فته ره یه که تایبه تت کردبوو به خویندنه وه ی
 نه و کتیبه ی نه و جاره کریبووت؟

_ به لی نه وه م مه به ستته، به لام به خودا دوا ی نه وه ی شه وه که له
 مال خوتان باسی کتیب و خویندنه وه و خویندر و نووسه رت بؤ
 کردم جاریکی تر سه رله نوئی کتیبه که م خویندنه وه، به لام
 نه مجاره یان له خویندنه وه یدا گه یشتم به وه لامی هه ندیک له و

پرسیارانەى كە لە خویندەنەوى جارى يەكەمەوه بۆم دروست بووبوون كەچى لەمجارى دوومەدا هەندىك پرسیارى دىكە سەنگەريان لە عەقلم گرتوو و بە گومان تەنگيان بە ئيمانم هەلچىنوه.

+ من لە خزمەتتەم شەھرام گيان، لەبەرئەوى داىكى باخان بەو حالى نەخۆشەيه وه دەتليته وه لە ئىستادا بۆ يارمەتییان باخان زووزوو دەچيته لايان بۆيه برياره سبەى شەو هەر خۆم لە ماله وه بم، ئەگەر تۆ بۆت دەگونجيت وەرە بۆ مال ئيمە.

_ زۆر باشە، بەلام باوهر ناکەم بە شەويك و دووان واژت ئى بىنم.
+ ئەو كاتە تازە باخانم گواستبوويه وه پاش ماويهك بە تەواوى لەگەل غەزالى تىكەل بووين و لە يەك تىگەيشتىن، ئەويش وەك تۆ وا بوو، بەلام غەزالى داوايکرد لە هەفتهيهكدا يەك شەوى تايبەتەمان هەبيت بۆ دانىشتن و قسە و باسى مەعريفى دەربارەى چەند بابەتيك كە لای ئەو زۆر زۆر ئالۆز بوون، بۆيه ئيتەر زۆر بەى جارو بە پيى مەجال لە هەفتهيهكدا شەويك دەهات بۆ لامان بۆ لادى و ئەو شەوانە باخانىش لەگەلمان دادەنيشت و زۆر بەشدارى جەديشى دەکرد لە قسەكانماندا.

+ دەى مامۆستاكەم ليڤەدا پىگەى قاچەكانى من و تۆ لەيهك جودا دەبنەوه، بۆيه دەبيت ليڤەوه خودا حافىزيت ئى بكەم، لەسەر ئىزنى خودا سبەى شەو يەكتر دەبينينه وه.

+ باشە شەھرام گيان ليڤەدا لەيهك جودا دەبينەوه، بەلام ئاراستەى پۆحمان پيچەوانەى قاچەكانمانە چونكە ئەو تەقاچى

تۆ بەرەو لاي سەرەوھى پىڭاگە دەپوات، بەلام پۇخت بەرەو خوارەوھ بۇ لاي من دىت ھەرەك چۆن قاچەكانى من بەرەو خوارەوھى پىڭاگە دەچن، بەلام پۇخم بەرەو سەرەوھ بۇ ھاودەمى تۆ دىت، بە خودات دەسپىرم ئازىزەكەم، ئاگادارى خۇتبە.

ملى پىڭەم گرت، بەلام ھەرەكو مامۇستا ئەكرەم وتى بە ھاودەمى لەگەل پۇخى ئەودا، تا مالەوھ چەند جارېك وینەيەك تەواوى خەيالىمى داگىر دەگرد ئەويش وینەي پىكەوھ دانىشتىنى مامۇستا ئەكرەم و مامۇستاكەي بوو، بە خۇم دەوت دەبىت ئەو مامۇستايەي مامۇستا ئەكرەم چۆن پياويك بووبىت وا مامۇستا ئەكرەم ئەوھەندە خۇي بە شاگردو قووتابى ئەو دەزانىت، ھەرچۇنىك بىت گەيشتمەوھ مالەوھ، بەلام كات لايداوو لە بانگى ئىوارە بۇيە كاتىك چومە مالەوھ نويزم خویندو چوم بەرەو سفەرەكە، بەلام دايكم سفەرى ھەلگرتبوو تەنھا لە ناو قاپىكدا بېرىك خواردنى بۇ دانابووم، منىش دەستمكرد بە خواردنى و تا تەواوم نەگرد دەستم لى ھەلنەگرت.

ئىدى پاش نزيكەي كاتژمىرىك دانىشتن لاي باوكم و دايكم، چومەوھ بۇ لاي كتيبەكان و دەستمكرد بە تەماشاكردن و خویندەوھى بەشېك لە سەردىر و بابەتەكانى ناو ئەو دوو پۇژنامەيەي دواي جيابوونەوھم لە مامۇستا ئەكرەم لە بازار كرىم، دواتر دەستمكرد بە خویندەوھى كتيبيكى تازە، باسى لە مەرگ دەگرد دواي خویندەوھى بەشېك لەو كتيبە بە خۇزگەي گەيشتن بە دانىشتنەكەي سبەي شەو چاوەكانم لىكناو نووستم.

شہوی دووہم

"نیمان و مہ عریفہ"

شەوی دواتر کاتیڭ گەیشمە نزیک کۆلانیەکی مالم مامۆستا ئەکرەم دەنگی بانگیژێک کە موسلمانانی بۆ خۆبەخێوکردنە نوێژ ناگادار دەکردەووە لە منارەیی مزگەوتەکەووە هات، بۆیە چوومە مزگەوت نوێژەکەم خۆبەخێوکردنە پاشان چووم بۆ مالم مامۆستا هەرچەندە لە مزگەوت چاوم بۆ گێرا بەلام مامۆستام نەدی، گەیشتمە مالم مامۆستا بینیم مامۆستا گوێی هەلخستوووە بۆ ئەو دەنگەیی لە تەجیلەکی تەنیشتییهووە دەردەچوو کە بریتی بوو لە قسەکردنی پیاویک هەرچەندە ئەم پیاووە لە قسەکانیدا چەند وشەیهکی دەوت من نەمبیسستبوون، بەلام حالیبووم کە باسی "پەرۆردەیی مندالی دەکرد لە لایەن دایک و باوکەووە"، کاتیڭ ئەو پیاووە لە قسەکانی تەواو بوو مامۆستا تەجیلەکی کۆژاندەووە و کاسیتهکی دەرکرد، جا کە مامۆستا وتی ئەمجارەش بەخیربێیت کاکە شەهرا م یەکسەر سەیریککی دەستەکانی خۆم کرد بینیم دەستم بەتالە بۆیە کەوتەووە بیرم ئەو زەرەفی دەفتەر و کتیبەکەمی تیا بوو لە مزگەوت لە تەنیشتی پایەکە جیمهیشتوووە، بەپەلە گەرآمەووە بۆ مزگەوت "تا

ئەو سەردەمە بەشەوانیش دەرگای مزگەوت دانەدەخرا" چوومە ژوورەو زەرفەکە لە جیی خۆی نەمابوو چوومە حەوشەى مزگەوتەکە مام حاجییەك خەریکی ئاودانی ئەو چەند درەختەى ناو حەوشەکە بوو لێم پرسى مامە حاجى لە تەنیشت پایەکەى ژوورەو زەرفیكى لیبوو نەتبینیوه؟ وتى با باوانەکەم ئەو من لامبرد خستە ناو تاقي دیوارەکەى ژوورەو، منیش سوپاسمکرد پاشان چووم هەلمگرت و گەرامەو بوو مال مامۆستا ئەکرەم.

+ چى بوو؟ وایزانم کە جارى یەکەم هاتیتە ژوورەو ئەو زەرفەت پى نەبوو.

— راست دەکەیت مامۆستا گیان ئەم زەرفەم لە مزگەوتەکە جیمهیشتبوو چووم هینامەو.

+ شەھرام گیان ئەى دەنگوباسى مالهو دایەو باوہ چۆن؟
خۆت چۆنیت لەگەڵیان، خۆ گەڵەییان لیت نییە؟

— سوپاس بوو خودا زۆر باش و سەلامەتن، منیش خراپ نیم لەگەڵیان، هەرچەندە "دایک و باوکم فیریان نەکردم لەگەڵ کتیب چۆن مامەلە بکەم، بەلام کتیب فیرى کردم چۆن لەگەڵ ئەوان مامەلە بکەم".

دواتر بە خۆم و زەرفەکەو چوومە تەنیشتى مامۆستا و لای چەپیەو دانیشتم دەفتەر و کتیبەکەم لە زەرفەکەدا دەرھینا و دەفتەرەکەم دایە دەست مامۆستا ئەکرەم ئەویش کردییەو دەستی کرد بە خۆیندەوہى پرسیارەکان، بەلام بە دەنگیكى نزم،

منیش کتیبه که "کتیبه برگ پرشه که" م به دهسته وه بوو
لاپه پره کانیم هله ده دایه وه و ده گهرام به دواى ئه وه ده قانه دا که له
کاتی خویندنه وه دا به قه له م له ناو دوو نیوه که وانه دا دیاریم
کرد بوون.

له نا کاو ماموستا ئه کره م دهنگی به رز کرده وه و وتی:

ئای له م پرسیاره چهنده مهزنه "ئیمان گه وره تره یان
مه عریفه؟" منیش به بزیه که وه وتم بوچی ماموستا پرسیاره کانى
ترم بچووکن، ماموستاش به ده م بزه کردنی که وه سه ری داخسته وه و
ده ستیکرده وه به خویندنه وه ی پرسیاره کان، پاش ئه وه ی له
خویندنه وه ی پرسیاره کان ته واو بوو وتی:

+ شه هرام گیان من ترسیکم هه یه، به لام خودا یار بیئت ئه و
ترسه یش ناهیلین.

__ ماموستا چ ترسیک؟

+ له بهر گه وره یی پرسیاره کانت ترسی ئه وه م هه یه توانای
تیگه یشتن له وه لامه کانیت نه بیئت، به لام بوئه وه ی وه لامه کان به
پرونی بگات به تو وه باش لییان حالى بیئت، به وجوره ناکه ین که
دانه به دانه ی پرسیاره کان به دواى یه کدا وه لام بدهینه وه،
له بهرئه وه ی پرسیاره کان له چهنده پرویه که وه پرسیارکردن له
ئیمان ده بیئت وه لامه کانیش به شیوه یه کی گشتی له و چهنده پروه وه
بیئت.

شه هرام گیان ئه مشه و چهندیك توانا و که لکمان بوو هه لبه ته

به سوود وهرگرتن له نووسین و ئەزمونی ئەو ژیره پیاوانەى دەربارەى ئیمان نووسیویانە و وتویانە بۆ شەنوکە و کردنى بابەتییكى وەكو ئیمان من و تۆش پێكەوه قسە و باسى خۆمانى لێوه دەكەین.

— بەلام مامۆستا نازانم بۆچى تا ئیستا هەر نووسینیكم دەربارەى بابەتى ئیمان خۆیندیبتەوه یان هەرکەسیك دەربارەى ئیمان قسەى بۆ کردیبتم یەكسەر له ناو خۆمدا هەستم بە شپىزەهیی و ئالۆزى کردوو و هەستەكانم پەرش و بلاو بوون تا دەرئەنجام ئەم ئالۆزى و شپىزەهبوونە ناوەکیە و پەرشبوونی هەستەكان بوونەتە دیوار و رێگر لەبەردەم تیگەیشتم لە بابەتى ئیمان؟

+ شەھرام گیان شتیك دەتوانیت لێى تیبگەیت كە بتوانیبت ئەو شتە پیناسە بكریبت واتە مروڤهكان لەو شتە تیدەگەن كە مروڤهكان خویان توانای پیناسەکردنى ئەو شتەیان هەبیبت، بەلام غەزالی گوتەنى "بەهەله لیم تینهگەیت مەبەستم غەزالی بى باخانى خیزانم نییه" بەلكو مەبەستم لە ئیمامى غەزالییە ئەو ئیمامى غەزالییەى وەستا دارتاشەكە زۆر خاترى ئەوى لەلا بوو، ئەو ئیمامە دەلیبت (ئیمان پیناسە ناکریبت، بەلكو ئیمان شتیكە دەبیبت بیچەژى) بەو ئومیدەى ئەم قسە و باسەى خۆمان كە دەربارەى ئیمان دەیکەین تۆ بە پیناسەى ئیمان لێكى نەدەیتەوه، چونكە ئیمان پیناسەى نییه، تەنانەت خودا لە قورئاندا بە رەھایی

پیناسەى ئیمانى نەکردوو بەلكو خودا لە ناو ئایەتەکانى قورئاندا دەیهوئیت بەهۆى کیشانى وینەى ئیماندارەوه ئیمە چیژی ئیمان بکەین بۆیه هەتا ئەو وەختەى تۆ بە نیازی دەستکەوتنى پیناسەى ئیمان بیت ئەوا بەو جۆرەى خۆت وتت شپرزو ئالۆز نەبیت وە لەگەڵ چەشتنى چیژی ئیماندا پروبەپرووی گرفت دەبیتەوه.

کاکە شەھرام لە ناو ئەو پرسىارانەدا کە لە تیانوسەکەى خۆتدا نووسیبوو پرسىاریکی تیاوو، ئەگەر بە وەلامدانەوهى ئەو پرسىارە دەستپێبکەین لەوانەیه دەستپێکیکی زۆر باش بیت بۆ ئەم بابەتە.

__ مامۆستا کام پرسىارەیان؟

+ کاکە شەھرام ئەو پرسىارەى تیايدا داواى وینەى ئیمان کردوو و دەتەوئى وینەى ئیمان ببینیت.

__ بەئى ... بەئى ... دەزانم کام پرسىارە دەئییت.

+ شەھرام گیان یەکیک لە ئەدیب و گەورە عارف و شاعیرەکانى میللەتى کوردی خۆمان لە رپى نووسینى جۆریک لە شیعەرەوه ئەو پرسىارەى تۆى وروژاندوو دواتر هەر بەو شیعەرە زۆر بە زوویى و بە پرونى وەلامى داوەتەوه.

__ بمبورە... بەلام مامۆستا ئەوەمان لە یاد نەچیت کە ئیمە رپک کەوتین لەسەرئەوهى سەرەتا لە پروگەى دەقە دینییهکانەوه باس لەم بابەتە بکەین نەک لە زمانى ئەدەب و شیعەرەوه.

+ شەھرام گیان منت تەواو خوڤشحال کرد کاتیک دەبینم بەو

پادهیه ورد له گهال بابته که دا ده پویت، به لام من وتم شيعره که ی ئه م شاعيره جوریکي تايبهت و سه رسورپهینه ره له شيعر که ده توانم بلیم جاريکی تر نووسينه وهی ده قه قورنائيه کانه له ناو شيعردا، به در له وهش له باسیکی وه کو ئیماندا یان راستر بلیم له کیشانی وینه ی ئیماندا زورینه ی جار شاعیره کان وینه کیشیکي سه رکه وتوون و وینه ی شاعیره کان جواتر و به چیرتره، ئه م شاعيره له م کتیبیدا که ده لین له یه کیک له زانکو ئيسلاميه جيهانیه کانیش ده خویندریت له بابی ئیماندا ئه م شيعره ده لیت:

ته عریفی ئیمان، شه رعن تالبی

ته صدیقه و ئیزعان، قوبوولی قلبی

واته ئه گهر به دوای ئه وه وهی یان تالبی ئه وهی که واتا و مانای ئیمان تیبگهیت یان عه ودالی وینه ی ئیمانیت (شه رعن تالبی) ده ی ئه وه بزانه که ئیمان (باوه پرو وه رگرتنی دلّه).

واته ئه م ئیماننه که به ته صدیق و باوه پر ته فسیرمان کردوه ناکریت حسابی بکهین به مه عریفه یان به مه عریفه له قه له می بدهین یان ئه گهر پونتر بلیم به دهستهینانی مه عریفه ناکاته به دهستهینانی ئیمان چونکه مه عریفه خو ی به ته نیا بابته تیکي جیاوازه و مه سه له یه کی تره، هر ئه م قسه یه "مه عریفه شتیکي دیکه یه و ئیمان نییه" شاعیر به م چند دیره پیمانی ده لیت:

له بابی عولووم مه عاریف حساب

نییه، بوچ؟ که تیر له ئه هلی کیتاب

(عرفوا ان خير المنذرين)

رسول، وقد كانوا كافرين)

چونکه کۆمه لیکمان هه بووه له ئەهلی کیتاب که زانیویانه (مه عریفه یان) به وه هه بووه موحه مه د ره سولی خودایه و ئەو زاته یه که پیغه مبه رانی پیشوو مژده یان داوه به په وانه کردنی، وه لای خودا به کافریش واته بیباوه پر حساب کراون. جا ئەگەر ئیمان ته نها بریتی بوایه له مه عریفه و زانین ئیدی ده بوایه ئەوانه به موسلمان حساب بکرانایه، که چی خودا به کافر و بیباوه پر ناوی بردوون.

بۆیه که ده لئین ئیمان یه عنی (ته صدیق و ئیزعانی قه لبی)، ئەوا لیڤه وه یه که ئیتر مه عریفه شتیکی تره، بابه تیکی تری جیاواز له بابه تی ئیمان یان ئەگەر مه عریفه زانین و ناسین بیته ئەوا ئیمان شتیکی دیکه یه و کاری دله.

ئیمان ئەو ته سلیمبونه قه لبییه یه که وتمان نهک ئەوه ی ئیمان بریتی بیته له مه عریفه و زانین، چونکه ئەگەر بریار بیته ئیمان مه عریفه و زانین بیته، که واته ده بیته هر تاکیکی خاوه ن ئیمان خاوه نی مه عریفه ش بیته خاوه نی زانین بیته "شتگه لیکی زۆر بزانیته" شه هرام گیان ئەگەر ئیمه وا له ئیمان تیبگه ین که هه رکه سیك مه عریفه ی زیاتر بوو ئەوا ئیمانیشی زیاتره یان هه رکه سیك کتیبی زیاتر خوینده وه ئیدی ئیمانیشی له وانی دی زیاتره ئەمه تیگه یشتنیکی دروست نییه چونکه ئەگەر به م تیگه یشتنه بیته من ئیمانم له دایکم زیاتره که من هه رگیز ناتوانم

باوەر بەمە بکەم، وە لە واقع و میژووی موسولمانانیشدا بە سەردەمی پیغەمبەریشەووە وەها شتێک بوونی نییە، شتێک کە دەبێت تاک بە تاکی ئیمانداران خاوەنی مەعریفە بن.

بۆیە ئەگەر ئیمانداربوون یەعنی ئەوەی بوون بە خاوەنی مەعریفە دەی کەواتە ئەو دابەشکارییە چییە بۆ ئیماندار کراوە لای بیاریاران و پۆشنفکرانی ئایینی، ئەگەر ئیئە ئەوەمان قبول بێت کە بوون بە خاوەنی مەعریفە و مەعریفەخوازبوون دەکاتە ئیمانداربوون وە ئەمەش بە راستترین پیناسەیی ئیمان لە قەلەم بدەین ئەو وەختە هەر ئینسانێک خاوەنی مەعریفە نییە دەبێت بە بیباوەرپی لە قەلەم بدەین کە راستی ئەم مەسەلە هەرگیز بەمجۆرە نییە چونکە نەبوونی مەعریفە لای ئینسانێک نەک هەر نیشانەیی بێ ئیمانی ئەو ئینسانە نییە، بەلکو ئەمە جۆریکە لە جۆرەکانی ئیماندارى.

بۆیە ئەو دابەشکارییە بۆ ئیماندارى کراوە یان ئیماندارى دابەشکراوە بۆ چەند جۆریک یان چەند پلەیکە ئیئە ناتوانین رەد دی بکەینەووەو قبولمان نەبێت، چونکە بە تێرمان و تیگەیشتمان لەو نایەتانهش کە باسی بەهەشتمان بۆ دەکەن دەگەینە ئەو راستیەیی کە تەنانەت لەویش لە (بەهەشت) حسابی جیاواز کراوە بۆ ئیمانداران، بۆیە ئەسلەن ئەووە خواى گەرە خۆیەتی ئەووە قورئان و نایەتەکانى ناویەتی ئاگاداران دەکاتەووە لەم جۆراوجۆرییە ئیماندارى.

جا چەندین ئایەت لەو ئایەتە تانەى قورئان كە باس لە ئیمان دەكەن جارىكى تر ئەوەمان پێدەلین كە ئیمان تەصدیق و باوەرى قەلبییە، نەك ئەوەى ئیمان بریتى بێت لە مەعریفە و زانین، بەلكو ئەوە عەقیدەى بریتىە لە مەعریفە و زانین ئەوە عەقیدەى بریتىە لە تیگەیشتن و حالیبوون تەنانهت زۆر جار ئەم حالیبوونەش تەنها حالیبوونىك و تیگەیشتنىكى عەقلىیەو بەس تەنها زانینىكى ساردوسپرەو تەواو زانینىكە كاریگەرى ئىجابى لەسەر ئەخلاق و دل و دەروون دروست ناكات، زانینىكە مروّف گەرم ناكاتەوہ بۆنمونه هەندىكجار عەقیدە فەلسەفەىكان لەم جوړەن بۆیە مروّف خاوە دەكەنەوہ، ئەمە لە كاتىكدا ئەوەى قورئان باسى دەكات ئیمانە نەك عەقیدە.

دەكرىت بە ئیماندار حساب نەكردنى ئەو ئەهلى كىتابانە لەلایەن خوداوە لەو پوانگەىەوہ بووبىت كە لە ناخى دلایانەوہ پرقیان لە موخەمەد بووہ پرقیان لە پرىساكانى ئایىنى ئىسلام بووہ واتە عىلم و مەعریفە و تەصدىقىشىان بە موخەمەد هەبووہ، بەلام لەگەڵ ئەمەشدا پرقىشىان لىبووہ و بەرەبەرەكانىیان كردووہ بۆیە لەلایەن خوداوە بە خاوەن ئیمان حىساب نەكراون، جا شەھرام گىان ئەمە بە تەنیا خەبەرىك نىیەو بەس، بەلكو ئەمە ئەو خەبەرەىە كە راجلەكانىك بە ئیمانداران دەكات و پىيان دەلێت ئیمانداربوون تەسلىمبوونى دل و ھەرۆھا موخىبەتىكى پوّحى و قەلبىیە بۆ موخەمەد و ئەو ئایىنەى لای زاتى خوداوە ھىناوویەتى، لە پوانگەى

ئەم تەسلىمبوون و موحىببەتە رۇحىيەويە كە فەرمودەكان شايستەى تىفكرين و قوولبوونەوون واتە دەبىت بە پرستەيهكى ئاسايى و سادەى وەرئەگرين كاتىك پىغەمبەر دەفەرموئەت "ئىمانى تەواو نىيە ئەو كەسەى منى لە فلان و فلان و فلان خۆشتر نەوئەت".

گەر جارىكى تر مېژوو بخوئىنەنەو بەو دەگەين كە حەكىمەكان و ژىرە پىاوەكان و ئىمان مەزەنەكان ھەر ئەوانە بوون كە نەفەسىكى عىشقى و حوبىانە لە ئىمانياندا ھەبوو ئەمە جگە لەوہى لای كەلە عارفەكان ئىمان و عىشق وەك دوو شتى جيا لەيەك حساب نەكراون و ھەر يەك شت بوون، بەلام شەھرام گيان بزائە من نامەوئەت ئەو بەلیم كە عارفەكان دوورن لە عەقل و فەيلەسوفەكانىش لە عىشق دوور، نا ھەرگىز ئەمە قسەى من نىيە چونكە نە عارفىكان ھەيە پوژىك لە پوژان گومانىكى نەبووبئەت نە خاوەنى فەيلەسوفىكىشىن پوژىك عاشق نەبووبئەت تەنانەت عارف بوون و فەيلەسوف بوون و بوون بە حەكىم بەئى ئەو دوو حالەتە لە شتە موستەحىلەكانە.

شەھرام گيان درەختى ئىمان و ھەموو ئەو لقانەيشى پىوہىەتى تىكرا بو گەيشتنى ئىماندارەكەيە بە سەعادەتى رۇحى و خۆشحالبوونى مەعنەوى و حەقىقى، ئەو ش بەلیم مروؤ بە غەيرى ئىمانىش دەتوانئەت بگات بە سەعادەت و كەيفخۆشى، بەلام ئەو سەعادەتى مروؤ لە غەيرى ئىمانەو پى دەگات شتىكى

پۆحى نىيىه واته ئه و سه عاده ته نىيىه كه تا به قا و تا ئه به د هر سه عاده ت بيټ، به لكو ئه مه كه يفخو شىبونى به شه نه فسانىيىه كهى مروقه هه لبه ته هه موو به شه نه فسانىيىه كه يشى نا، به لكو له ناو نه فسشدا ئه و به شهى كه ته واو چلئس و قيژه ون و به دخووه واته ئه و به شهى نه فس كه خو شىيه كانى كورت خايهن و فانى و له ناو چوون نه ك هر فانى و له ناو چوون، به لكو له ئاخيره تداو له وهختى حساب و كىتابدا ئه و خو شىيانه ده گورپن و ده بنه ئازارى حه ياشكىنه رى مروقه. بويه ئيمان به ته واوى ئه و مه عنايهى له ده قه نازلبووه كاندا به يان بووه پايه يه كى هه ره گه و ره و بنچينه يى كامل كه رى پۆحى مروقه جا ئه و وهخته ي ئيماندارىك له گه ل هه نكاوانه ئيمانىيىه كانيدا ناگات به له ززه تى كاملبوونى رۆحى ئه وه يان هه نكاوه لگرتنه ئيمانىيىه كانى زور كورتخايهنن يا خود نه وه كو هر هه نكاوه كانى كورت و چكوله ن، به لكو پيڊه چيټ هه نكاوه كان هر ئيمانى نه بن و لادان بن له و مه عنايهى ئيمان كه بۆ كه مالى رۆحى مروقه، وه به شىكى دىكه ي قسه كه ئه وه يه ئه گه ر مروقه عه مه ل و كرده وه كانى خو ي به پيى ده ستوور و رپسا ئيمانىيىه كان رپك نه خات و پراكتيك نه كات ئه وا ئه و مروقه له ئيمان تر از او ه يان ئه گه ر شياوى وتن بيټ "له و ساته دا ئه و مروقه له ئيمان خالىيىه" جا چو ن ئيمان و پر بوونى مروقيك له ئيمان وه ك پايه يه كى كاملبوونى رۆحى حسابى بۆ ده كرئت به و جو ره ش خالى بوونه وهى مروقه له ئيمان يه كيكه له پايه سه ره كى و

بنچینه ییه کانی کاملبونی به شه چلیس و قیزه ون و به دکاره که ی مروڤ، به دهر له مهیش ئیمان نهک هاوکارو یارمه تیدهری مروڤه بو گه یشتن به که مائی رۆحی، به لکو نه وهش ریوایهت کراوه که ئیمان دابهش ده بیئت به سهر گشت پارچه کان و نه ندامه کانی جهسته ی مروڤدا.

له م کاته دا دهنگیک له مناره ی مزگه وته که وه هات، هاواری ده کرد:

ئاگاداری ... ئاگاداری ... مندالیکی پینچ سالان که جلیکی شینی له بهردایه ون بووه رحمهت له وه ی دهیدوزیته وه و دهیهینیتته وه بو مزگه وت "خوای گه وره چاکه ی چاکه کاران ون ناکات". سیجار به سه ریبه که وه نه م ئاگاداریه وت رایه وه.

ماموستا وتی: کاکه شه هرام ههسته با برۆین نه وهنده ی له سهر ئیمه نه رکه نه م چهند کۆلانه ی ده ور و به رمان بگه پین.

هه رچهنده کاره که به لامه وه زۆر ئاسایی نه بوو ئاخر من چه ندین جاری دیکه نه مجۆره ئاگاداریانه م له مزگه وته کانه وه بیستبوو، به لام هه یچ گویشم پین نه دابوو، هه رچۆنیک بیئت وتم: زۆر باشه ماموستا با برۆین، ئیتر هه ستاین و له ئاوی نه و ته رمۆزه چوارده ور فافۆنه ی که له به شی خواره وه ی ژورره که دانرابوو هه ریبه که و جامیک ئاومان خواره وه و به ره و ده ره وه چووین له به رده رگا که وه به لای راستدا به ریکه وتین تا چوار بو پینچ کۆلان رۆشتین، به لام وه ک شتییک نه منیش و نه ماموستاش ورته مان لیوه

نەدەهات و بە بێدەنگی و چاوگێرانهوه پێمان دەکرد تا ئەوهی له ناوهپراستی کۆلانیکیدا بووین دەنگیک له منارهی مزگهوتەکهوه هات، دەیوت:

ئاگاداری ... ئاگاداری ... منداڵهکه دۆزرایهوه "خوای گهوره جهزای ههموو لایهك بداتهوه" دووجار ئاگاداریهکه وترايهوه، لهم کاتهدا مامۆستا لهگهڵ بهرزکردنهوهی چاوهکانی پوهو ئاسمان زۆر به دەنگیکی نزم و لهسهرخۆ سوپاسی خودای کرد، ئیتر به دایکی شادهوه بهرو مالهوه گهپراینهوه که گهیشتینهوه مالهوه بهرلهوهی بچینهوه بۆ ئەو ژوورهی که پیشتر لێی دانیشتیبووین لهسهر داوای من له ناو چیمهنی حهوشهکهدا کهمیک دانیشتین و مامۆستاش چوو له ژوورهوه دوو پهرداخ شهربهتی میوژی هینا و خواردمانهوه، دواتر من وتم:

_ دهزانیت مامۆستا ئەمه بۆ یهکهم جار به گوێگرتن بۆ باسی ئیمان تووشی ئەو ئالۆزی و تیكچوونه نهم که پیشتر تووشی دهبووم تهنانهت ئەمجاره ههز و شهوقیکی زیاد له پادهم تیا دروست بووه بۆ گوێبیسنبوونی ئەو قسانه، باوهر بکه مامۆستا لهبهر ههز و تامهزرۆیم بۆ قسهکان دهمويست پیت بلیم با نهچین بۆ گهپان بهدوای منداڵهکهدا بهلام شهرم دهکرد پیت بلیم.

+ شههرام گیان چۆن باسکردنی ئیمان پێیویسته لهسهرمان گهپان بهدوای ئەو منداڵهشدا ههز بهو جوړه بوو جا لهگهڵ ئەوهی بههۆی گهپان به دوای منداڵهکهدا ئیسراحه تیکیشمان کرد خوێ له

خۇيدا كارەكە بەشېك بوو لەو ئيمانەى باسما نكرد بۇيە جوان نبيە
 كەسېك كە كويرو نابينا يە داوا لە كەسېكى تر بكات ويئە يەكى بۇ
 بكيشت بۇئە وەى لىي وردبېتە وە، لە دەستيشمان دەر نە چو وە
 ھەركاتيە تۆ بتە وىت دەست بە باس و خواسى ئيمان دەكە يەنە وە.

__ جا مامۇستا گيان مەگەر لە ئىستە گونجاوتر ھەيە، زۆرم
 پىخوشە ھەر ئىستە دەست پىبەكە يەنە وە ئەگەر تۆ پىت باش پىت.

ئىتر ئەو بوو چووينە وە ژوورە وە مامۇستا وتى:

باسمان لەو دەكرد ئيمان يەكېكە لە پا يە بنچينە ييە كانى
 كاملبوونى پۇحى مروڤ جا شەھرام گيان ئەم مەسەلەى
 سەرقالبوونى ئيماندار بە كاملكردنى پۇحى خۇيە وە بابە تيكى زۆر
 داواكرا وە بە قىمەتە بۇيە ئەگەر بە وردى ميژووى مروڤايە تى
 ئىستە شى لەگە لدا بىت بخوئىنە وە "مەبەستم گشت مروڤايە تىيە
 بە ھەموو ئايىنە كانە وە" ئەوا دەگەين بە وەى زۆر بەى ھەكىمە كان و
 مروڤە پۇحان ييە مەزنە كان بە ھوى بەگەرە زانينى كاملبوونى
 پۇحى خۇيان و سەرقالبوونيان بەم كارە وە دەستيان ھەلگرتو وە
 لە كۆمە لىك لە پوكنە كانى دىكەى ژيانى خۇيان و فەرامۇشيان
 كردو وە بە چاوى بايە خدار ييە وە بۇيان نە پوانيو وە، تا ئە وەى
 خودا لەم بابە تى خۇگە ياندىن بەكە مالى پۇحى راستە و خۇ ئيماندار
 ئاگادار دەكاتە وە و رىايى دەداتى ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ
 أَنْفُسَكُمْ﴾ (١٠٥ المائدە) "ئەى خا وەن ئيمانە كان ئاگاتان لە

کرده وه و ئیمانی خوٚتان بیٚت "خودا به ته واوی مه عنا به ئیماندار ده فرمویت ناگاداری ئیمانی خوٚت به .

منیش له م کاته دا به په نجه ئاماژهم کرد بو یه کیٚک له وینه کانی سهر دیواری ژوره که، نه و وینه یه ی که بریتی بوو له پوخساریکی ته واو پر سام و هه یبهت وه له ژیر وینه به دهست کیٚشراوه که ی پوخساره که دا په یامیکی چهند دپری نووسرابوو له ژیر په یامه که شدا لای چه په وه له ناو دوو نیوه که وانده دا نووسرابوو سه عیدی نوورسی، وتم:

- ماموستا بیرت ماوه جاریکیان به منت وت یه کیٚک له و پیاوه مه زناهی که به هوی په یامه کانیه وه فریای من که وت و گۆراندکاری پوٚحی مه زنی به سهر مندا هیٚنا ئەم پیاوه بوو، دواتریش ئەوه ت فرموو که کوٚی نووسین و کوٚششی ئەم پیاوه به مه بهستی پزگارکردنی ئیمانی خهٚک بوو؟
+ به لئ کاکه شه هرام زۆر باشم له بیر.

_ به لأم ئەوه تا خودا به ئیمانداران ده فرمویت "ئاگاتان له ئیمانی خوٚتان بیٚت"؟

ئیت ماموستا سهیریکی وینه که ی کردو به پرویه کی شادی به خشه وه سه ره له قه یه کی کرد، پاشان وتی:

به لئ ئەم پیاوه پر له ئیماننه ئەوه نده له خه می پزگارکردنی ئیمانی خهٚکدا بوو که زۆر وهخت به قووتابیه کانی دهوت "به هه شتیش پله به پله و مه قام به مه قامه جا یه کیٚک له به ندایه تی

و عیبادهته جوانهکان ئەوهیه ئیماندار له نزمترین پلهو مهقامی بههشتدا شوینیک بۆ خۆی مسه و گهر بکات، بهلام دواتر لهبری ههولدان بۆ برینی مهقامهکان و خوگه یاندن به بهرزترین مهقامی بههشت، دهستی یارمهتی و بهرپرسیاریتی رووهو دۆزهخیهکان درێژ بکات و دهستیان بگریت تا دهیانگهیهنیته خوارترین مهقامی بههشت و له دۆزهخ پزگاریان دهکات" جا به تیفکرین و وردبوونهوه لهم پهيامهوه لهم ئهرکه ئەوهمان بۆ دهردهکهوئیت ئەم کاره خۆی له خۆیدا برینی مهقامهکانی بههشتیشه، بهلام شههرام گیان خهريکبوونی ئەم پیاوه به پزگارکردنی ئیمانی مروقهکانی دیکهوه بریتی نییه له وازهینان له ئیمانی خۆی، نا، بهلکو به ویستی خودا ئەم پیاوه ههر به زوویی خۆی له نووری ئیمان پرکرد ئەوهنده پر که نووری ئیمانی ئەم بهسه بۆ نوورانی بوونی ههر قهومیك ئەگهر خۆیان بیانهوئیت.

شههرام گیان ئەوهمان باسکرد ئیمان یهکیکه له پایه بنچینهیهکانی کاملبوونی رۆحی ئینسان وه بهر لهمیش ئەوهمان وت که ئیمان و مهعریفه یهك شت نین، بهلکو ئیمان بۆخۆی بابتهتیکه و مهعریفهش بابتهتیکی دیکهیه، بهلام یهك نهبوونی ئیمان و مهعریفه ناکاته ئەوهی ئەم دووانه دژو پیچهوانه ی یهكدی بن، بهلکو له زۆر قوناغدا ئیمان پیویستی به مهعریفه ههیه، ههرهك چۆن "ئاو" و "شهرهت" یهك شت نین، بهلام بۆ دروستکردنی شهرهت ئیلا پیویستمان به ئاو ههیه "ئەسلەن بهبئ بوونی ئاو

شهره بتيك بوونی نيينه " جا نهوه راسته كه ئيمان و مهعريفه يهك شت نين، به لام په يوه ندييه كي ته واو به هيژ له نيوانياندا بوونی ههيه بويه ئيمانداريكي خاوهن مهعريفه كه شانبه شاني نهو مهعريفه يه ههيه تي بالاى ئيماني خو ي بهرز دهكات لاي خودا زور قبولتر و له پيشتره له ئيمانداريكي خالي له مهعريفه، ته نانهت نهو ريسايه شمان ههيه كه چون عيلمى بي عمهل باخي بي بهره هه بهو جوړهش عمه لي بي عيلم و كرده وه ي خالي له مهعريفه و نيينه ت نزيكه له مایه پووچي.

__ ماموستا نه گهر ئيمان و مهعريفه په يوه ندييه كي به هيژ له نيوانياندا يه و له زور قوناغدا ئيمان پيوستى به مهعريفه ههيه، كه واته مهعريفه خو ي چييه؟

+ شه هرام گيان له برى نه وه ي راسته وخو پينا سه ي مهعريفه بكهين باشتره پيشتر باس له سه رچاوه كاني مهعريفه بكهين، نه وانيش به شيوه گشتيه كه ي بریتين له دووان واته دوو سه رچاوه ي مهعريفه مان ههيه "يه كه ميان: بریتيه له ههسته كان" وه "دوه ميان: بریتيه له عه قل و روچ" له ناو فهيله سوفه كانيشدا لايه نگر و شوينكه و ته ي هه ريه كيك له م دوو بوچوونه بوونيان ههيه واته گروپيك له فهيله سوفه كان باوه ريان وايه نهوه ههسته كان بوونته سه رچاوه ي مهعريفه بو مروقه به و اتايه ي "مروقه له ربي ههسته كانه وه ده توانيت بيته خاوهني مهعريفه" بونمونه (نهو كاته ي مروقه دهستي بهر ناگر ده كه ويته ئيدي له و ساته وه ده بيته

خاوهنى ئەو مەعرىفەيەي ئاگر و گەرمى دەست دەسوتىنىت) وه هەندىك له فەيلەسوفەكانى ناو ئەم گرووپە بەرامبەر بە بايەخى هەستەكان تا ئەو رادەيە تووشى سەرسورمان بوون كە دەلێن هەستەكان تاكە سەرچاوهي مەعرىفەن. بەلام له هەمان كاتيشدا كۆمەل و گروپىكى دىكە له فەيلەسوفەكان بۆچوونيان وايە "عەقل و رۇح سەرچاوهي مەعرىفەن" هەرچەندە ئەمان بەهۆي ئىنساڤ و ميانرەوييانەوه بايەخ و كاريگەرى هەستەكان له پرۆسەي بەدەستەينانى مەعرىفەدا رەد ناكەنەوه، بەلام مەعرىفەي راستەقىنە بە بەرھەمي چالاكىيە عەقلىيەكان و ئەزموونە رۇحىيەكان دەزانن چونكە مەعرىفەي راستەقىنە ئەوئەيە ئەگەر هەر خەسەت و تايبەتمەنديەكيشى هەبىت دواچار دەبىت شاينى ئەوهي هەبىت مەروڤە لىي تىبگات ئەمە له كاتىكدا بەشيك له شتە جەوهەرى و وجوديەكان هەروا شتانيكى سادە و بەرجەستە نين تا من بيم له پىي هەستەكان و مەعرىفەي هەستىيەوه كەشفي بكەم، بۆنمونه مەعرىفە هەستىيەكان چىيان پىدەكرىت بۆ ناساندنى خودا؟! هەستەكان جگە له دەستەوسانى لەبەردەم عىشقا چى دىكە دەتوانن؟! واتە هەستەكان له كاتىكدا خويان بەرجەستەن ئىدى بى توانان له ناست كەشڤكردن و ناساندنى راستەقىنە مەعەنەوى و عەقلىيەكاندا، بەلام دەتوانين ئەوه بلىين چۆن له نىوان ئيمان و مەعرىفەدا پەيوەندى هەيە له نىوان مەعرىفەي هەستى و مەعرىفەي عەقلى و رۇحىيشدا پەيوەندى هەيە پەيوەنديەكەش بەم شىوئەي "هەستەكان كەرەستەي مەعرىفە دروست دەكەن دواتر

عقل و هوش و بیرکردنه وه ئه و کهرهستانه دهکهن به شتیکی پرون که بریتیه له مهعریفه " واته ههستهکان به تهنه له توانایاندا نییه ببنه دایک و مندالیک بخنه وه ناوی مهعریفه بیته بویه مهعریفه راسته قینه زیاتر نزیکه له عهقله وه، ههندیكجار مهعریفه عهقلییش ههرچهنده له دایکبووی عهقل و ژیرییه، بهلام بۆنه وهی لیی تیبگهین و کهشفی رازهکانی بکهین تهنه ئه وهنده بهس نییه عهقل و بیرکردنه وهی بۆ بخنه کارو تهواو، بهلکو لهم حالتهدا دهبیته مروؤف به شتیکی دیکه ههولی کهشفکردنی رازهکانی ئهم جوره مهعریفه بهدات ئه و شتهش بریتیه له ئهزموون "تجروبه" وه ئهزموون جگه له وهی و امان لیدهکات بزانی، باشییهکی دیکهشی ههیه ئهویش ئه وهیه فییری ناسینیشتان دهکات واته ههرکهسیک تهریقتهی ئهزموون بکاته ریگهی خوی وه بیته پیادهی ئه و ریگهیه ئه وه تهنه شتهکان نازانیت، بهلکو شتهکانیش دهناسیت، که زانیی بی ناسین تا ئهوپه ر جیاوازه له گهل زانییک ناسینی له گهلدایه " چهنده زۆرن ئه و مروؤقانهی دهزانن خودا ههیه، بهلام نایناسن له کاتییدا ئامانج له دروستکردنی مروؤف بریتیه له ناسینی خودا" بویه چهند شتیك ههن تهنه ئه وهنده بهس نییه تۆ بیاتزانیت، بهلکو دهبیته بیشیانناسیت، ریگهی ناسینیشت پشتر و تمان بریتیه له ئهزموون "خویندنه وهی چهن دین کتیب دهربارهی عیشق ئه وهندهی ساتیک عاشقبوون رازهکانی عیشقت بۆ کهشف ناکات".

شههرام گیان ئه گهر ئیمان بریتی بیته له سهربانیك وه

مه‌عریفه‌ش په‌یژه‌که‌ی بیټ‌ئو‌ا بو‌ چوونه‌ سهربان‌ ئه‌وه‌نده‌ به‌س‌ نییه‌ بزانیټ‌ په‌یژه‌یه‌که‌ بوونی‌ هه‌یه‌، به‌لکو‌ ده‌بیټ‌ پیایدا‌ سهربکه‌وټ‌ چونکه‌ ئیمان‌ له‌ سه‌روو‌ مه‌عریفه‌وه‌یه‌، وه‌ وردترین‌ و‌ گرن‌گترین‌ خال‌ له‌م‌ بابه‌ته‌دا‌ ئه‌وه‌یه‌ هه‌موو‌ په‌یژه‌یه‌که‌ به‌ که‌لکی‌ ئه‌وه‌ نایه‌ت‌ پیایدا‌ سهربکه‌وټ‌، په‌یژه‌ی‌ وا‌ هه‌یه‌ ئه‌وه‌نده‌ نامه‌حکه‌م‌ و‌ بی‌که‌لکه‌ ئه‌گه‌ر‌ بچیته‌ سه‌ری‌ نه‌که‌ ناتگه‌یه‌نیټه‌ سهربان‌، به‌لکو‌ به‌ شیوه‌یه‌که‌ ده‌تخاته‌ خواره‌وه‌ له‌ په‌ل‌ و‌ پوټ‌ ده‌خات‌ بو‌یه‌ ئیدی‌ نه‌که‌ چوونه‌ سهربان‌، به‌لکو‌ به‌ خه‌یا‌ل‌کردن‌ و‌ به‌ ناو‌بردنی‌ سهربانی‌ش‌ قه‌لس‌ ده‌بیټ‌، کاتی‌که‌ ژیره‌ پیا‌وه‌کان‌ و‌ عارفه‌کان‌ ده‌لین‌ "مروټ‌ با‌ سه‌یری‌ خوارده‌نه‌که‌ی‌ بکات‌" ئه‌وا‌ ده‌بیټ‌ ئه‌وه‌مان‌ له‌ یاد‌ بیټ‌ مه‌عریفه‌ش‌ خورا‌که‌ وه‌ هه‌موو‌ خورا‌کی‌کیش‌ به‌رله‌وه‌ی‌ بی‌خوټ‌ چه‌ند‌ هو‌کاری‌که‌ هه‌یه‌ بو‌ ئه‌وه‌ی‌ بزانیټ‌ پا‌که‌ یا‌خود‌ پیس‌.

کاکه‌ شه‌ه‌رام‌ پرس‌یا‌ری‌که‌ له‌ پرس‌یا‌ره‌ زو‌ر‌ گرن‌گه‌کان‌ که‌ ده‌بیټ‌ له‌م‌ سا‌ته‌دا‌ بکریټ‌ و‌ وه‌لام‌ بد‌ریټه‌وه‌ ئه‌و‌ پرس‌یا‌ره‌یه‌ که‌ خوټ‌ له‌ ناو‌ ده‌فته‌ره‌که‌دا‌ نوسیو‌ته‌، ده‌لین‌یت‌ "له‌ ئه‌مه‌رودا‌ یان‌ ده‌بیټ‌ ئیمان‌داری‌کی‌ ته‌قلیدی‌ و‌ کلاسیکی‌ بیټ‌ (دوور‌ بیټ‌ له‌ مه‌عریفه‌) یا‌خود‌ ده‌بیټ‌ خاوه‌ن‌ مه‌عریفه‌ بیټ‌ و‌ دوور‌ بیټ‌ له‌ ئیمان‌، ئه‌مه‌ بو‌چی‌؟" شه‌ه‌رام‌ گیان‌ را‌ستی‌یه‌که‌ی‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ ئیمان‌داربوون‌ دا‌وا‌ی‌ مه‌عریفه‌ ده‌کات‌، به‌لام‌ پرس‌یا‌ره‌که‌ ئه‌وه‌یه‌ "کام‌ مه‌عریفه‌؟".

تی‌گه‌یشتن‌ له‌ هه‌رش‌تی‌که‌ مه‌رج‌ نییه‌ یه‌کسان‌ بیټ‌ به‌ خودی‌ شته‌که‌ بو‌یه‌ ئه‌گه‌ر‌ وا‌ تی‌گه‌یشتین‌ بوون‌ به‌ ئه‌ه‌لی‌ مه‌عریفه‌ و‌ ده‌ست‌خستن‌ی‌ مه‌عریفه‌ پیو‌یستی‌ به‌ له‌ده‌ست‌دانی‌ ئیمان‌ه‌ یان‌

ئیماندار بوون پئیوستی به دسته لگرتنه له مه عریفه نهوا تیگه یشتنی ئیمه له جیی خویدا نییه نهک نهوهی خودی بابه ته که به مجوره بیّت.

جا بوئه وهی وهلامی نهو پرسیارهی سهره وه بدینه وه که ده لئین "ئیماندار بوون و برینی مه قامه ئیمانیه کان داوا ی مه عریفه دهکات، به لام پرسیاره که نهوهیه کام مه عریفه؟" نهوا ده بیّت پیشت شتیکی دیکه پروون بکهینه وه، نهویش نهوهیه نهگهر به وردی له ژیان ی مه عریفی رابمیین و خویندنه وهیه کی به دیکه تانه بو ژیان ی مه عریفانه بکهین دهگهین به و راستیه ی که بنچینه و بناغی ژیان ی مه عریفی دوو پایه یه، نهوانیش بریتین له (عهقلانییه ت و معنه ویه ت) یا خود ده توانین بلین پایه سهره کییه کان ی مه عریفه بریتین له (عهقل و پوچ) به لام له ئیستادا مروقه کان مه عریفی خویان پارچه پارچه کردوه واته نه مرو مروقه کان بو ژیان ی مه عریفیان ته نها پشت به یه کی که له دوو پایه یه ده به ستن که نه مه هه له یه کی گه وره ی مه عریفیه مروقیه تی تییکه وتوه، به لام له مه هه له یه گه وره تر بریتیه له هه له کوشنده که نهویش نهوهیه هه ردوو پایه سهره کییه که "عهقلانییه ت و معنه ویه ت" وه لا بنریت و مروقه خوی ته رخان بکات بو خزمه تی به شه ناژه لیه که ی خوی له پئی مه عریفه ی نهفس و روژینه وه. نه م بهش بهش بوون و پارچه پارچه بوونه مروقه به هیلاک ده بات ته نانه ت هه ندیکجار مروقه تووشی رهنج به خه ساری دهکات.

— بمبوره ماموستا، نهگهر بکری نه م به شه ی قسه کانت زیاتر

پروون بکھیتہ وہ۔

+ شہرام گیان بونمونہ بہ تہنہ قبولکردن و پشتبہستن بہ
 معریفہی عہقلی و فلسفہی بونچینہ و بناغہی ژیانی معریفی
 کاریکی زور ژیرانہ نییہ، چونکہ لہ تہمہنی معریفی مروڈا گری
 کویرہی وہا دروست دہبیت ئەگەر بمانہویت بہ تہنہ بہ
 معریفہی عہقلانی و فلسفہی بیکہینہوہ ئەوا بہ ہلہدا چووین،
 بویہ دہبینین پیاوی عہقلانی و فہیلہسوفی وا ہہبووہ بہ یہکجاری
 دەستی لہ معریفہ ہلگرتووہ و وازی لی ہیناوہ چونکہ ئەم
 وایدہزانی تہنہ معریفہ عہقلانی و فلسفہفیہکان دہبنہ دەوا بون
 گشت دہردیک، بہلام لہ راستیدا ہر دہردیک دەوای خوئی ہہیہ۔
 ئەم قسہیہ تہنہ بون معریفہی عہقلانی و فلسفہی راست نییہ،
 بہلکو بون معریفہ ئیمانی و رۆحیہکانیش ہر راستہ، واتہ چون بہ
 تہنہ معریفہ عہقلانی و فلسفہفیہکان بہس نین بون قوناغہکانی
 ژیانی معریفی مروڈ ئەوا بہہمان شیوہ بہتہنہ معریفہ ئیمانی
 و رۆحیہکانیش بہس نین بون قوناغہکانی ژیانی معریفی مروڈ،
 چونکہ گری کویرہی عہقلی وا ہہیہ ئەگەر ہہموو معریفہی
 ئیمانی و رۆحیہ ببنیت توانای کردنہوہی ئەو گریہی نییہ، بویہ
 ئەوہ راستییہکی حاشا ہلنہگرہ کہ ئیمہ لہ ژیانی معریفیماندا
 بون پکردنہوہی فہراغہ رۆحیہکان نیازمہندین بہ معریفہی رۆحی
 وەک چون بون فہراغہ عہقلیہکانمان نیازمان بہ معریفہی عہقلی
 ہہیہ۔

له مهعريفه دا ئهوه تهنها مهعنهويهت نيبه فریای مروّقه دهكهويّت وه فيكریش به تهنها له توانایدا نيبه مروّقه بزگار بکات، بهلکو "فيکر و مهعنهويهت" پيکهوه دهبن به كهشتی نهجاتدهری مروّقه، ئهگهر مروّقه ههر نان بخوات و واز له ئاو بينیّت ئهوا پوژيک له تاو تینويیّتیدا دهخنکيّت وهکو چوّن به تهنها خواردنهوهی ئاو و وازهینان له نان مروّقه دهکاته دیلی برسیتی و دهیکوژيّت. بویه نه فهيلهسوف پهروهردهکردنهکهی پوژئاوا فریای مروّقايهتی دهكهويّت نه فهقيه پهروهردهکردنهکهی پوژمهلات، بهلکو مروّقايهتی پيويستی به حکيم ههيه واته دهبيّت نان و ئاوهکه ههم بۆ پوحي مروّقهکان بيّت وه ههم بۆ عهقلیشيان، جا وهها مهعريفهيهکيش که ههم بۆ عهقل بيّت وه ههم بۆ پوچ پيیدهوتریّت حیکمهت، بویه بهدهر له مهعريفه ئهگهر بۆ لایهنهکانی دیکهی مروّقايهتیش بروانين ئهوا دهبينين مروّقهکان تهنها به عهقل پيش ناکهون ههروهکو چوّن به تهنها عيشقیش نابيّه پيشخهري مروّقه که ئهمه ديسانهوه ئهوا راستيههمان پيیدهليّت مروّقايهتی پيويستی به حکيم ههيه چونکه حکيمهکان به ئهنازهی عاقلبوونهکيان عاشقیشن.

جا شههرا م گيان پيشتر وتمان ئيمانداربوون داوا له مروّقه دهکات شوین مهعريفه بکهويّت و مهعريفه بهدهست بينیّت، بهلام پرسيارهکه ئهوه بوو کام مهعريفه؟ جا ئیسته دهتوانين بلين ئهوه مهعريفهيهی که تهنها مهعريفهيهکی عهقلی نيبه وه ئهوه مهعريفهيهش که تهنها مهعريفهيهکی پوحي نيبه، بهلکو له بازنهی

ئیماندا داوا له ئیماندار دهکریت بییته شوینکته و ته و کارپیکه ری مهعریفه یه که هه م پوچیه و هه م عهقلیش، واته ئیماندار پیویستی به حکمهت هه یه.

ئه گه م مهعریفه یه که ته نها بریتی بیته له زانین که به شیکی زوری مهعریفه یی ئه م سه رده مه "سه رده می مؤدیرنه" وه هایه ئه و پوچ و گیانی مروقه تیر ناکات، به لکو مهعریفه یه کی له م جوړه ته نها ده بیته خوړاک بو عه قلی ئامرازی وشک.

))) مهعریفه یه که ده بیته خوړاک بو عه قل و پوچ که مه قامی زانینی جیهیشت بیته و کاری ناسین بو مروقه ئه نجام بدات، له راستیدا ئیمانیش هه ر ئه مه یه، واته "به ئیمان شته کان ده ناسرین، به ئیمان ونبووه کان که شف ده بن، به ئیمان نادیاره کان دینه پیش چاو" که سیکی وه کو مه نصوری حه للاج له ری ئیمان وه "که ئیمان و عیشق لای عاریفه کان یه که شته" شتانیکی وای بو که شف بو بوو کاتی که قسه ی لیوه ده کرد ئه وانی تر به بی ئیمان ناویان ده برد، بو یه زورجار ئیمانداره کان "عاشقه کان" گه وره ترین گرفتیان ئه وه یه مروقه کانی دیکه لییان تیئاگه ن چونکه ئیمان چاوی قه لبی ئیماندار ده کاته وه له کاتی که دا چاو لای مروقه کانی دیکه ته نها ئه و دوو چاوه یه که به سه ری مروقه وه یه. (((

جا کاتی که باسی ئیمان ده کریت و له گه لیشیدا مهعریفه به زیاده کری ئیمانی ئیمانداره کان باس ده کریت، ئه و حه تمه ن ده بیته ئه و مهعریفه یه بیته که بریتی به له ناسین نه که ئه و مهعریفه یه ته نها زانینه و به س. چونکه چو ن مهعریفه ده وری

زیادکردن و پالفتهکردنی ئیمان دهگیریت، ئەوا زۆر ئەگەریکی کراوه و مومکینه که هەر مهعریفه دل له ئیمان خالی بکاتهوه یاخود دل پر بکات له وهسوهسه و گومان، ههلبهته ئەم مهعریفهیه ئهوهیه که بریتیه له زانینی پروت، ههندیكجار مهعریفهیه که خوارتره له مهیش، کهواته ئیمان بریتی نییه له زانین بهلکو بریتیه له ناسین بویه باوه‌ری بی ناسین شتیکی بی به‌هایه له ئاست ئەو باوه‌ری که ناسینی له‌گه‌لدایه.

مرۆڤ له هەر مه‌قامیکی ئیماندا بی‌ت نابیت ئەو راستیه له‌یاد بکات که "گۆرانی مه‌عریفه و سه‌رچاوه‌ی مه‌عریفه گۆران له بوونییه‌تی مرۆڤدا ده‌خولقی‌نینت" بویه بۆ گه‌یشتن به مه‌قامی سه‌رووتر مرۆڤ پیویستی به مه‌عریفه هه‌یه، کهواته ده‌بی‌ت له‌ویوه ده‌ست پیبکه‌ین که مه‌عریفه‌مان زیاد بکه‌ین، به‌لام هه‌موان له‌سه‌ر ئەوه کۆکن که خودی مه‌عریفه باه‌تیکی چه‌ندی‌تی نییه، به‌لکو مه‌عریفه وه‌ستاوه له‌سه‌ر چۆنی‌تی، بویه ئەوه گرنگ نییه ئیمه به‌رده‌وام سه‌رقالی زیادکردنی مه‌عریفه بین، به‌لکو گرنگ ئه‌وه‌یه به‌رده‌وام سه‌رقالی زیادکردنی ئەو جوړه مه‌عریفه‌یه بین که رۆح و عه‌ق‌لی ئیمه موحتاجیه‌تی، هه‌موومان ده‌رکی ئەوه‌مان کردووه و ئەوه ده‌زانین که کتیب‌خانه و شوینی کتیب فروشه‌کان پرن له کتیب وه ئەوه‌یش ده‌زانین ئەم کتیب‌خانه زۆرینه‌یان بریتین له مه‌عریفه، به‌لام گرنگی باه‌ته‌که له‌وی‌دایه ئایا له ناو ئەم گشت کتیب‌ه‌دا و له ناو ئەم هه‌مووه مه‌عریفه‌یه‌دا کامه‌یان ئاویکی لیده‌چۆرپه‌ بن دره‌ختی عه‌قل و ئیمانی من.

__ ماموستا ئايا تهنها به نووسراو واته تهنها به وهی له ناو کتیبهکاندا نووسراوه و تۆمار کراوه دهوتریت مهعریفه؟

+ شههرام گیان ئەمەى تۆ دەلیییت مهرج نییه، چونکه دهکریت مهعریفه بهشیکی زۆری ئەو خه بهرانه بیټ که من و تۆ له ریگهیهکی جیاواز له ریگهی کتیب خویندنهوهوه دهیبیستین یاخود دهکریت مهعریفه بریتی بیټ له وینهیهک، جا له بهرئه وهی ئەو خه بهرەى من به تۆ یاخود تۆ به منى دهدهیت ههندیگجار بریتیه له مهعریفه ئەوا دهبیټ ئاگادار و وریای ئەو مهعریفانه بین که پیمان دهدریت، چونکه مهعریفه وهک ئەو پریشکه ئاوه نییه که بهر جله کانت دهکهویت، بهلکو مهعریفه وهک ئەو چۆره ئاوه وایه که دهیخۆیتهوه، پریشکیک ئاو تهنانهت ئەگەر زۆر پیسیش بیټ با بهر پۆشاکه کیشت بکهویت تهنها ئەوهندهیه پۆشاکه کهت پیس دهبیټ دواتر زۆر به سانایى دهتوانیت پۆشاکه کهت پاک بکهیتهوه، بهلام چۆرێک ئاوی پیس که دهیخۆیتهوه ئەگەری ئەوهی لیدهکریت تووشی چه ندين نهخۆشیت بکات، تهنانهت له ههندیگ جوړی نهخۆشیدا ئەگەری کوشتن له ئارادایه. بابەتی مهعریفهش به تایبەت ئەو مهعریفهیهی په یوه ندى به ئیمانی مروڤه وه ههیه به تهواوی هاوشیوهی نمونهی ئەو چۆره ئاوهیه، بۆیه هه موو مهعریفهیهک شایه نی وهرگرتنی نییه.

وه ئەو مهعریفهیهی ناومان برد به حکمهت "مهعریفهی عهقلی و پۆحی" تهنها فیрман ناکات، بهلکو پهروه ردهشمان دهکات، ههروهها ئەو تهرتیبهیهی له نیوان پهروه رده و فیڕکردنیشدا

ههیه "پهروهه پاشان فیڤکردن" ئەم مهعریفهیه خۆی پێکی دهخات، بۆنونه عارفیک بهرلهوهی بیهته عارف شتیکی وهگرتهوه "مهعریفهیهکی وهگرتهوه" دهبارهی مهقامهکانی تهریقته و عیرفان، ئەم وهگرته جۆش و خرۆشی پێداوه تا وای لیکردوه سهرقالی بپینی مهقامهکانی تهریقته و عیرفان بیته، ئیدی که مهقامی یهکه که بریتیه له "مهقامی تهوبه" ی بپری ئەوا به تهوایی له مهسهلهی تهوبهکردندا پهروهه دهبیته "دهبیته کهسیک که تهوبه کردوه" جا ئەمه له تهرتیبی "پهروهه وه فیڤکردن" دا بریتیه له بهشی یهکه که پهروهه کردنه، پاش ئەمه نۆره دیته سهه بهشی دووه که فیڤکردنه، بهلام ئەوه شتیکی پرونه ئەگه کهسیک به عهملی ئەزمونی تهوبهکردنی کرد ئەوا به چاکیش ئەوه فیڤدهبیته و دهزانیته تهوبهکردن چیه. ئەم تهرتیبه "پهروهه پاشان فیڤکردن" ههوا شتیکی ساده و کهم قیمهت نییه، چونکه ئەگه بیتوو پێچهوانه بیتهوه واته "فیڤکردن پاشان پهروهه" ئەوا تووشی گهورهترین دهرده بیینهوه و پێوهی دهتلیینهوه که بریتیه له بی پهروههیی و پهروهه پووچی، ئەمه ئەو دهردهیه بهشیک له ولاته به پوالت پێشکهوتوووهکان پێوهی دهتلیینهوه.

بهدهرلهوهی وتمان، ئیمان نووره و نووری ئیمانیش لهو دلانهدا دهردهوشینهوه که خاوهن دله که به بیداری ژیان دهکات، ههلبێژاردنی تهریقتهی بیداریش واته شوینکهوتنی مهعریفه و باوهربوون به مهعریفه، بهلام ههه مهعریفهیهک پێگای گهیشتن به

خودا دور بکاتوہ ئوہ مہعریفہیہکہ بہ کہلکی پوخی مروۓ
 نایہت، چونکہ مروۓ ہر لہ سہرہتاوہ بہ ہوی جہل و نہزانیہوہ
 لہ خودا دورکہوتہوہ، جا ئیتر ئوہ چ مہعریفہیہکہ ریگای
 گہرانہوہمان بولای خودا لی دریز دہکاتوہ، ئوہ مہعریفہیہ مروۓ
 لہ غفلت و بی ناگای دینیتہ دہروہ و بہ یہکجاری باری
 غفلت لہسہر کولی مروۓ دادہگریت و ئوہ مروۓ دہخاتہ سہر
 سکہی عیشق و ئیمان، ئوہ مہعریفہیہ کہ مروۓ دینیتہ دہروہ لہ
 بازنہی نایہتی (لم تقولون مالا تفعلون) واتہ مہعریفہ بریتی نیہ
 لہ قسہی زل زل، مہعریفہیہکہ ئہگہر مروۓ فیری بتشکینی نہکات
 ہر وازی لی بہینریت چاکترہ، ئہگہر دین بولئوہ ہاتوہ مروۓ لہ
 کویلاہتی پرگار بکات و بیکات بہ مروۓکی نازاد و سہرہرز،
 دہی ہیچ دینیک نیہ بہبی مہعریفہ توانای ئہنجامدانی ئہم کارہی
 ہہیت، ئہسلن نایینی بی کتیب نایین نیہ ہہلہتہ بہ
 حسابکردنی وہی بہ کتیب، دواچار کاری مہعریفہ بریتی نیہ لہ
 بہختہوہرکردنی مروۓ بہلکو مہعریفہ ریگاکانی بہختہوہری
 نیشانی مروۓ دہدات، بہلام لہگہل ئہم گشتہ باشیہی مہعریفہ
 ہہیہتی، دہبیت لہوہش بہناگابین کہ چون فہیلہسوفہکان دہلین
 "کہمیک فہلسفہ عہقلی مروۓ پک دہخات، بہلام قولبوونہوہ لہ
 فہلسفہدا عہقل بہرو کہمال دہبات" ئہم قسہیہی فہیلہسوفہکان
 لہ سوننہتی عیلم و مہعریفہشدا بہ ہمان شیوہیہ چونکہ
 ہندیچار نہزانینی عیلم و مہعریفہ بول مروۓ یارمہتیدہرتہ
 لہوہی تہنہا نہختیکی کہم بزانیت.

شہ وی سیئیم

"شاعر و شاعیر"

دوای چەند پوژنیک گەیشتم بەو بەروارەى كە بریار بوو بۆ
شەوێكەى بچم بۆ مەخزەنى دوكانەكەى باوكى غەزالى و وەكو
پاسەوان بۆمىنمەو، راستىیەكەى مانەوێ شەوانەم لەو مەخزەنە
هیچ سەختىیەكى تێدا نەبوو تەنانەت هەندىكجار بە خۆم دەوت
"ئەسلەن ئەم مەخزەنە پىویستى بە پاسەوان نییە" بەلام باوكى
غەزالى پیاویكى كار مەحكەم بوو بۆیە من و كاك حاجى بۆ
پاسەوانى مەخزەنەكە دانابوو، ئەم ئیشتە بۆ من نەك هەر سەخت
نەبوو، بەلكو مانەوێ شەوانەم لە مەخزەنەكە ئەوەندە پىخۆش
بوو هەندىكجار ئەو شەوانەیش كە نۆرەى كاك حاجى بوو
پىم دەوت ئەمشەو تۆ مەیه من لە مەخزەن دەمىنمەو، ئەم حەزەى
من بۆ مانەوێ لەو شوینەدا بەشىكى ھۆكارەكەى بۆ ئەو
دەگەرایەوێ لە سروشتى مندا حەزىكى زۆر هەبوو بۆ تەنھایی بە
تایبەت لەو قوناغەى تەمەندا كە زۆر پىویستم بە تەنھایی بوو.
ماوەیەك بەسەر مانەوێ شەوانەمدا لە مەخزەنەكە تىپەرى

کرد له و ماوه تیپه پریوه شدا جارویار غه زالی ده هاته لام و تا دره نگانیکي شهو بو خو مان پیکه وه داده نیشترین و قسه وباسمان ده کرد، له و شهوانه شدا جاریکیان ماموستا نه کره م هاته لامان تا کاتی نویژی به یانی نه خه وتین بریک باس و خواسی نه ده بیمان پیکه وه کرد.

ئیواره به کیان که گه شتمه مه خزنه که و چومه ژورره که ی خو م و کاک حاجی، له سهر لیواری په نجه رهی ژورره که بینیم زهر فیکی نامه دانراوه که نزیک بوومه وه و ته ماشام کرد بینیم زهر فی نامه که هیشتا نه کراوه ته وه واته به که پسرکراوی دانرابوو، به لام وازم لی هیناو وتم له وانه یه بو کاک حاجی دانرابییت با من ده ستکاری نه که م، ئیتر چووم ته ماشایه کی ناو مه خزنه که م کردو گه پرامه وه بو ژورره که، نه مزانی هوکاره که ی چی بوو به و ئیواره یه خه م ده هات هر چنده ویستم به سهر خو مدا زال بم و نه خه م هرچیم کرد نه متوانی بویه وتم با وه نه وزیک بده م، به لکو خه وه که م بروت، نه وه بوو نزیکه ی کاتژمیریک خه وتم، به لام خه ونیکم بینیم له و خه ونه مدا "مندالیکی ساوا هاتبوویه قسه و ده یوت نه و نامه یه بو تو هاتووه" منداله که سیجار نه م قسه یه ی دووباره کرده وه، له م کاته دا له خه وه که م راپه ریم و به خه بهر هاتمه وه، به لام ههستم به ترسیکی زور ده کرد بویه نه مده ویرا زهر فی نامه که بکه مه وه به خویشم دهوت باشه نه گهر بو بینینی نه م خه ونه نه بوایه که ی ئیسته به م سهره تای شه وه کاتی خه وه، ئیدی پاش که میک

بېرېارمدا زهرفى نامەكە بكمهوه، كه كردهوه بينيم كاغهزىكى
نووسراوى تىدايه بۆيه منيش دەستم كرد به خويندنهوهى،
نووسرابوو:

)) "پياويك دەستى نزاو پارانهوى پرووه و خدا بهرز كردهوه،
داواى له خدا كردو وتى خوايه من نامهويت بيم به فريشته، بهلام
له مروقبوونى خويشم وهپرس و بيزارم، بۆيه خدا بمگهيهنهره
پلهيهك خوار فريشتهبوون و پلهيهك سهرو مروقبوونيشهوه. خدا
فهرمووى ئەى پياو تو داواى بهرپرسياريتييهك دهكەيت له تواناى
خوت زياتره، راگهيشتن بهم بهرپرسياريتييه تهنه بهشيك له
نافرهتهكان دهرهقهتى دىن.

پياوهكه وتى دهى باشه خدا نه تاقهتى شاعيربوونم ماوه نه
حهزىش دهكەم لهمهودوا بيمه وشهى ناو ديره شيعرى شاعيرهكان،
له تو داواى ئەوه دهكەم ئىدى بمكه به ئيلهامى شيعر و پوحي
پينووسهكهى شاعيرم پى بجولينه. خدا فهرمووى ئەى ئادەم داوا
مهكه ببيته ههوا.

پياوهكه وتى ئەى خدا له خهلوته و چوونه ناو باوهشى
خهلوتهگا بيزار بووم، من دهمهويت بمكهيت به خهلوتهگا
خهلوتهكيشهكان بينه ناومهوه و به بيدارى زيكرى تو بكن. خدا
فهرمووى ئەى پياو ئيمه ههه له پوژى قالوبهلاوه ئەوهمان
بپاندووهتهوه كه تو خهلوته نشينيت و نافرهتيش خهلوتهگا، جا
ئيوه پياوان ههه كاتيک به ناوى نوور خوتان شوڤى ئەوا بو٤تان

هیه بچنه ناو ئەو خەلۆه تگایه وه.

پیاوه که وتی دەوی باشه خودا ئەمجاره یان داوایه که دهکه م دلم مهشکینه و بفرموو قبول، لیت داوا دهکه م ئیدی نه جاتم بده له وهی پهروه رده بکریم، بمکه ره پهروه رده کار. خودا فرموی ئەی باوک داوا مه که ببیته دایک.

دواینجار پیاوه که وتی دەوی باشه خودا، به لام شتیک هیه چهز دهکه م پیتی بلیم ئەویش ئەوهیه من پیاویک دهناسم (هه رچه نده پیاو بوو، به لام فریشتهش بوو! هه رچه نده پیاو بوو، به لام گه وره ترین ئیلهام بوو بۆ پینووس به دهسته کان! هه رچه نده پیاو بوو، به لام گه وره ترین خەلۆه تگای ئەخلاق بوو بۆ گشت مرۆقایه تی ته نانه ت دایکان و ئافره تانیش له ناو باوه شی ئەخلاقی ئەودا خەلۆه تیان دهگرت و به خەلۆه نشینی زیکر و یادی تۆیان دهکرد! هه رچه نده پیاو بوو، به لام ته نانه ت ئافره تانیشی پهروه رده دهکرد!) خودا فرموی مه گه ر تۆ باسی ئەو پیاوه ناکه یه که له باوه شی چه لیمه ی سه عدیهدا گه وره بوو؟ پیاوه که به شه رمه زارییه وه مه نزلگای نزای جیهیشت"))

له دوا ی خویندنه وهی نامه که جهسته م به ته واوی گه رم داگیرابوو، نه مده زانی ئەم نامهیه له لایه ن کیوه نووسراوه ته نانه ت به ته واویش له وه دلنیا نه بووم ئایا بۆ من نیردراوه یا خود بۆ که سیکی دیکه، ئیتر ئەو شه وه هه رچه نده نیوه ی کتیبیکیشم خویندنه وه، به لام هه موو خه یالم گریدرابوو به و نامهیه وه، به یانی

که مه خزنه کهم جیهیشت نامه که یشم له گه لّ خوّم برده وه بۆ ماله وه
له مالیشه وه دوو جاری تر خویندمه وه.

ئیواره کاتیگه گه پامه وه بۆ مه خزنه که وه کو شتیگ زۆرم په له
بوو ده موت با زوو بگه مه لیواری په نجه ره ی ژوره که بزانه هیچی
تری لی دانه نزاره که گه یشتیم بینیم زهر فیکی دیکه ی نامه له هه مان
شوین دانراوه! زۆر به خیرایی بهر له هه ریشیک زهر فه کهم کرده وه
و بینیم کاغه زیکه نووسراوی تیدایه منیش دستم کرد به
خویندنه وه ی، له کاغه زه که دا نووسرابوو:

(("نافرته ئه و ئاوه یه ئه گهر نه یگه ینی له تینویتی دا
ده خنکیین، بۆ ئه وه ی ئا دم نه خنکییت خودا گه یان دییه سه ر
کانییه که به ناوی هه و، به لام نافرته ئاویکی بۆنداره و بۆنی
هه یه، بۆیه ئه گهر بیته وه به نه زانی ده ست ببه ین بۆ شووشه ی ئه و
بۆنه ئه و شووشه که به رده بیته وه و ده شکیت ئه گهر شووشه که یش
شکا ئیدی بۆنه که بلا و ده بیته وه و مرو قایه تی مه ست ده کات.

نافرته ئاویکه زۆر له وه پونتر و زولآلتر و پیگه یه نه رتره که
هه موو دره ختیگ شایسته ی ئه وه ی هه بیته لیی بخواته وه، دره ختی
وا هه یه به خواردنه وه ی ته نها دلۆپیک له م ئاوه گه لا کانی
سه ره نوئی سه وز ده بنه وه و یه ک پارچه ده بنه سیبه ری مو حیببه ت،
به لام دره ختی واش هه یه نه ک یه ک دلۆپ، به لکو ئه گهر چوار وه رزه
له م ئاوه ی بده یتنی هه ر زبه و هه ر زبه، بۆیه وه ها دره ختیگ
شایه نی ئه وه ی نییه له م ئاوه بخوات.

ئافرهت ئەو ئاوهیه ئەگەر ویستت شارستانییه تیک له گهشهی
 پوچی بوهستی نیت یاخود ئەگەر ویستت پوچی هەر مروثیک
 دهریکهیت له جهستهیدا، یان ئەگەر ویستت هەر پیغه مبهریک له
 پیغه مبهربوون بخهیت ئەوا ئەم ئاوهی ئی بگرهوه و لهم ئاوه بی
 بهشیکه، بهئێ ئافرهت ئەو ئاوهیه نایه لیت پینووسه کهی من وشک
 بیتهوه" ()

ئیدی ئەم نامانه به تهواوی سهرقالیان کردم، ئەو شهوهی
 نامهی دووهم، تهنانهت نهمتوانی له سێ لاپه ره زیاتر کتیب
 بخوینمهوه، هه موو خهیا ل و بیرم لای ئەوه بوو نووسه ری ئەم
 نامانه کیه؟ بوچی لهم ژوره دا داده نریت؟ مه بهست چیه له
 باسکردنی ئافرهت له نامه کاندای؟

ئهمشه و کۆتا شهوم بوو له نۆره کهی خووم بو پاسه وانی
 مه خزنه که واته سبهی شهو نۆرهی کاک حاجی بوو، به لام
 له بهرئه وهی نه وهک سبهی شهو نامهی تر لیره دابنریت بویه به کاک
 حاجیم وت سبهی شهویش تو مهیه من خووم له مه خزهن دهیم،
 به لام سبهی شهو که هاتمه وه هیچ نامهیه که بوونی نه بوو، به خووم
 دهوت له وانهیه ته نها له و شه وانه دا دابنریت که نۆرهی پاسه وانی
 خوومه. بو به یانییه کهی مه خزهنم جیهیشت و چوومه وه ماله وه،
 دواتر پیش عه سر له مال هاتمه دهره وه به نییه تی سه ردانی کردنی

مامۇستا ئەكرەم، چومە مال مامۇستا ئەكرەم لە دوای سەلام و ئەحوال پرسینى يەكتر، نەختیك دانیشترین مال مامۇستا زۆر بیدەنگ و كپ بوو، پرسیارم لە مامۇستا كرد:

_ ئەی دادە باخان لە كوئیە؟

+ شەھرام گیان دكتور ئاگاداری کردووہ لەم چەند پۆژەدا مندالی دەبیئت، بۆیە ئەویش چووہتە مال دایکی و ئەم چەند پۆژە لەوی دەمیئیتەوہ.

_ دەی خیری تیاہ، سوپاس بۆ خودا کہ دایکی دادە باخان لە نەخوشیەکەى خویشی چاک بووہتەرە و دەتوانیئت لەم کاتی مندالبوونەى دادە باخندا چاودیئری دادە باخان و مندالەکەتان بکات.

+ سوپاس بۆ خودا، بەلام شەھرام گیان دوغای خیرمان بۆ بکە چونکہ باخان زۆر ناساغ و ماندووہ بە هوى دووگیانییەکەیەوہ.

پاش کہمیك دانیشتن مامۇستا کتیبیکی ھەلگرت، وتی:

+ شەھرام گیان ئەمە گوڤاریکی ئەدەبییە دوینی ئەم ژمارەىی بلابووہیەوہ، بابەتەکانی ئەمجارەیان باسی عیشقە، پیشتەر داویان لە منیش کرد بابەتیکیان بۆ بنووسم ئەوہتا بابەتەکیان دابەزاندووہ. گوڤارەکەم لە مامۇستا ھەرگرت و دەستمکرد بە خویندەنەوہى بابەتەکەى مامۇستا لە نیوہى بابەتەکەدا مامۇستا

نووسیپووی وه‌کو شاعیر ده‌لیت:

ئه‌ی وِیصالت، نووری پِیگه‌ی که‌مالی پُوح و ئیمانم
 ئه‌ی فیراقت، من به جارئ کافرو ماله ویرانم
 ئه‌ی وِیصالت، ئه‌حیای مه‌ماتی پُوح و دل
 ئه‌ی فیراقت، ته‌شریفی پُوحم بو ژیر گل
 ئه‌ی وِیصالت، لوقمانی نه‌فسی ئه‌مماره
 ئه‌ی فیراقت، لوقمان، خویشی دهرده‌داره
 ئه‌ی وِیصالت، به‌مه‌نصور عه‌تای "انا الحق"
 ئه‌ی فیراقت، مه‌جنون و به‌ردی په‌ق و ته‌ق

که ئه‌م شیعهره‌م خوینده‌وه له‌خویشیدا نه‌مده‌زانی چی بکه‌م،
 بویه یه‌کسه‌ر ته‌ماشای په‌راویزی بابه‌ته‌که‌ی ماموستام کرد به
 مه‌به‌ستی بینینی ناوی شاعیری خاوه‌نی ئه‌م شیعهره‌ که ماموستا
 نووسیپووی، به‌لام ماموستا له‌په‌راویزدا نووسیپووی "به‌داخه‌وه
 من نازانم ئه‌م شیعهره‌ هی چ شاعیری‌که، به‌لام چه‌ند پوژیک به‌ر له
 ئیستا تیانووسیکی شیعهریم به‌ده‌ست گه‌یشت له‌ لایه‌ن
 ناسراویکه‌وه که ئه‌ویش تیانووسه‌که‌ی دوزیبوویه‌وه، له‌ ناو ئه‌و
 تیانووسه‌دا ئه‌م شیعهره‌ و چه‌ندین شیعهری دیکه‌ی هاوشیوه‌ی ئه‌مه
 تو‌مارکراوه‌".

که ئه‌م په‌راویزه‌م خوینده‌وه یه‌کسه‌ر وتم:

__ مامۇستا گيان كوانى، له كوييه دفتەرى شيعره كەم؟

+ شەھرام گيان دفتەرى شيعرى چى؟

__ ئەو دفتەرى كە دۆزىوتەتەو.

+ شەھرام گيان من دفتەرم نەدۆزىوتەتەو، تۆ كەمىك ھىور

بەرەو و لەسەرخۆبە با لەيەك تىيگەين.

__ مامۇستا گيان بەدەست خۆم نىيە ناتوانم لەوہ ئارامتر بم،

مەبەستم ئەو دفتەرىيە كە شيعرىكت ئى دەرکردووہ و لە بابەتى

ناو گۇقارەكەدا نووسىوتە.

مامۇستا ھەستا دفتەرىكەى لە ناو تاكى كتيبخانەكەدا

دەرکرد و ھىناى كرديەوہ و وتى:

+ شەھرام گيان ئەم دفتەرى دەلىيت؟

__ بەلى مامۇستا گيان، تۆ ئەم دفتەرىت لە كوى بوو؟

+ بۇچى شەھرام گيان ئەم دفتەرى ھى كىيە؟

__ مامۇستا گيان ئەمە دفتەرىكەى منە، نازانیت چەنىك بە

دوايدا گەرام.

+ شەھرام گيان من زياتر مەبەستم شيعره كانىيەتى، ئەمانە

شيعرى كىن؟ خۆت دەزانیت من خوينەرىكى ورد و بەردەوامى

شيعر و ئەدەبىياتم، بەلام تائىستا شيعره كانى ناو ئەم دفتەرىم

لەژىر ناوى ھىچ شاعىرىكدا نەخويندووہتەوہ تەنھا لەو دفتەرىدا

ئەم شيعرەنەم بينيون.

__ مامۇستا گيان ئەم شيعرەنە ھى خۆمن، بەلام تۆ پىم بلى چۆن

ئەم دەفتەرەت دۆزییەو؟ دواتر منیش داستانی نووسینی
شیعەرەکانت بۆ دەگێرمەو.

+ شەھرام گیان تۆ لە کۆی دەفتەرەکەت ئی ون بوو؟

_ مامۆستا گیان ھەر لەو شوینەئە شیعەرەکانم تیا نووسی.

+ کاکە شەھرام کەواتە ئەم شیعەرەت لەو کێوئەئە نزیك

ئەشکەوتەکەئە ئاوائی نووسیوئە؟

_ مامۆستا گیان لە کێوئەکە نا، بەلکو ریک لە ناو ئەشکەوتەکەدا

ئەم شیعەرەنەم نووسی، بەلام چۆن ئەم دەفتەرە گەیشتە دەستی تۆ؟

+ شەھرام گیان چەند پوژیک بەر لە نووسینی ئەو بابەتەئە کە

بۆ ئەم گوڤارە ئەدەبییەم نووسیوئە بە سەردانیکی دوو شەوئە

لەگەل باخان چووین بۆ لادیکە، شەوئە دووئە لە مال کاک دانا

ماینەوئە جا دوائە ئەوئە لە نوێژئە خەوتنان لە مزگەوتەوئە

گەراینەوئە بۆ مائەوئە کەمیک دانیشتین پاشان کاک دانا وتی

مامۆستا گیان ماوئەئە بەر لە ئیستا حەمەشوانی برام لەو شاخە

کاتیکی خەریکی شوانی بوو پوژیکیان دەفتەریکی دۆزیوویوئەوئە

ھینایەوئە بۆ مائەوئە منیش لەو پوژەوئە ھەلمگرتووئە و نیازم وابوو

ئەگەر تۆ ببینم نیشانتی بدم، بۆئە با بپۆم لە ژورەکەئە ئەوئەوئە

ببھینم تۆش تەماشای بکە بزائە چییە، کاتیکی دەفتەرەکەئە ھیناو

لیی ورد بوومەوئە بینم ئەم شیعەرەئەئە تیدا نووسراوئە ئیتر لەسەر

ئیزیکی کاک دانا لیم وەرگرت و بەمشوئەئە لای خۆم گلم داوئەتەوئە.

_ ئای خوائە شوکرت، ھەمیشە سوپاس، من مەمنونی تۆ و

كاك دانا و له ئیوهش زیاتر مه منونی كاكه حه مه شوام.

+ ئەهی داستانی نووسینی شیعرهكان چی بوو شه هرام گیان؟

— مامۆستا سئێ سال پێش ئیستا شه ویکیان له کاتی نوێژی بهیانیدا که چوومه سوچه به دهر له خویندنی زیکرهکانی ناو سوچه به بئ ویستی خۆم کۆمه لیک زیکر و ویردی زۆر جیاواز و تایبته به زارمدا دههاتن! هه رچه ند ده مویست نه یان لیم و له سوچه هه ستمه وه، به لام نه ده متوانی بیدهنگ بم و نه ده شمتوانی له سوچه که هه ستمه وه، ئیدی پاش ئەم نوێزه درێژخایه نه گۆرانیکی پۆچی و ناوه کی سهیر به سه ر منداهات، بۆ ماوه ی چهند رۆژیک له ده ور به رم بێناگا بووم، تا ئەوه ی خۆم پینه گیرا و به ناوی سهردانکردنی براده ریکم له ماله وه هاتمه ده ره وه و، خۆیشم نه مزانی و بیرم نایهت چۆن گه یشتمه ئەو ئەشکه وته، له کونجیکی ئەشکه وته که ئەم ده فته ره و پینووسی ک دانرابوون ئیتر به شی سه ره تایی ئەم شیعرانه ی ناو ئەم ده فته ره ئەو کاته تۆمار کران، خۆیشم باوه ر ناکه م خۆم نووسی بیتمن، که گه پامه وه بۆ ماله وه ده فته ره که م له گه ل خۆم برده وه، ئیدی بۆ ماوه ی دوو سال یان دوو سال و شتیکی ش زیاتر چهند جاریک سهردانی ئەو ئەشکه وته م کرد و له و سهردانانه دا ئەم شیعرانه تۆمار کران، به لام له م چهند مانگه ی دوایدا هه ستم ده کرد ئەو گۆرانه پۆحیه ی پێشتر به سه رمدا هات به ئەندازه ی خۆی به قه در و قیمه ته وه بۆی نا پروانم وه به رێژه یه کی زۆریش خۆم به هۆکار و خولقینه ری ئەو گۆرانه

دهزانی واته جوریک له کبیر بهرۆکی پۆحی گرتبووم، بۆیه دواینجار که هاتمە ئەشکەوتەکه دهفتهرهکه م ئی ون بوویو دیار ئەما، به‌دهر له ونبوونی دهفتهره‌که‌ش کاریگه‌ری گۆرانه پۆحیه‌که‌شم به ته‌واوی له‌سه‌ر لاچوو، ئیدی له‌و کاتوه تا ئەم دواییه که له‌گه‌ڵ تۆدا ئاشنایه‌تیم په‌یدا کرد به ته‌واوی له چیژ و له‌زه‌تی پۆحی ئەم ژیا‌نه دا‌برا بووم، به‌لام ئەمه به ئاگادارکردنه‌وه‌یه‌کی خوایی ده‌زانم، خوای گه‌وره وا بو جاریکی تر لوتف و به‌خشنده‌یی خۆی له‌گه‌ڵ نواندم و دهفتهره‌که‌ی پی‌به‌خشیمه‌وه، به‌لکو ئەم پی‌به‌خشینه‌وه‌ی دهفتهره ئاماده‌کارییه‌ک بی‌ت بو ئەوه‌ی جاریکی دیکه گۆرانه پۆحیه‌که‌یشم به‌سه‌ردا بی‌ته‌وه.

+ که‌واته شه‌هرام گیان شاعیریشی، به‌لام لای ئی‌مه وا خۆت نیشان نه‌داوه.

— با‌وه‌ر بکه مامۆستا ئە‌که‌رم هه‌رگیز ناتوانم به خۆم بلێم شاعیر، چونکه له‌ دوای دا‌برانم له‌و گۆرانه پۆحیه‌ی با‌سم‌کرد ئیدی نه‌متوانیوه ته‌نانه‌ت یه‌ک دێ‌ریش بنووسم، بۆیه هه‌رچی هه‌بوو هه‌مووی هی ئە‌و ما‌وه‌یه بوو که ئە‌و گۆرانه پۆحیه پ‌وویدا.

+ ده‌ی شاعیربوونیش هه‌ر ئە‌وه‌یه که تۆ ده‌یلێیت "گۆرانی پۆحی و نا‌وه‌کی" واته شاعیربوون بریتی نییه له‌ کردنی قسه‌ی زل، بریتی نییه له‌ کۆتایی پی‌هێنانی دوو دێ‌ر یاخود دوو نیوه دێ‌ر به‌ هه‌مان پیت و هه‌مان وشه، یه‌که‌م هه‌نگاوی سه‌فه‌ری

شاعیر بوونی ھەرکەسیک ئەگەر لە پۆحی ئەو کەسەو دەست پێ نەکات ئیدی ئەوێ دەینوو سینت شاعر نییە، چونکە شاعر وەک مۆسیقا و عیبادەت ناوەکیترین و پۆحیتەین بەرھەمی مەرۆقە.

شاعیر ئەو کەسە بەرلەوێ پینوو سەکە بگریت بە دەستی یەوە دنیایە لەوێ کە مانایەکی لایە ھەموان دەرەقەتی حالی بوونی نایەن، بۆیە من زۆر زۆر بەلامەو سەیرە بەو دێرەو ھەموو کەس لێی تێدەگات پێی دەلێن شاعر و بە شاعر لە قەلەمی دەدەن، چونکە شاعریش وەکو تەوەرێکی مەزنی ناو کایەئە دەب " زۆر جار ھەموو ئەدەبیش دەگەریتەو بەو شاعر یاخود ئەگەر کایەئە دەب شاعیری ئی بەکەیتە دەرەو ھەتیو دەکەوێت " کارەکە بگریتە لە دەستکاریکردنی واقع، یاخود کاری شاعر بگریتە لە نیشاندانی ئەو وینەئەو لە واقعدا بوونی نییە یان دەتوانین بلێن شاعر ئەگەر وینەئەو ناو واقعیش نیشان بەدات ھەرگیز بەو شیوہ سادە و پروکەشە نیشانی نادات کە خۆی بوونی ھەو، ئەگەر ئەمە کاری شاعر بێت ئیتەر چۆن چاویک توانای تێگەشتنی لە شاعر ھەو کە ناتوانیت وینەکان بە جۆرێکی دیکە ببینیت، جا لێرەو ھەو ئەھلی شاعر و مانا بە ئەزمون بەو گەشتون کە بۆ ئەوێ مەرۆقیک ببیتە ئەھلی شاعر ببیتە ئەھلی مانا نابیت چاوەروانی ئەو بەکات وینە شاعرێکانی شاعیر بگۆرین و سادە ببەو تاکو ئەم لێیان تێگات و لە واتاکەو حالی ببیت، نەخیر بەم جۆرە نییە، بەلکو دەبیت ئەم کەسە دەست بەکات

به گۆرانکاری له بینینهکانی خۆیدا، دهبیئت دید و بینینهکانی خۆی پاك بکاتهوه، بۆئەوهی چی وینە ههیه بیبینیت، ئەم گۆرانکاری و پاککردنەوهیه به تهواوی بابەتیکی پۆحییە، واتە چەند وینەیهکی بچوک پۆحی مرۆڤیان داگیر کردووه، بەلام ئەهلی شیعەر و ئەهلی مانا ئەو کەسهیه کە ئەم وینە بچوکانه له پۆحی خۆی فری دەداتە دەرەوه و به نووری وینە مەزنهکه پۆحی خۆی پەر له نوور دەکات، نووریش له پروناکی زیاتر تاریکی پۆشن دەکاتهوه بۆیه ئەوهیش کە خودا باسی لێوه دەکات نووره نەک پروناکی، جا بەشیک له شیعەرەکان به تاییبەت شیعەرە کلاسیکیەکان پێویستیان بەم نووره ههیه بۆئەوهی وینەکانیان ببینن و له ماناکانیان حالی ببین، ئەگەرنا بەشیک دیکه له شیعەرەکان بۆ لیحالیبوونیان نەک نوور پێویستمان به پروناکیش نییه چونکه خۆیان له تاریکییدا نووسراون یاخود جوانتره بلین بۆ کویرهکان نووسراون.

هەرۆهه ئەگەر هاتوو ئەم گۆرانکارییه پۆحیهمان فرامۆش کرد و تهمای ئەوهمان ههبوو وینە شیعریهکانی شاعیر گۆرانیان بهسەردا بیئت ئەوا ئەمجارهیان نەک نزیك، بەلکو زیاتر له مانا دوور دهکهوینهوه، چونکه وینە شیعریهکانی شاعیر ئەگەر گۆرانیشیان بهسەردا بیئت ئەوا قولتر دەبنهوه. دهبیئت ئەوهش له یاد نەکهین لای شاعیر حەقیقەت ئەو درهختهیه به ئاویک ئاو دەدریئت کە ئەو ئاوه بریتیه له "جوانی" تەنانەت شاعیر نامادهیه له پیناوی

جوانیدا له حقیقت لابات، ئه‌وه‌یش که وتمان "شاعر ده‌ستکاری واقع ده‌کات و زۆر جار دژی واقعیش دیته‌وه" ئه‌مه له پیناوی حقیقتدا نییه، به‌لکو له پیناوی جوانیدایه، بۆیه به‌ ده‌قه ده‌توانین بڵین شاعر که له جوانی خالی نییه، هه‌ر ئه‌م خاله‌شه وایکردوه ئه‌گه‌ر له بری میژوونوسه‌کان شاعیره‌کان میژوو بگێرنه‌وه جا با ئه‌و میژووه باسی "له‌ داردانی مەنصوری حەللاج" بێت یاخود باسی "خۆشارینه‌وه‌ی پیغه‌مبەر و ئه‌بویه‌کری صدیق له‌ نیوان دوو به‌رددا" بێت هه‌ر جوان و پر چێژه چونکه شاعیر وینه‌که‌ی کیشاوه، جا شاعر به‌هۆی ئه‌م جوانییه‌وه‌یه‌تی مرو‌ف ناسک ده‌کاته‌وه، بۆیه ئه‌گه‌ر شاعیری‌ک به‌ زۆرینه‌ی پێوه‌ره‌کان جوان بێت، به‌لام نووسه‌ره‌که‌ی زبر بێت من ناتوانم به‌ شاعر ناوی به‌م.

پیشتر وتم یه‌که‌م هه‌نگاوی سه‌فه‌ری شاعیر ده‌بیت له‌ پۆحی خۆیه‌وه بێت هه‌ر بۆیه پێوه‌ری شاعیربوون ئه‌و به‌یتانه‌ نین له کتیبیکدا به‌ ناوی دیوانه‌وه تۆمار ده‌کری‌ن، به‌لکو پۆحی شاعیر مۆر و سه‌نه‌ده بو‌ شاعیربوون یاخود شاعیره‌بوون، ده‌زانیت چ پۆحیکی مه‌زن و شاعیرانه‌ی هه‌یه ئه‌و که‌سه‌ی په‌شیمانانه له کوشتنی چۆله‌که‌کانی سه‌رده‌می مندالی، یاخود ئه‌و که‌سه‌ی به‌ هه‌موو وجودی هاواری په‌شیمانی ده‌کات له‌وه‌ی به‌ مندالی ده‌ستی ده‌گه‌یانه‌ هیلانه‌ی بالنده‌کان و ده‌یشیواندن! بۆیه بو‌ ناسکبوونه‌وه و گه‌وره‌بوونی پۆح ئه‌و سیه‌ره‌ی له‌ جوانی شاعیردا

ههیه که متر نییه له سیحری ناو موسیقا و عیبادت "ئهسله ن دهگونجیت موسیقا و عیبادت شیعیان تیدا نه بیئت، بهلام هه رگیز شیعر خالی نییه له موسیقا و عیبادت" تهنا ته جار ی وا ههیه ده بینیت که سیک چه ند ساله خه ریکی خویندنه وهی قورنانه که چی ئه وهندهی ئه و که سه ناسک نییه که دیوانی شاعیره مه زنه کان ده خوینیتته وه "هه لیه ته هوکاری ئه مه تینه گه یشتنه له قورنانه و عیبادت" به در له مه، ئه گه ر هه موو میژوو ته ی بکه یته رۆحانییه کی مه زن نا دۆزیتته وه له شیعر دوور بیئت ته نانه ته وهی که پیغه مبه ر (د.خ) بو خویندنی بانگ بیلال ده ستنیشان ده کات ئه مه به شیکی له به ر ده نگه خو شه که ی بیلاله که ئه مه په یوه ندی رۆحی پیغه مبه رمان پی ده لیت له گه ل موسیقادا، یا خود عیبادته ی نیوه شه و و پرسیارکردنی حال ی ته یره که له منداله که و چه نه ها شتی دیکه ئه مانه هه موویان ده رخه ری نزیک ی رۆحی پیغه مبه رن له جوانی و شیعر.

— ماموستا تو ئه مشه و به ته مای چیت؟ هیچ ئیشیکی گرنگت ههیه؟

+ بوچی شه هرام گیان؟

— راستییه که ی ئه گه ر ئیشت نییه منیش ئه مشه و نۆره ی پاسه وانی کردنی مه خزنه که م نییه، بویه چه ز ده که م لی ره پیکه وه بمینینه وه و هه ندیک باسی شیعرم بو بکه یته .

+ شه هرام گیان دوا ی عه سر مه و عیدی کم ههیه له گه ل

برادەریکمدا، ئەگەر حەز دەکەیت ئەوا پیکەو دەچین بۆ لای ئەو
برادەرم، ھەر کە ئیشەکەمان تەواو بوو دەگەرپێینەو و شەو بۆ
خۆمان لیڤە دەیین.

— زۆر باشە مامۆستا گیان، بەلام تا تۆ دەچیت بۆ لای ئەو
برادەرت و دەگەرپێیتەو و مەنیش سەریک دەدەم لە ناوبازار و چەند
کتیپیکم پێویستە ئەگەر دەستمکەوێت دەیکرم، مەنیش دواتر
دەگەرپێمەو بۆ ئێرە.

ئەو وەبوو چەند خولەکیک پێش بانگی ئیوارە گەرامەو و
راستەوخۆ چووم بۆ مزگەوتەکەى نزیک مالى مامۆستا بۆ کردنى
نویژى ئیوارە کە چوومە ناو مزگەوتەکە بێنیم مامۆستا ئەکرەمیش
خەریکی دەستنویژەلگرتنە، سەلامان لە یەکتەری کرد و
بەخیرھاتنەوێ یەکتەمان کرد، دواى نویژ گەراينەو بۆ مالى
مامۆستا ئەکرەم من کیلویەك تری پەشەم کەریبوو بەو نییەتەى
ئیوارە بیخوین، مامۆستاش وتى شەھرام گیان نازانم تۆ حەزت
لییەتى یان نا، بەلام پێش ئەوێ بێم بۆ مزگەوت خورما و پۆنیکم
ئامادە کرد بۆئەوێ بیخوین، ئیتر ئەو و بوو ھەردوو کەمان بە
حەزىکى زۆرەو دانیشتىن خورما و پۆنەکەمان خوارد و دواتریش
چامان خواردەو و پاش کەمیکی دیکە چووین لە مزگەوت نویژى
خەوتنانمان کرد و گەراينەو بۆ مالهو، ئیتر دانیشتىن، من چەند
شیعەریکی ناو دەفتەرەکەم خویندەو، مامۆستاش پاش کەمیك
وتى:

+ شه هرام گيان بؤ باسى شيعر له كوئوه دست پئ بکهين؟
 _ مامؤستا شيعر به واتا راسته قينه کهى بریتيه له چى؟ يا خود
 کام دهقه شايه نى نه وهى هه يه پئى بوتريت شيعر؟
 + کاکه شه هرام، هاتنه دنياى منداليك نه و کاته پروو ده دات
 دايك و باوكيک بوونيان هه بيئت، به لام نه مهش به و مانايه نييه
 و ابزانين هه بوونى دايك و باوك و اته هاتنه دنياى منداليك، چونکه
 زورجار دايك و باوكيش بوونيان هه يه، به لام نابينين منداليك
 له دايك بيئت وه هه نديکجار به بن بوونى باوكيکيش مندال ديتته
 دنياوه و اته "جاری وا هه بووه باوكيش بوونى نه بووه، به لام مندال
 له دايکبووه" که نه مه يان ناسايى نييه و موعجيزه يه وهک
 "له دايکبوونى حه زره تى عيسا" به لام له ههر حالیکدا بؤ
 له دايکبوونى منداليك ده بيئت دايکيک بوونى هه بيئت، جا نه م بابه ته
 له نه ده بيشدا بوونى هه يه به تاييه ت له شيعردا، و اته بؤ
 له دايکبوونى ده قىکى شيعرى ده بيئت دايك و باوكيک بوونيان
 هه بيئت که دايك و باوك له شيعردا بریتيه له "ناوه پوک" و
 "پوخسار" ناوه پوک دايکه و پوخساريش باوك، ده بيئت ناوه پوک و
 پوخسار کردارى جووتبوون نه نجام بدن بؤنه وهى شيعريک له دايک
 بيئت، خو نه گهر به بن هه بوونى باوکه پوخسار به ره مه يکى نه ده بى
 يا خود ده قىکى شيعرى له دايکبوو نه مه به ته نها بریتى نييه له
 له دايکبوونى به ره مه يکى نه ده بى يا خود ده قىکى شيعرى و بهس،
 به لکو نه مه موعجيزه يه کيشه پرويداوه. له لايه کى دیکه وه شيعر

بریتی نییه له نووسینی وشه‌ی ئالۆز و شتی نامۆ، به‌لکو به پیچەوانه‌وه شیعر له ریگه‌ی هه‌مان وشه سادەکانه‌وه وینە‌ی گه‌وره و نامۆ خەلق دەکات.

هه‌روه‌ها ئەگەر ئەوه‌مان قبول بی‌ت که پیناسه‌ی شیعر بریتیه له و ئاخاوتنه‌ی که کیش و سه‌روای هه‌یه ئەوا قبولی ئەوه‌مان کردوه هه‌رشتیک کیش و سه‌روای هه‌بوو ئیدی ئەوه شیعره‌! که ئەمه شتیکی زۆر ناعه‌قلانی و نالۆژیکیه، هه‌لبه‌ته راسته که شیعرێ چێژبه‌خش و جوان نابیت که موکورتی هه‌بی‌ت له پووی کیش و سه‌رواوه، به‌لام ئەمه ناکاته ئەوه‌ی هه‌رشتیک کیش و سه‌روای نه‌بوو ئیدی ئەوه شیعر نییه. هه‌روه‌ها مه‌رج نییه شیعر په‌یره‌وی ریزمان بکات، چونکه شاعیر بۆ نووسینی ده‌قیك چه‌ند وشه‌یه‌ک به‌کار دینیت، بۆ نمونه وشه‌کانی "به‌رد، دار، یار، شیت، ... هتد" به‌لام شاعیر له به‌کاره‌ینانی وشه‌کاندا ئەرک و سیفه‌تی وشه‌کان ده‌گۆریت که ئەم گۆرینه زیاتر لادانه له ناوه‌پۆکدا، جا زۆر وه‌خت شاعیر بۆ گه‌یاندنی ئەو لادانه‌ی که له ناوه‌پۆکدا ئەنجامیداوه پێویستی به‌ لادانه له پوخساریشدا که ئەمه‌ش ئاساییه چونکه ئەرکی شاعیر بریتی نییه له پاراستنی رێسا ریزمانیه‌کان.

__ مامۆستا ئەگەر شیعر ئەمه بی‌ت که باست کرد، که‌واته شیعر چی بۆ مروۆ ده‌کات؟ یان شیعر چی به‌ مروۆ ده‌به‌خشیت؟
+ شه‌هرام گیان، ئەوه‌ی شیعر بۆ مروۆی ده‌کات مه‌گه‌ر مۆسیقا

و عیبادهت بتوانن بۆ مرقی ئەنجام بدهن، شیعر مهزنترین توانای ههیه له نیشاندانی ئەو شتانهدا که نابینرین، زهوی لهو جییهدا به قیমেتر و قهراویتره که شیعرى لێیه چونکه له ههرشوینیکی ئەم زهویهدا شیعر بوونی ههبت ئیتر لهو شوینه زهوی به ئاسمان بارگاوی دهبت، ئەمه ههر بۆ شوین بهمجوره نییه، بهلکو له پوی زهمنیشهوه ههر وایه بۆیه ئەو زهمن و سهردهمهى شیعر کهتر بووه "که مهبهستم له چوینتی شیعره نهک چەندیتی" ئەوا جوانی کهتر بووه یاخود ئەگەر راستتر بلین له زهمنی کهمی شیعردا مروقهکانیش کهتر چاویان بۆ ئاسمان ههلهپروه. شیعر نایابترین کار بۆ مروقه دهکات ئەویش به فریشتهکردنی مروقه له قالبی مروقدا، بۆیه ئەگەر سهرزهوی شیعرى لى بپریت ئیتر ترسناکترین پروداو ئەگهری پرودانی زۆر مومکین و ئاساییه واته "دووری و خالیبون له شیعر گهرهترین هوکارى پرودانی جهنگه سیاسیهکانیشه" جا لیرهوهیه که سهیرترین شت ئەوهیه سیاسیهک شاعیر بێت.

بهدهر لهوهیش که له سهروهه ئاماژهمان بۆ کرد، ئەگەر به قوولی له سهده زیپین و پرشنگذارهکانی پۆژههلاتیش بروانین دهبینین به ئەندازهی بوونی شاعیره راستهقینهکان پۆژههلات جوانی و پهسهنایهتی و سهربهزى بۆ خووی تۆمار کردووه، تهناهت له ناو گشت نهتهوه موسولمانهکانیشدا له پوی دینییهوه ئەو سهدهیه دینیتر و پۆحانیتر و جوانتر و قبولکراوتر

بووہ کہ پیشرہوہ دینیہکان له شیعرهوہ نزیك بوون یاخود هندیك له پیشرہوہ دینیہکانمان بههوی پوچانی بوونیانهوہ شاعیرترین مروقیش بوون، بویه نهوهی شیعیر دهیبهخشیت به مروقه و مروقایهتی ههروا شتیکی ساده و کهم قیمهت نییه، جا ههر لهم پروانگهیهوهیه که نابیت به کهمتر له دستکهوته سیاسیهکانمان پروانین بو دستکهوته شیعری و نهدهبیهکانمان تهنانهت میژوو پیمان دهلیت زورینهی جارہکان نهدهب یاخود هونەر گهورهترین ناشنایهتی و نزیکبوونهوهی له نیوان دوو میللهتدا خولقاندووہ که نهمه یهکیکه له دستکهوته گهورهکان، بهلام دواتر سیاست و سیاسیہکان بوونهته مایهی کوشتن و مراندنی نهه ناشنایهتی و نزیك بوونهوهیه. تهنانهت زورجار سیاسیہکان نهوهنده گلاو دهن تا نهو پادهیهی دستکهوتهکهیان بریتیه له کوشتنی شاعیریك که نهمه قیزهونترین و بوغزاویتترین حالیبوونه له سیاست.

— ماموستا نهو کاتهی له نهشکهوتهکه نهه شیعیرانهم دهنوسی چیژیکی زور سهیرم لهو نووسینه دهبرد که نهوهندهی ژیانی خووم لهبیر بیت ههرگیز چیژی وام له هیچ کاریکی دیکه نهبردووہ، وه ههستم دهکرد نووسینی نهه شیعیرانهشم بریتیه له گواستنهوهی نهو چیژه بو خوینهری شیعیرهکان.

+ شههرام گیان، ناتوانین لهوه ئینکاری بکهین که چیژ لایهنیکی دانهپراوه له شیعیر، ههم له نووسینی شیعیر ههم له خویندنهوهی واته ههم شاعیر چیژ له نووسینی شیعیر دهبات وه

هَم خَوِينَه رِيش چِيژْ لَه خَوِينَدَنَه وَهِي شِيْعِر دَه بَات تَه نَانَه تَه گَه ر
 تَه نَهَا لَه رُوِي چِيژْ وَه لَه شِيْعِر رُوَانِيْن تَه وَا مَن وَاي دَه بِيْنِم كَه
 "جِيَهَانِي شِيْعِر بَه دِيْلِي تَه گَه رِي نَه بُوُونِي بَه هَشْتَه"، بَه لَام خُوْ
 تَه گَه ر وَا بَزَانِيْن تَه وَاوِي مَه بَه سْتِي نُووسِيْنِي شِيْعِر بَرِيْتِيَه لَه چِيژْ وَ
 بَه س تَه وَه بَه هَه لَه لَه مَه بَه سْتِي نُووسِيْنِي شِيْعِر حَالِي بُوُوِيْن،
 چُونَكَه چَه نَدِيْن شَاعِيْر مَان هَه يَه بَه تَايِبَه ت كَلَاْسِيْكِيَه كَان لَه نَاو
 دَه قَه شِيْعِرِيَه كَانِيَانْدَا دَه رَدَه كَه وِيْت كَه تَه گَه ر شَاعِيْر نَه بُوُونَايَه تَه وَا
 بِيْگُوْمَان بِيْرِيَارِيْكَ يَاخُوْد فَهِيْلَه سُوْفِيْكَ دَه بُوُون، بَه لَام زَالْبُوُونِي
 چِيژْ شِيْعِر وَ زَمَانِي تَه دَه بِي لَه نُووسِيْنِيَانْدَا وَايْ كَرْدُووه شَاعِيْر
 بِن. هَه رُوَه ك چُوْن كُوْمَه لِيْكَ بِيْرِيَار وَ فَهِيْلَه سُوْفْمَان هَه يَه بَه هُوِي
 زَالْبُوُونِي زَمَانِي فِيْ كَرَه وَه لَه نُووسِيْنِيَانْدَا بُوُونَه تَه فَهِيْلَه سُوْف وَ
 نَه بُوُونَه تَه شَاعِيْر، بَه كُوْرْتِي شِيْعِر بَه تَه نِيَا بَرِيْتِي نِيِيَه لَه چِيژْ،
 بَه لَكُو شِيْعِر پَه يَامِي فِيْ كَرِي وَ فَهَلْسَه فِيْشِي لَه خُوْيِدَا هَه لَكُرْتُووه،
 هَه ر بُوِيَه زُوْرِن تَه وَ شِيْعِرَانَه ي كَه بَه تَه نِيَا لِيْ كُوْلَه رَه تَه دَه بِيِيَه كَان
 دَه رَه قَه تِيَان نَايَه ن لَه لِيْ كُوْلِيْنَه وَه دَا، بَه لَكُو بُوْ لِيْ كُوْلِيْنَه وَه يَان
 پِيُوِيْسْتَمَان بَه لِيْ كُوْلَه رِيْ كِي فَهَلْسَه فِيْش هَه يَه، بُوِيَه شَاعِيْر دَه بِيْت
 لَه وَه عَاقَلْتَر بِيْت كَه تَه وَاوِي مَه بَه سْتِي لَه نُووسِيْنِي شِيْعِر دَا بَرِيْتِي
 بِيْت لَه چِيژْ.

لَه لَايَه كِي دِيْ كَه وَه دَه تُوَانِيْن تَه وَه ش بَلِيْن پَه يُوَه نَدِي نِيُوَان
 "شِيْعِرُو فَهَلْسَه فَه" يَان "تَه دَه ب وَ فِيْ كَر" يَاخُوْد "شِيْعِرُو مَه عَرِيْفَه"
 لَه وِيُوَه دَه سْت پِيْدَه كَات كَه هِيْچ شَاعِيْرِيْ كِي دُنْيَا نِيِيَه تَه هَلِي
 مَه عَرِيْفَه وَ فِيْ كَر وَ فَهَلْسَه فَه نَه بِيْت، بُوِيَه هَه ر تَه وَه ي كَه شَاعِيْرِيْ ك

ئەھلى ئەم كايانە "فيكرو مەعريفە" نەبىت باشتىن دەلىلىكە بۆئەۋەى ئىمە نازناۋى شاعىرى ئى بسىننەۋە، بەلام بەدواداچوۋنى ئەم كايانەش بە تەنیا نەبىتە دەلىل بۇ شاعىر بوۋن. تا چەند سەرچاۋە مەعريفى و فيكرىيەكانى شاعىر قولتەر و پرتىر بن ئەۋا شىعەرىشى ئەۋەندە رەمز نامىز دەبىت، كە ھەرگىز ناكىرىت و نەگونجاۋە شىعەر لە رەمز خالى بىت. پەيوەندى نىۋان شىعەر و مەعريفەى شاعىر پەيوەندىيەكى تەۋاۋ راستەۋانەيە ۋە بە تەنیا بەھرەى شاعىر بەس نىيە بۆئەۋەى شىعەر بوۋنى ھەبىت ھەرچەندە چەندىن شىعەر ھەيە بە تەنیا لە دايكبوۋى بەھرەن، بەلام ئەم جۆرە شىعەرە جگە لە سەرايىك ھىچى تر نىيە، ئەۋ شىعەرەنەيش كە جاويدان و ھەمىشە زىندوۋن خاۋەنەكانيان بە تەنىشت شاعىر بوۋنەكەيانەۋە يەكىكىشە لە ديارترىن پۇشنىر و مەعريفەخۋازى سەردەمەكەى خۇى، بەلام ئەۋەى مەعريفەى شاعىرىك لە مەعريفەى بىريار و فەيلەسوفىك جيا دەكاتەۋە برىتيە لە مامەلەيان لەگەل مەعريفەكەدا، شاعىر چ لە ۋەرگرتنى مەعريفەدا و چ لە ئىزافەكردنى مەعريفەدا كار لەسەر "جوانى" دەكات، بەلام بىريارىك لە ھەردوۋ حالەتەكەدا "ۋەرگرتن و ئىزافەكردن" كارى بە ھەقىقەتى مەعريفە ھەيە نەك شتى تر، ئىشكردنى شاعىرىش لەسەر جوانى لەبەرئەۋەيە كە دەكرىت ھەموۋ شتەكانى دىكە جگە لە جوانى لە شىعەر بسەننەۋەۋە كەچى ئەۋ نووسراۋە ھەر بە شىعەر ناۋى بمىنىتەۋە، بەلام مومكىن نىيە جوانى لە شىعەر بسەننەۋەۋە بە شىعەرىش بمىنىتەۋە، تەنناتە

تہاوی چیڑی شیعریش و ہستاوہ لہ سہر بوونی جوانی لہ شیعدرا.

کاکہ شہرام شتیّک کہ زور بہ لای منہوہ سہیرہو جیّی سہرسورمانہ ئەوہیہ زوریک ہن شیعر و فیکر یاخود ئەدہب و فہلسفہ بہ درئی یەک لہ قہلەم دەدەن، بەلام لہ راستیدا ئەم دوو کایہ "شیعر و فیکر" نەک درئی یەک ناوہستنہوہ، بەلکو زور جار ئەدہب بہ گشتی و لہ ناو ئەدہبیشدا شیعر بہ تایبەتی ئەو حەقیقەتہیہ کہ فیکر و فہلسفہ عەودالیہتی ہەرہوک چۆن لہ ناو فہلسفەدا بہ تایبەت ئەو فہلسفەفانہی کہ کایہیەکی پوچین و پەہەندیکی پوچییان ہەیہ حەقیقەتیکی ئەوہندە جوان بوونی ہەیہ کہ بریتیہ لہ ہەمان ئەو جوانییہی لہ شیعدرا بوونی ہەیہ، بۆیہ ناتوانین بہ شیوہیەکی کولی و پەہا شیعر لہ بەرہیەک حساب بکەین و فیکریش لہ بەرہیەکی دی وە ئەم دوو بەرہیەش بہ درئی یەک لہ قہلەمیان بدەین، بەلام دەتوانین بلّین لہو جیّیەدا کہ حەقیقەتەکانی ناو کایہ فہلسفەفیہکان جوانن وە لہو جیّیەشدا کہ جوانییەکانی شیعر بریتین لہ حەقیقەتیکی مەزن ئەوا شیعر و فیکر "ئەدہب و فہلسفە" بہ تہاوی لیّک ئالون. تەنانەت شاعیر دەبیّت فیکر و خەیاالی ئەوہندە مەزن بیّت ترسی ئەوہی بو دروست ببیّت بتوانیّت ئەم خەیاالە مەزنە بہ شیعر تۆمار بکات، بەلام لہ ہەمان کاتدا دەبیّت ئەوہندەیش شاعیر بیّت بتوانیّت گەورەترین خەیاال و قولترین فیکر و مەعریفە بہ شیعر تۆمار بکات، بۆیہ ہەر مەعریفە یەک تا ئەو ساتەتی لہ دەرہوہی شیعرە

ئاساييه ئەگەر تەنھا خۆيئەندەنەو ھەيەکی عەقلى و لۆژيکی بۆ بکريئ، بەلام ھەر ساتيک ئەو مەعريفەيە کەوتە ناو شيعەرەو ھە و لە پيى شيعەرەو ئيزافەکرا ئيدي تەنھا نامادەبوونی عەقلى بەس نيبە بۆئەو ھى بتوانين حەقيقەتى ئەو مەعريفەيە کەشف بکەين، با خۆيئەندەنەو لە بنەپرەتدا کارىکى تەواو عەقلانىش بىت.

ھەر ھەما ئەو پوکار و پوخسارە ئالۆزەي لە شيعەردا ھەيە يەکیکی ترە لە دەليەکانى نزيکی شيعەر و فيکر لە يەکتەر، ئەگەر بە وردى سەرنج بەدەينە بەرھەمى نووسراوى بەشیک لەو نووسەرانی لە ناو کايە ئەدەبىيەکانى ھەك "شيعەر، پۆمان، چيروک، ... ھتد" دەنووسن، ئەوا ئەو ھەمان بەرچاوە دەکەويئ کە تەنھا لەبەر "جوانى" ئەم کايەنيان ھەلبژاردووە بۆ گەياندننى پەيامەکانى خۆيان ئەگەر نا پەيامەکانيان غەيرى فيکر و فەلسەفە و حیکمەت شتيکی ديکە نيبە. تەنانەت لە ناو دەقەکانى قورئان و ھەموو دەقە ئاسمانىيەکانى ديکەشدا لەگەڵ ئەو گشت لايەنە فيکرى و فەلسەفى و زانستيانەي کە تياياندا بوونی ھەيە ناتوانين لايەنيکی ديکە و پەھەنديکی ديکە فەرامۆش بکەين کە ئەويش لايەنە ئەدەبى و شيعرى و پەوانبيژيەکەيەتى، ھە لە ناو دەقە ئاسمانىيەکاندا دوو لايەن بوونی ھەيە کە دەکريئ سەرچاوەيەکی مەزن و پەرکەلک بن بۆ داپشتنى ھەر دەقيکی ديکە ئەوانيش، يەکەم "بەيەکەو ھينان و ليک ئالاندنى قوولى و جوانى"، دووھم "لايەنى پەوانبيژى" ئەمەش جاريکی تر دەرخەرى نزيکايەتى و پەيوەندييە لە نيوان شيعرو فيکەردا.

ئیمه ده توانین له ریگه‌ی فیکره وه بگه‌ین به حه‌قیقه‌ت وه له ریگه‌ی شیعریشه وه بگه‌ین به جوانی، هه‌روه‌ها به گرتنه‌به‌ری ریگه‌ی فیکرو شیعر پیکه‌وه ده‌گه‌ین به حه‌قیقه‌تییکی جوان، هه‌روه‌ک چۆن له دیندا بو گه‌یشتن به حه‌قیقه‌ت پیوستمان به گرتنه‌به‌ری ریگه‌ی شه‌ریعه‌ت و ته‌ریقه‌ته پیکه‌وه که نه‌زموونی عارفه‌کان و پیاوه پو‌حانییه‌کان نه‌مه‌مان پی ده‌لیت.

— ماموستا زور باس له چه‌مکی "جوانی" ده‌که‌یت و به بنه‌مایه‌کی گه‌وره‌ی شیعر وه‌سفی ده‌که‌یت، به‌لام مانای نه‌م چه‌مه‌که لای من زور پوون نییه.

+ شه‌هرام گیان جوانی زیاتر په‌یوه‌ندی به بینینه‌وه هه‌یه تا وتن، به‌لام بو‌ئه‌وه‌ی له یه‌ک تیبگه‌ین زیاتری له‌سه‌ر ده‌لین و پوونت‌ری ده‌که‌ینه‌وه، هه‌رچه‌نده جوانی له خزمه‌تی پو‌حدایه، به‌لام نه‌و خزمه‌ته‌ی جوانی ده‌یکات نه‌وه‌نده مه‌زنه ته‌نانه‌ت زور جار بو گه‌یشتن به جوانی پو‌ح خویشی ده‌که‌ین به‌قووربانی، نه‌م خو‌قووربانیکردنه‌ی پو‌حیش گه‌وره‌ترین ده‌لیله بو‌بایه‌خی جوانی، به‌لام ده‌بی‌ت نه‌وه‌مان له‌یاد بی‌ت نه‌گه‌ر هه‌موو جوانییه فانی و له‌ناو‌چووه‌کان پیکه‌وه جه‌م که‌یت ناگه‌ن به پریشکیکی جوانییه ناوه‌کی و پو‌حیه‌کان، که جوانی ناو شیعر زیاتر شتیکی پو‌حیه‌یه.

هه‌روه‌ها جوانی به‌رله‌وه‌ی مولکی شیعر بی‌ت پو‌حی دینه بو‌یه که‌سی دیندار یاخود ئیماندار چه‌ندی‌ک له‌گه‌ل جوانیدا مامه‌له بکات به‌و نه‌ندازه‌یه له پو‌حی دینه‌وه نزیکه، واته فه‌لسه‌فه‌ی هونه‌ر که بریتییه "له خو‌یندنه‌وه‌ی شته‌کان به زمانی جوان و ناشیرین"

پوحي دینه که به داخه وه ئه مپو هونەر خراوه ته دهره وهی بازنه ی
 دین و دهرگای دینیان لی داخستوه، که ئه مه یه کیکه له
 گه وره ترین جهل و غه فله تی مه عریفی، هه رچه نده ئه م دهرکردنه ی
 هونەر له بازنه ی دین به ته نیا بابه تیکی مه عریفی نییه، به لکو
 پراکتیککردنی جه وه هری دین لای هه ر تاکیک و لای هه ر
 کومه لگه یه ک وه ستاوه له سه ر نزیک ی ئه و تاکه یان ئه و کومه لگه یه
 له هونەر وه "هه لبه ت هونەر به واتا سوننه تی و پوحيه که ی نه ک به
 واتا نوئ و مودیرنه که ی"، شه هرام گیان با له وه زیاتر لانه دین و
 بگه ریینه وه سه ر باسی جوانی شیعر.

ئه گه ر چی شاعیر خاوه نی ئه و جوانییه یه که له شیعر دایه،
 به لام جوانی شیعر وه ک نیشتیمان وایه مولکی هه موومانه، بوئه
 لای ئه هلی شیعر و مانا تیاچوونی هه ر ده ستنوو سیکی شیعر یی
 شاعیریکی جوان په رست هیچی که متر نییه له تیاچوونی به شیک له
 نیشتیمان، ئه گه ر سه رگه ردانترین و غه ربیترین مروؤ ئه و که سه بیئ
 که نیشتیمانیکی نییه ئه و له و غه ربیتر و له و سه رگه ردانتر ئه و
 که سه یه به هیز و چیژی جوانی شیعر نه گه یشتوه، زورن ئه وانه ی
 له بری نیشتیمانیک چه ند نیشتیمانیکیان هیه، به لام هه ر
 سه رگه ردان و غه ربین که ئه مه جگه له دووری له جوانی شیعر
 شتیکی تر نییه، به لام ئه و که سه ییش که له گه ل جوانی شیعر دا
 ناشنا ده بیئ ئیدی جیگه ی ترس نییه، ئه م هیزه ی جوانی شیعر
 خالی هاویه شی نیوان هه رسی کایه ی "دین و شیعر و موسیقا" یه
 بوئه داخستنی دهرگای مه عبه د و په رستگایه ک به پووی عابیدی کدا

و دابرىنى كەسىكى ئەھلى جوانى شىعر لە شىعر و
 دورخستنه وەى رۇحىكى مۇسىقى لە مۇسىقا ھەمان كارىگەرييان
 ھەيە لە پرووى پۇحىيەو، واتە سەندنەوہى ئەم ھىزانە لە مروۇ
 سەندنەوہى پۇحىتە، ھىچ كاتىكىش مروۇ بى رۇح مروۇ نەبووہ.
 ھەروہا جوانى شىعر برىتتە لەو داھىنانەى شاعىر دەىكات
 ھەروەك چۇن داھىنانە شىعريەكانى شاعىر برىتتە لە جوانى
 شىعر، ھەر شىعريك خالى بىت لە داھىنان "زىاتر داھىنانى
 واتاىى" ئەوا لە جوانىش خالىيە، دواجار شىعر لادانى پەچەيە
 لەسەر پرووى جوانى.

_ مامۇستا ھەرچەندە من ئەزمونىكى زۇرم لە نووسىنى
 شىعردا نىيە، بەلام ئەو كاتەى لە ئەشكەوتەكە ئەم شىعرانەم
 دەنووسى وام ھەست دەكرد بە نووسىنى ئەم شىعرانە خەرىكم
 وىنەى رۇحى خۇم دەكىشم، واتە ئەوئەندەى من لە شىعر حالى
 بووبىتم شىعر پەيامىكى رۇحىيە نەك عەقلى، ئايا واىە؟

+ شەھرام گيان وەكو خۇت وتت تۇ ئەزمونىكى كەمت ھەيە
 لەگەل نووسىنى شىعردا، بەلام من ئەو ئەزمونەيشم نىيە،
 ئەزمونى من لەگەل شىعردا زىاتر خويىندەوہى شىعەر، بەلام بە
 بەردەوامى و زۇر بە دىقەتەوہ لەگەل خويىندەوہى شىعردا
 ئەزمونم ھەيە، من واى لى تىدەگەم شىعر پىويستى بە رۇحە بۇيە
 شاعىر رۇحى خۇى دەدات بە شىعر، بەلام پىويستبوونى شىعر بە
 رۇح چەندىكى بۇ خزمەتى شىعەر بە چەندىن ئەوئەندە بۇ خزمەتى
 رۇحە بۇيە "شىعر موحتاجىكى بەخشندەيە" ھەر ئەو

موحتاجبوونهی شیعره به پۆح وا له شاعیر دهکات هه موو پۆحی خۆی به شیعر ببه خشیت، بۆیه هه رکه سیك، به لام به مه رجیک شایه نی ئه وهی هه بییت ده توانییت به ته یکردنی شیعره کانی شاعیر پۆحی شاعیره که ببینییت و دوا جار پۆحی شاعیره که بنا سییت.

ههروه ها شاعیر ده باره ی هه رشتیک شیعر بنووسییت ئه وا پۆحی ئه و شته ی هینا وه ته ناو شیعره وه بۆنمونه شاعیر کاتیك ده باره ی "زولف و قه د و بژه و ئه برۆ و له بی" مه عشوقه که ی خۆی ده نووسییت و باسیان لیوه دهکات ئه مه له راستیدا باسکردن نییه له و شتانه ی که شاعیر ناویان ده بات، واته کاتیك که شاعیر ده لییت "قه د یاخود له ب" مه به سته ی له بالۆ لیوی یاره که ی نییه، ئه م چه مکانه له دنیا ی شیعر دا و لای شاعیره کان کۆمه لیک چه مکی په رمزی و ته عبیرین واته ئه م چه مکانه په رمزن بۆ شتیکی دیکه ی جیهانیکی دیکه وه ته عبیر له و شته ی جیهانه که ی دیکه ده که ن، که واته به کارهینانی ئه م چه مکه په رمزی و ته عبیریانه له لایه ن شاعیره وه غه یری بیانو شتیکی تر نین واته شاعیر ئه مانه ده کاته بیانوی پۆح، بۆیه شاعیر هه رگیز باوه پی به به کارهینانی ناویك و وشه یه که نییه که پۆحیک له پشتیه وه نه بییت.

ئه مه ی که وتمان دیوه پۆحیه که و لایه نه پۆحیه که ی شیعر بوو که بۆ شیعر بوونی ده قیک به ته نیا ئاماده بوونی ئه م لایه نه به س نییه چونکه مه زنی په یامه پۆحیه که ی شیعر نابیته جیگره وه ی په یامه عه قلی و فیکریه که ی شیعر، ههروه ها شیعر به ئه ندازه ی خالیبوونی له په یامی عه قلی له شیعر بوون ده که وییت،

به‌لام ده‌بیت نه‌و‌شمان له‌یاد بیت که زوری ناماژه پو‌حیه‌کان له شیعردا به‌لگه نییه بو‌ خالیبوونی نه‌و شیعره له په‌یامی عه‌قلی و فیکری چونکه زمانی شیعر زمانی پو‌ح و خه‌یاله که نه‌م زمانی پو‌ح و خه‌یاله له شیعردا نه‌و‌نده زاله زورجار شاعیر به پو‌ح له عه‌قلیش ده‌و‌یت که نه‌مه لایه‌نه پو‌خساریه‌که‌ی شیعره نه‌گه‌رنا له پو‌ی ناوه‌پوک و واتاوه شیعر نه‌و‌مان پی‌ده‌لیت که شاعیره مه‌زنه‌کان بیرکه‌ره‌وه‌ترین مرو‌قی سه‌رزه‌وین.

وه نه‌و نه‌قسه‌ی تووشی شیعریک ده‌بیت‌ه‌وه به‌هوی خالیبوونی نه‌و ده‌قه له عه‌قل و په‌یامی عه‌قلی هیچی که‌متر نییه له‌و نه‌قسه‌ی ده‌قیک به‌هوی نا‌ئاماده‌گی پو‌ح و خه‌یال تووشی ده‌بیت، شیعر مندالی دایک و باوکیکه دایکه‌که ناوی خه‌یاله و باوکه‌کیش ناوی عه‌قله جا به نه‌ندازه‌ی پو‌حانیبوونی دایکه‌که منداله‌ک‌ش پو‌حانی ده‌بیت هه‌روه‌ک چون عه‌قلانیبوونی باوکه‌که ده‌بیته‌ مایه‌ی عه‌قلانیبوونی نه‌وه‌که‌ی، به‌لام نه‌م‌ترین و زیندو‌ترین مندال نه‌و منداله‌یه که دایک و باوکه‌که‌ی به‌قه‌دره‌وه له یه‌کتری ده‌پوانن و هیچ کامیکیان به‌بی بایه‌خ سه‌یری قیمه‌تی نه‌وی تریان ناکات.

— ماموستا شه‌ویکیان باسی خوینه‌رو نووسه‌ری زیندو‌ومان کرد، مه‌به‌ستم نه‌وه‌یه بو‌ت باسکردم کام خوینه‌ره به زیندوویی ده‌مینیت‌ه‌وه و کام نووسه‌ره‌ش نه‌م ده‌بیت و به زیندوویی ده‌مینیت‌ه‌وه ته‌نانه‌ت نه‌وه‌شت پو‌ونکرده‌وه کام ده‌قه نه‌مه‌، واته باستکرد که ده‌قی و‌امان هه‌یه نووسه‌ره‌ک‌یشی وه‌فات ده‌کات،

به لأم دهقه که هەر زیندوو، ئەگەر له شیعردا باسی ئەوه بکهین، چ شیعریک نەمر و زیندوو؟

+ شیعەر ئەبەدی و نەمر و جاویدان دەبێت ئەگەر بابەتە نەمر و ئەبەدیەکان تیایدا سەنتەر بن، بۆنمونه عیشق بابەتیکی نەمر و ئەزەلی و ئەبەدییه، بۆیه شیعری شاعیره گەرەکان شیعری "حزوری" بوون نەك شیعری "حصولی" واتە شاعیره گەرەکان کاتیك شتیك دەلێن ئەوه خۆیان لەویدا "واتە له ناو ئەو شتەدا که دەلێن" حزور و نامادەگییان هەیه بۆنمونه که دەربارەى عیشق قەسیدەیهك یاخود غەزەلیك دەنوسیت خۆی له ناو عیشقادا نامادەگی هەیه (خۆی عاشقە) ئەمە یەکیکە لەو فاکتەرانیە نەمری بە شیعەر دەبەخشییت، که واتە شاعیر نابێت شتیك بنوسیت که پیشتر تەنها وەك مەعریفەیهك بە دەستی هیناوه "حاصلی" کردوو و دواتر بێت له قالبی وەزن و قافیەدا داڕێژیتەوه، بە لکو شاعیر دەبێت له ئەنجامی مامەلە و ئەزمونی پۆچییهوه شتیك وەرگیریت و دواتر بە شیعەر بیداتەوه، شەهرا م گیان بۆیه پیشتریش وتمان "شیعەر پێویستی بە پۆحە".

بۆئەوهی شیعەر نەمر بێت دەبێت شاعیر باوەرپی وایبێت که شیعەر نیشکردنە لەسەر لەکردن و شکاندنی باوەرپی تەقلیدی، واتە ئەو شتانەى له باوەرپی عادهتی و تەقلیدیدا بگەن شیعەر ئەوەندە شیعریانە لێی دەدوێت له بگەبوونی دەخات، بۆیه شوناسی شاعیر بریتیه له نەهیشتنی بگە، شاعیر تا ئەو شوێنە شاعیره که باوەرپی بە بگە نییه، که ئەم باوەرپە نهبوونه بە بگە له

ئەساسدا کاری پێغەمبەرانه، بۆنمونه دەستبردن بۆ بتهکان و قسهوتن به بتهکان گه‌وره‌ترین بقیه، به‌لام پێغەمبەریک دیت و هه‌موو بته‌کان ده‌شکینیت "مرۆڤ به‌ئەندازه‌ی شکاندنی بته‌کانی ناوه‌وه و ده‌روه‌ی خۆی له‌ پێغەمبەریتی نزیك ده‌بیته‌وه" به‌لام ده‌بیته‌ شاعیر به‌ هه‌مان شیوه‌ی په‌یامبهران ئاگاداری ئەوه‌ بیته‌ که له‌ ناوێردنی بته‌کان و بقیه‌کان به‌ مه‌به‌ستی دروستکردنی بت و بقیه‌ی دیکه‌ نه‌بیته‌.

شیر ئەگەر بۆ هه‌مووان بیته‌ نه‌مریته‌ی له‌ ده‌ست ده‌دات، ئەگەر که‌سیک پۆحییەن ئەه‌لی قورئان نه‌بیته‌ ئەوا به‌ بیستنی ئایه‌تیکی قورئان قه‌لس ده‌بیته‌، شیریش ده‌بیته‌ ئەه‌لی بیت ئەگەرنا به‌ هه‌مان شیوه‌یه، جا له‌مه‌وه‌ ئەوه‌مان بۆ که‌شف ده‌بیته‌ که‌ شیر بۆ هه‌مووان نییه‌ وه‌ کاری شاعیریش بریتی نییه‌ له‌ ساناکردنه‌وه‌ی شیر بۆ ئەو ئاسته‌ی که‌ هه‌مووان لێی تیبگهن، به‌لکو کاری شاعیر له‌ نووسینی شیردا بریتیه‌ له‌ پیشکه‌شکردنی جوانی، بۆیه‌ ئەگەر جوانی بریتی بوو له‌ ساده‌یی ئەوا با شیر ساده‌ بیته‌، به‌لام ئەگەر جوانی شتیکی دیکه‌ بوو ئەوا با شیریش ئەو شته‌ی دیکه‌ بیته‌ "ئهرکی شاعیر نییه‌ شیر ساده‌ بکاته‌وه‌ بۆ ئاستی خوینەر، به‌لکو ئەوه‌ خوینەر ده‌بیته‌ خۆی بگه‌یه‌نیته‌ ئاستی تیگه‌یشتن".

هه‌روه‌ها زۆرینه‌ی جار ئەو بابەتانه‌ی ده‌بته‌ بنه‌مای ده‌قه‌ شیریه‌کانی شیریکی نهر و جاویدان بابته‌ گه‌لیکن لای مرۆقه‌کانی دیکه‌ حزوریان نییه‌ و حساب بۆ نه‌کراون واته‌ ئەو بابەتانه‌ن که‌ لای مرۆقه‌کانی دیکه‌ له‌ په‌راویزدان، به‌لام شاعیر له‌

خەيالى شيعرى خۇيدا ئەۋەى بۇ كەشف بوۋە كە ئەۋەندەى پەراۋىز حەقىقەتى تىدايە ھەرگىز شوينەكانى دىكە بەۋ جۆرە نىن بۇ بوۋنى حەقىقەت، بۇنمونه لە ناو كۆمەنگە دىنييەكاندا ئەگەر سەرنج بدەينە دىندارەكان بە تايبەت دىندارە تەقلىدىيەكان ئەۋەى بە لايانەۋە برىتيە لە حەقىقەتتىكى گەرە "بەھەشت و دۆزەخ"ە ئىدى جگە لەم دوو شتە گشت شتەكانى دىكە خراۋنەتە پەراۋىزەۋە، بەلام لای شاعىران بە تايبەت شاعىرە عارفەكان بەھۋى ئەزمونەۋە ئەۋەيان بۇ كەشف بوۋە كە حەقىقەتتىكى دىكە ھەيە زۆر جۋانتەر و مەزنتەرە ۋە زۆر لە سەروى حەقىقەتى بەھەشت و دۆزەخەۋەيە ئەسلەن ئەۋ حەقىقەتەى لای شاعىران ئەۋەندە جۋان و بە قودرەتە كە بە ھۋى ئەۋەۋە حەقىقەتى بەھەشت و دۆزەخ بوۋنى ھەيە، لىرەۋەيە كە شاعىر ئەۋەندەى حەقىقەتى پەراۋىزخراۋى لا جۋانە ھىچ كات حەقىقەتەكانى دىكەى ئەۋەندە لا جۋان نىيە، تەنانەت لە ناو كىتئىبەكانىشدا نووسىنىك بوۋنى ھەيە پىي دەۋترىت پەراۋىز ئەگەر خويىنەر ئەۋ پەراۋىزە پىشتگۋى بخت و حساب بۇ ئەۋ پەراۋىزە نەكات ئەگەرى ئەۋەى لىدەكرىت تىگەيشتن لە حەقىقەتى كىتئىبەكە بەدەست نەھىنىت. كەۋاتە نەمرى شىعر ۋەستاۋە لەسەر نەمرى ئەۋ شتەى شىعرەكەى بۇ دەنووسرىت.

__ مامۇستا ھەرچەندە من دۋاى داپرانم لە كارىگەرى ئەۋ گۆرانە پۇحى و ناۋەكەيى بەسەرمدا ھات نەمتۋانىۋە تەنھا شىعەرىكىش بىنۋوسم، بەلام بە بەردەۋامى ھەست بە بوۋنى ھىزىك ياخود شتىك

دهكهم كه كيشم دهكات بو خويندنه وهی شیعر یاخود هه ندیکجار بو نووسینی شیعر.

+ شه هرام گیان وهکو دهلین تازه تویش تووشی دهردهکه بوویت "دهردی بوونه ئەهلی شیعر" ههلبهت ئەم دهرده ههم دهردیشه و ههم دهوایش، شاعیر و ئەهلی شیعر کاتیک دهگه نه قولایی شیعر شتیک دهبینن ئەگەر ههر مروقتیکی دیکه که ئەهلی شیعریش نییه ئەو شته ببینیت ئەوا ههرگیز بهبی شیعر ناتوانیت بژی، ئەو شتهش بریتیه له ئینسانیبوونی خوئی، ئەو ئینسانیبوونهی له شیعره وه دست دهکه ویت ئەوهنده مهزن و زیندوو ههچ هیزیک دهره قهتی مراندنی نایهت مهگەر تهنا هیزی دابران له شیعر بهلام بوونه ئەهلی شیعر و خوینهری شیعر کاریکی زۆر سانتر نییه له نووسینی شیعر، واته "ئهرکی خوینهری شیعر له پووی سهختیه وه ههچي که متر نییه له ئهرکی نووسهری شیعر!" چونکه شاعیر بو کیشانی ههر وینهیهکی شیعری و خهلقکردنی ههر مانایهک تهجره بهی تهریقه تیکی پۆحی کردوه ئەم تهجره بهکردنی تهریقه تی پۆحیه سهختترین کاریکه وه ههر ئەمهیشه خوینهربوونی شیعری کردوه به کاریکی سهخت و گران، بۆیه له ناو شیعریشدا له پووی ماناوه بیماناترین شیعر ئەو شیعرهیه له دایکبووی تهجره به و ئەزموونی پۆحی نییه. وه ئەگەر نووسینی دهقیکی شیعری بریتی بیت له کیشانی وینهیهک یاخود چهند وینهیهکی شیعری که وایه، ئەوا شاعیر ههرگیز باوهری به کیشانی وینهی پووکهشی نییه واته شاعیر وینهی بی

ناوهرۆك ناكيشييت كه ئەمه دەبیتە هۆی ئەوهی هەر خوینەرێك
خوینەرێکی پروكەشی بیّت نەتوانیّت لە شیعەر تیّبگات.

دەبیّت خوینەری شیعەر لەوه بەناگا بیّت ترس لە تیكدانی
واقع ترسیكە لای شاعیر بوونی نییه چونكە ئەركی شاعیر لە
شیعەردا بریتیە لە جوانکردن نەك ئاسانکردن و پروونکردنەوه و
گیرانەوهی واقع وەكو خۆی، ئەگەر شاعیر ئیش لەسەر
شیکردنەوه و پروونکردنەوه بکات ئەوا زۆر جار جوانی ناخولقیّت
چونكە هیچ شتیك لە شیعەردا ئەوەندەهی پروونکردنەوه بکوژی
جوانی نییه، کەواتە شیعەر بەخشینەوه و پیدانی قەدر و قیمەت
نییه بە شتەکان، بەلكو شیعەر بریتیە لە بە شیعەری کردنی شتەکان
كە زۆر جار لە بە شیعەری کردنی شتەکاندا دەگونجیّت بە هادارترین
و بەنرخترین شت ببیّتە بئ بەهاترین و بئ نرخترین شت "شیعەر
شتیك دەلیّت كە ناوقریت" ئەمه جوانی شیعەر.

ئەو ئالۆزی و ناروونییە لە شیعەردا بۆ خوینەری شیعەر
دروست دەبیّت بەلای شاعیرەوه هیچ گرنگ نییه، چونكە شاعیر
شیعەر بۆ ئەوه نانوسیّت خوینەرێك بیخوینیّتەوه و بە تەواوی لیی
تیّبگات، بەلكو شاعیر شیعەر دەنوسیّت لەبەرئەوهی هیزی شیعەر و
جوانی شیعەر پێگەیی نادەن شیعەر نەنوسیّت "ئەگەر هیزی جوانی
شیعەر نەبوایه ئەوا شیعەر نەدەنوسرا" بۆیه هەموو ئەوانەهی شیعەر
بۆ ئەوه دەنوسن كە خوینەر بیخوینیّتەوه ئەوا ئەو نووسیّنە
شیعەر نییه، شیعەر ئەو شتەیه كە بۆ خوینەر نانوسیّت، شیعەر
ئەو شتەیه بەهۆی هیزی جوانییەوه دەنوسیّت.

لەم کاتەدا نەمزانی بە هۆی چ کاریکەوه بوو مامۆستا بۆ ماوهی دە خولەکیک منی بە تەنھا لە ژوورەکە جیھیشت، ئیتر منیش بە تەواوی لە دەوروبەری خۆم داپرابووم و ھەر بیرم لە قسەکانی مامۆستا دەکردەوه، لەبەرخۆمەوه دەموت شیعر نەبیّت ژیان هیچ و نابووتە ژیان تەنیا بە شیعر جوان دەبیّت، ئیدی مامۆستا گەپرایەوه و سەلامی کرد و دانیشتەوه منیش بەخیرھاتنی مامۆستام کردەوه و وتم:

— مامۆستا وات لیکردم ئیتر خەریکی هیچی تر نەبم، تەنیا شیعر بخوینمەوه و ھەولی شیعر نووسین بەدم.

+ شەھرام گیان، بەنازاترین و سەختترین دەردی مرۆف دەردی خۆنەناسینە، بەلام شیعر یەکیکە لە ھەرە راستگۆترین یارمەتیدەرەکانی مرۆف بۆ تیگەیشتنی مرۆف لە خۆی واتە بۆ "خۆناسین" وە ھەر دەوا یەکیش. بۆ تیماری دەردی خۆنەناسین بەکاربھێنریت چەنیک لە شیعر دوور بیّت ئەوەندەش ئەگەری شیفادانی لاوازە چونکە یەکیک لە ھۆکارەکانی خۆنەناسین بریتییە لە دوورکەوتنەوهی مرۆف لە جوانی جا ھەر عیلاج و دەوا یەکیش دوور بیّت لە شیعر واتە دوورە لە جوانی، بۆیە ئەوە نەشتەرە نەک عیلاج، ئەگەر زانستەکان و کایەکانی دیکە مرۆف بۆ دەرهوہی خۆی دەبات ئەوا شیعر مرۆف ئاراستە دەکات بەرەو ناوہوہی خۆی، کایەکانی دیکە مرۆف بۆ ئەملا و ئەولا دەبەن واتە کایەکانی تر ناسۆییانە مرۆف دەجولینن، بەلام شیعر مرۆف بۆ ناوہوہی خۆی قول دەکاتەوه بۆ ئەوہی لەناکاو بۆ سەرہوہ بەرز ببیتەوه واتە

شيعر جولەى ستوونى بە مروّقه دەكات.

شاعير و ئەهلى شيعريش وەكو هەموو مروّقه كانى ديكە، بەلكو زۆر لەوانيش زياتر مهراق و دەرد و خەميان هەيه كه هاوشيوه بيهك له نيوان خەمى ئەهلى شيعر و خەمى پەيامبەراندا بوونى هەيه ئەويش بريتيه لەوہى خەمى هەردووکیان خەمخواردنە بۆ هەموو مروّقاہەتى نەك تەنيا بۆ خويان، بەلام جياوازی شاعير و ئەهلى شيعر لەگەڵ مروّقه كانى تر ئەوہيه كه مروّقه كانى تر بەو خەمخواردنەى خويانەوہ دەتليئەوہ، بەلام شاعير ئەو خەمەى كه بۆ هەموو مروّقاہەتى هەيەتى دەيكات بە شيعر ئەم بە شيعرێکردنە لای شاعير و ئەهلى شيعر باشترين دەوايه. بەلام بۆ نووسينى شيعر دەبيّت ئاگادارى يەكيك لە هەرە تايبەتەندىەكانى نووسينى شيعر بين ئەويش "ئازادى" يە (هەر جەستەيەك خۆراكى ئى مەنع بکەيت ئەوا پاش چەند پوژيک ئەو جەستەيە لەناودەچيّت و فەوت دەكات) نووسينيش بە تايبەت نووسينى شيعر ئەگەر ئازادى ئى زەوت بکەيت نەك فەوت دەكات، بەلكو هەر لەدايك نابيّت و نايەتە دنياوہ تا فەوت بکات، هەلبەت شەھرام گيان مەبەستمان لە ئازادى ئەوہ نيبە شاعير لە پەروى جەستەيەوہ ئازاد بيّت ئەسلەن شاعيرە مەزنەکان و شاعيرە پوچانيبەکان "شاعيرە عارفەکان" تەريقەتى زيندانىکردنى جەستەيان ئەزمون کردووە بۆيە هەنديکجار نەك هەر شيعر، بەلكو شاكارى ئەدەببەشيان تۆمار کردووە، شاعيرە مەزنە مەعنەويەتگەراکان لەبەر ئازادکردنى دل و پوچ و فيکرى خويان

چەندىن سال جەستەيان تەسلىم بە زىندان كىردۈۈ تەننەت شاعىرى وا ھەبوۋە بۇئەۋەى قىۋلى نەكات ئازادى پۇخى و فىكرى ئى بسىننەۋە قىۋلى كىردۈۈ بىكەن بە داردا و بەردەبارانى بكەن، بۇيە ئەو ئازادىيەى بۇ نووسىن پىۋىستمانە ئازادىيەكى ناۋەكىيە نەك دەرەكى.

ۋە نىزىكىيەك و ھاۋشىۋەيەكى زۇر ھەيە لە نىۋان شىعر و كىتئبە ئاسمانىيەكاندا لە پىۋى جىھىشتىنى كارىگەرى لەسەر مەۋقەكان "ھەلبەت شەھرام گىيان بە رەچاۋكىردنى ئەۋەى كە شىعر مەۋقە دەينووسىت، بەلام كىتئبە ئاسمانىيەكان ھى خالىقى مەۋقە" واتە ئەو مەعرىفەيەى لەناۋ دەقىكى شىعەرىدا بوۋنى ھەيە ئەگەر ھەمان مەعرىفە لەناۋ يەكىكى دىكە لە كايەكاندا بوۋنى ھەبىت ئەۋەندەى مەعرىفەى ناۋ دەقە شىعەرىكە جوان و كارىگەر نىيە، بۇنمۇنە شاعىرىك و نووسەرىكى ناۋ يەكىك لە كايەكانى دىكەى جگە لە شىعر دەيانەۋىت ھەمان مەعرىفە بگەيەنن، بەلام كاتىك ئەم مەعرىفەيە دەگات بە خويىنەر ئەۋا ئەۋەى ناۋ كايە شىعەرىكە كارىگەرى جوانتر لەسەر خويىنەرەكە دروست دەكات چۈنكە شاعىر پۇخى خۇى كىردۈۈ بە كالا بۇ بالاي مەعرىفەكەى بۇيە ئەۋ مەعرىفەيەى لە شاعىرەۋە دەردەچىت گەرموگۈپترە و زىاتر خويىنەر جۇش دەدات ۋە زىاتر جۈلەى پۇخى و ئەخلاقى بە خويىنەر دەكات، لىرەۋەيە نىشانەى بوۋن بە ئەھلى شىعر و ئەدەب بىرىتىيە لە جىموجۈلە ئەخلاقىيەكان ۋە شىعر لە ھەرجىيەك دىشى ئەخلاق بىتتەۋە شىعەرىبوۋنى خۇى لەدەست دەدات، ئەمە لە ھەمان

کاتدا نیشانهی عاشق بوونیشه، واته "هەرگیز عاشق نییه ئەو
 مرقۆه‌ی مامه‌له‌ی نائەخلاقى دەکات" هه‌روه‌ها به تێرامان له شاعیر
 و ئەدیبه‌کان و ئەه‌لی ئەدەب دەتوانین که‌شفی ئەوه بکه‌ین که
 گه‌رموگۆپترین مه‌عریفه بریتیه له مه‌عریفه‌ی ئەدەبی و شیعری
 هه‌ر بۆیه چه‌مکی سووتان هی شاعیره‌کان و عاشقه‌کانه نه‌ک هی
 که‌سی دیکه، وه ئەم گه‌رموگۆپیه‌یه مه‌عریفه‌ی شیعری له
 مه‌عریفه‌ی کایه‌کانی دیکه جودا ده‌کاته‌وه، هه‌روه‌ها ئەم جیاوازیه
 له نیوان مه‌عریفه‌ی پێغه‌مبه‌ران و مه‌عریفه‌ی پیاوه ئاینیه‌کانی
 ئەم‌ڕۆشدا ده‌بینرێت واته ئەو مه‌عریفه‌یه‌ی پێغه‌مبه‌ر ده‌یدا به
 مرقۆایه‌تی هه‌مان ئەو مه‌عریفه‌یه که ئەم‌ڕۆ لای زۆرینه‌ی مامۆستا
 ئاینیه‌کانمان بوونی هه‌یه، به‌لام پێغه‌مبه‌ر خۆی بوو به مۆم و
 سووتا بۆیه ئەو هه‌مووه په‌روانه‌یه له دەوری کۆبوونه‌وه و
 ئەوانیش سووتان، بۆیه ئەم‌ڕۆ له هه‌ر جێیه‌ک مامۆستایه‌کی
 موحه‌مه‌دئاسا بوونی هه‌بیئت ئەوا لهو جێیه بیلال و موصعب و
 ئەبویه‌کر و عومەر و عوسمان و عائیشه و ئەسماو، ئەوانه
 هه‌موویان بوونیان هه‌یه. هه‌روه‌ها شاعیر و په‌یامبه‌ر لهو خاله‌شدا
 ته‌واو له یه‌ک ده‌چن که په‌یامبه‌رێک ئەو کاته‌ی وه‌حی بۆ دێت ئیدی
 ناتوانیت نه‌یلێت و لێی بێده‌نگ بی‌ت، به‌لام خۆ تا ئەو کاته‌یش که
 وه‌حی بۆ نه‌هاتوه هه‌رچییه‌کیش بلێت بریتی نییه له وه‌حی،
 شاعیریش وه‌هایه که ئیله‌امی بۆ هات ناتوانیت بێده‌نگ بی‌ت، به‌لام
 غه‌یری ئیله‌ام هه‌رچییه‌کی دیکه بلێت نابێته شیعیر.

شه‌هرام گیان له‌گه‌ڵ هه‌موو ئەوانه‌ی که وتمان و له‌گه‌ڵ

هه موو ئه و سه رنج و ره خانا نهی له شیعیر دهگیریت، من وای لی حالی بووم بۆ شیعیر ئه وهنده بهسه که ته ریه تهی په یوه ندی کردنی مروقی به خواوه راست کرده وه، بۆ شیعیر ئه وهنده بهسه مروقی له گه ل جوانیدا ئاشت کرده وه، بۆ شیعیر ئه وهنده بهسه که وتی چوونه حزور و بهردهم خودا بۆ تیگه یشتن له خودا نییه، به لکو بۆ تی زامانه له خودا.

وه شتیکیش شایه نی له یاد نه کردنه ئه وهیه که شاعیر ناوی وه کو شاعیر ده مینیتته وه ئه گهر له شیعیریش هاته دهره وه ههر شاعیر بیته واته ئه و رۆحیه تهی له کاتی مامه له کردن له گه ل شیعیردا "نووسینی شیعیر" ههیه تهی نه گوړپیت و نه شیویته و پیچه وانه نه بیته وه له گه ل ئه و رۆحیه تهی دوا ی هاتنه دهره وه ی له شیعیر، واته بۆ ئه وه ی شاعیریک تا ئه بهد به شاعیری بمینیتته وه مه رج نییه تا ئه بهد شیعیر بنووسیت، به لکو ئه وه گرنه و گه وره ییه بۆ شاعیر که ئه گهر له نووسینی شیعیریش هاته دهره وه یا خود له نووسینی شیعیر دابری نرا هه لویستی پیچه وانه نه بیته وه، شاعیر بوون درێژ هه دان نییه به نووسین و تۆمار کردنی دهقی شیعیری، به لکو شاعیر بوون ئه وهیه په یامه ئاسایی و ساده کانی شاعیر دژ نه یه نه وه له گه ل په یامه شیعیره کانی دا، واته ئه و مروقه هه رگیز نا کریت پیی بوتریته شاعیر که له ئان و ساتی نووسینی شیعیردا ده بیته په پوله و فریشته، به لام له دهره وه ی شیعیر ده بیته شه ی تانیکی راسته قینه.

کوٹاہی

دوای چەند شەویک لەو شەوێ لە مال مامۆستا ئەکرەم بووم و مامۆستا باسی شیعری بۆ کردم، نۆرەى من هاتەوہ بۆ پاسەوانى کردنى مەخزەنەکەى مالى غەزالی، ئیتر ئەوہ بوو بەر لە ئیوارە خۆم گەیانده مەخزەنەکە، بەلام لەسەر لیواری پەنجەرەى ژوورەکە زەرڤى نامەى ئى نەبوو، پاش ئەنجامدانى نوێژى ئیوارە و نەختیک دانیشتن دەستمکرد بە خویندەنەوہى ئەو دیوانە شیعریەى کە چەند پوژیک پێشتر کرێبووم "هەلبەت زیاتر بە ھۆى قسەکانى ئەو شەوہى مامۆستا دەربارەى شیعەر بپارمدا ئەو دیوانە بکرم" چەند شیعریکم ئى خویندەوہ و پاشان لە دوای چەند خولەکیکی دیکە لە دانیشتن و بپرکردنەوہ لە شیعەر دەستمکرد بە خویندەنەوہى ئەو بەشەى کە دامنابوو ئەمشەو تەواوێ بکەم لەو کتیبەى باسى مەرگی دەکرد، ئیتر ئەو شەوہ ئەو کتیبەم تەواو کرد و ھەستام نوێژى خەوتنانم ئەنجامدا و دواتر نووستم، بەلام نووستنى چى؟ کاتژمێر دووی شەو دەنگیکی نزمى گریان و ھاواری چەند

ئافره تیک به خه بهریان هیئام که هه ستام دهرگای ژووره کهم کرده وه دهنگه که زیاتر بوو، نهختیک گویم پراگرت بو ئه وهی بزائم نه م گریانه بۆچییه، له ناو گریان و هاواری ئافره ته کاندای دهنگی ئافره تیک زیاتر ده بیسترا که دهیوت "باخان گیان هه ناسه کهی دایه... باخان گیان چاوه کانت بکه ره وه" ئیتر ورده ورده گه پره ک پربوو له ورته ورت و دهنگه دهنگ، له م کاته دا پیاویک وتی "کچه شوو کردوو کهی کاک محهمده له کاتی مندالبووندا مردوو ه!" ته زوویه ک هات به گیانمدا و بهرچاوم پرهش بوو بۆیه به په له دهستم نا به دیواره که وه و له بهر خو مه وه وتم "إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ" به خیرایی دهرگای ژووره کهم داخست و پامکرد به ره و کۆلانی ئه و دیو بو مالی غه زالی کاتیک گه یشتمه سه رسوچی کۆلانه که بینیم به رده رگای مالی غه زالی ته واو قه ره بالغه ئیتر هیواش هیواش به هه ناسه یه کی هه نسکاوی و چاوی فرمیسکاوییه وه به ره و قه ره بالغه که چووم، خو م نزیك کرده وه له و شوینه ی که زۆربه ی خه لکه که ته ماشایان ده کرد بینیم وا ماموستا ئه کره م و غه زالی یه کتریان له ئامیز گرتوو و گریان و مو حیببه تیان جاریکی تر تیکه ل به یه ک کردوو چوومه ته نیشتیانه وه و پاش که میک که ماموستا چاوی به من که وت به دهم وتنی "شه هرامه کهم، شه هرامه کهم" وه باوهشی پیا کردم و به توندی له ئامیزی گرتم، به لام له و کاته دا به نیسبه ت پیاوانه وه چاوه کان قسه یان ده کرد

چونکہ زمان له وتن که وتبوو وه جوانترین قسه لهو ساته دا بریتی بوو له فرمیسک هیچ شتیك نه بوو بتوانیت شوینی دلۆپیک فرمیسک بگریته وه.

بۆ بهیانی که پوژ بوویه وه تهرمه کهی دانه باخان به رهو گوپستان به پرخرا، به لام به رهو گوپستانی نهو لادییهی ماموستا نه کرهم بۆ چه ندين سال لیلی ماموستا بوو "چونکه هم ماموستا وه هم دانه باخانیش پیشتتر لای یه کتر وه سیتیان کردبوو نه گهر مردن له وی بنیژرین" هه رچه نده له ناو خه لکه که دا ورته ورتی نه وه دههات که چۆن شتی وا ده بیته، به لام ماموستا بهو حاله ی شیه وه که هه یبوو سوور بوو له سهر به جینگه یان دنی نهو وه عد و وه سیتهی له نیوان خو یو دانه باخاندا هه بوو.

پاش سی پوژی پرسه که، که من و غه زالی و ماموستا لهو سی پوژه دا به رده وام پیکه وه بووین چونکه ته نها پیکه وه بوونمان دهیتوانی به شیکی کهم لهو دهرده دهوا بکات، ئیتر ماموستا نه کرهم دیارنه ما که نه مه به ته وای مالی غه زالی به تایبته غه زالی خو ی زور شپرزه کرد، به لام وه کو نه وهی شتیك من به خو یه وه مه شغول بکات زور بیرم له دیارنه مانی ماموستا نه ده کرده وه! تا نه وهی نزیکه ی چه ند پوژیک به سهر دیارنه مانی ماموستادا تیپه پری کرد ئیتر هیواش هیواش بیمانایی ژیان لای من دهستی پیکرد "ژیان به بی ماموستا نه کرهم بۆ من هیچ مانایه کی نه بوو" هه موو نهو فه راغه پوچیانه ی پیشتتر به هو ی بینینی ماموستا وه پر

دهبوونهوه به دیارنهمانی مامۆستا دروست بوونهوه تا ئهوهی جوړیک له شیتتی له ناخی مندا دروست بووبوو، نهمدهزانی بوچی دهژیم، له راستیدا به دیارنهمانی مامۆستا پښه پښه چوونه حزوری خواشم ورده ورده لی دیار نهما، مامۆستا نورری چاوانی من بوو که نور نهما ئیدی ناتوانی شتهکانی دیکهش ببینیت، ئای ژیان له بی مامۆستااییدا چهنده هیچه.

پوژیکیان دهنگیک یاخود ههستیك پیی دهوتم پرۆ بو سهردانی گوڤهکهی داده باخان، ئهم دهنگه یاخود ئهم ههسته چهند جاریک ئاگاداری کردمهوه، بویه بریارمدا پاش نیوهپرۆ بهرهو گوڤهستانی لادیکه بهرپیکهوم، ئهوه بوو پاش عهسر گهیشتمه سهر گوڤهکهی داده باخان نزیکه کاتژمیړیک به بیرکردنهوه و قسهکردن لهگهڵ پوچی داده باخندا مامهوه، ههرچهنده به نیازی چوون بو ئهشکهوت نههاتبووم، بهلام بههوی درهنگی کاتهوه بریاری نهگهپانهوه و چوونه ئهشکهوتم دا، لهسهر گوڤهکه ههستمهوه به نیازی چوون بهرهو ئهشکهوت پاش برینی بهشیک له پښهگه خۆم گهیانده کانیهکهی نزیک ئهشکهوتهکه و نهختیک خۆم فینک کردهوه بینیم لهلای کانیهکهوه عهلاگهیهک دانراوه چهند دانهیهک مزره سیو و دوو تهماته و یهک پارچه نانی رهقی تیدایه نهویم له عهلاگهکه و سهرکهوتم بهرهو ئهشکهوتهکه کاتیک گهیشتمه ناو ئهشکهوتهکه بینیم وا کهسیک که پشتی له من بوو به شیوهی ئهجامدانی عیبادت دانیشتیوه و پارچه پهړویهک لهسهر

هەردوو شانەکیەو بە پشتیدا هاتبوویە خوارەو، منیش ترسیکم ئی نیشت، بەلام هەولم دەدا ترسەکم بشارمەو، نیتەر بۆ ناگادارکردنەوێ ئەو کەسە وتم "یاالله" بەلام ئەو هیچ جولەیی نەکرد و لای نەکردەو بەلای مندا بۆیە منیش لەو زیاتر دەنگم نەکرد و هەر بە بێدەنگی لە لایەکی دەروازەیی ئەشکەوتەکەرە دانیشتم، پاش نزیکەیی بیست خولەک دەنگی لای کەسەکەرە هات وتی "فەر مور براکەم" کاتیک سەرم هەلپری باوەرم بە چاوەکانی خۆم نەدەکرد، چاوەکانم پێیان دەوتم شەهرام خو ئەرە مامۆستا ئەکرەمە، زۆر بە خێراییی هەستام چووم بەرەو لای مامۆستا و توند توند یەکتریان لە نامیز گرت من دەموت "مامۆستا کەم" مامۆستاش هەر دەیوت "شەهرامەکەیی مامۆستا"، خووشییەک هەموو گیانمی گەرم کردبوو، تا چەند خولەکیک هەر بە بێدەنگی من لە مامۆستا و مامۆستایش لە من رامابووین بێ ئەرەیی هیچ کامیکمان وشەیکە بلیین، دواي تێپەرینی ئەو ماوە بە بێدەنگی، من پرسیم:

— مامۆستا لێرە چی دەکەیت؟

+ شەهرام گیان درەنگ هاتمە ئەم ئەشکەوتە، دەبوو زووتر بەهاتمایە بۆ ئێرە. مامۆستای من عیشقە هەرکەسیکیش عیشق مامۆستای بێت ناتوانییت بە گوێی نەکات، زۆر دەمیکە ئەم مامۆستایە هاوارم لێدەکات برۆ، ئەوەتا دواجار بە گویم کرد و هاتم.

__ مەبەستت چییە لەوەی درەنگ هاتی بۆ ئێرە؟

+ لەو کاتەوەی باخانی پەرحمەتی بوو بە خیزانم ئیدی کەسیکی دیکەم ئیهمال کرد و وازم ئی هیئا.

__ مامۆستا ئەو کەسە کی بوو؟

+ ئەو کەسە خۆم، گەرەترین هەلە و گوناھی مرۆڤ ئەوەیە خۆی واز ئی بینیت، بۆیە مرۆڤ هەمیشە پێویستی بە تەنیاپی هەیه، راستە بە پیکهینانی ژیاپی خیزانیم لەگەڵ باخانی پەرحمەتیدا چەندین شتم بۆ کەشف بوو کە ئەو شتانە تەنها بەهۆی ژیاپی خیزانییەوه بۆ مرۆڤ کەشف دەبن، بەلام هیواش هیواش گەرەترین شتم لە دەست دەچوو ئەویش خۆناسین بوو، هەر بۆیە لە ئیستادا بۆ ماوہیەکی دیارینەکراو بریاری هەلبژاردنی تەنیاپی داوه.

بەئێ... ئیدی لەو ساتەوه من و مامۆستا ئەکرەم پیکهوه لە تەنیایدا دەژیاپی تا ئەو ساتەپی ویست و ئەمری خودا هات و فەرمووی دەبیت لە یەکتەر دابڕین.

"دابڕان ئەو حەقیقەتەپیە ئیمە هەرگیز ناتوانین لێی دابڕین"

